

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמְדַּבֵּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ"  כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

עֲרַשׁ"ק כו' אִייר תשע"ט (31.5.19) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26 (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הַשִּׁיבְנו אֲבִינו לְתוֹרָתְךָ. וְקָרְבָנו מִלְכָנו לְעִבּוֹדְתְךָ. וְהַחְזִירְנו בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ"

יְדוּעַ, שְׁבַת־פִּילַת הָעֲמִידָה (שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה) אָנוּ אוֹמְרִים שְׁתֵּי בְּרָכוֹת בְּלֶכֶד, שֶׁבִּהֵן אָנוּ מְכַנְּיִם אֶת הַקַּב"ה בְּתוֹאֵר "אֲבִינו". הַבְּרָכָה הָרִאשׁוֹנָה הִיא "הַשִּׁיבְנו אֲבִינו לְתוֹרָתְךָ", וְהַבְּרָכָה הַשְּׁנִיָּה הִיא "סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ". וּכְפִי שְׁכַתֵּב רַבְּנוּ יַעֲקֹב "בְּעַל הַטּוֹרִים": כְּתוּב בַּ"טוֹר", שֶׁ"מָה שֶׁתִּקְנֶנוּ לֹמַר 'אֲבִינוּ' בְּבִרְכַּת הַשִּׁיבְנוּ וְסִלַּח לָנוּ, מָה שָׁאִין כֵּן בְּשֵׂאֵר הַבְּרָכוֹת, הֵינוּ טַעֲמָא (=הַטַּעַם לְכַךְ) הוּא מִפְּיֹן שָׂאנוּ מִזְפִּירִין לְפָנָיו (יְתַבְּרֵךְ), שֶׁהָאֵב חָיֵב לְלַמֵּד לְבָנוּ (תּוֹרָה). עַל-כֵּן אָנוּ אוֹמְרִים 'הַשִּׁיבְנו אֲבִינו לְתוֹרָתְךָ'. וּבְסִלַּח לָנוּ מְשׁוּם הָא דְכַתִּיב 'עֲזוּב רָשָׁע דְרַכּוֹ וְאִישׁ אֲוֹן מִחֻשְׁבְּתֵי וַיִּשָּׁב אֶל ה' וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסִלּוֹחַ'. עַל-כֵּן אָנוּ מִזְפִּירִין רַחֲמֵי הָאֵב, כְּדַכְּתִיב: 'פָּרַחֵם אֵב עַל בְּנִים', שִׁירַחֵם עָלֵינוּ וְיִסְלַח לָנוּ".

נִמְצָאנוּ לְמַדִּים מִכָּאן כּוֹנֵה נִפְלְאָה, שְׂרָאוּי לְכָל אָדָם, וּבִפְרָט לְלוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, לְכוּן בְּהַ שְׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם, בְּתַפִּילַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, בְּבִרְכַּת "הַשִּׁיבְנו אֲבִינו לְתוֹרָתְךָ". וְהַכּוֹנֵה הִיא: הַיּוֹת וְהַקַּב"ה הוּא "אֲבִינוּ", מִן הָרָאוּי שִׁילְמַד אוֹתָנוּ תּוֹרָה, כְּאֵב הַמְּחַוֵּיב לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ תּוֹרָה. וּכְפִי שֶׁשָּׁנִינוּ בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין כַּט'), שֶׁהָאֵב חָיֵב לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ תּוֹרָה. וְחֻז' לְמַדּוֹ זֹאת מִהַפְּתוּב בְּתוֹרָה (דְּבָרִים י"א, י"ט): 'וְלַמְדַתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם... (אֶל תִּקְרָא "אֹתָם", אֶלָּא "אֹתָם").'

עֲתָה, יוֹמַתְךָ לְצַרְךָ מָה שְׁכַתֵּב הַט"ו (או"ח סִימָן מו', ס"ק ה'), עַל הַטַּעַם שֶׁתִּקְנֶנוּ לָנוּ חֻז' לְבַרְךָ בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מִלֶּךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה ה' נוֹתֵן הַתּוֹרָה". – "נוֹתֵן הַתּוֹרָה" בְּלִשׁוֹן הוֹוָה, וְלֹא "נָתַן" בְּלִשׁוֹן עֶבֶר: "וְיִבְרָאָה לִי... שֶׁתִּקְנֶנוּ (חֻז' ל) לְחַתוּם (אֶת בְּרַכַּת הַתּוֹרָה בְּמִלִּים) 'נוֹתֵן הַתּוֹרָה', שִׁישׁ בְּמִשְׁמַעוֹתוֹ לִשׁוֹן הוֹוָה, וְלֹא 'נָתַן' בְּלִשׁוֹן עֶבֶר... (פִּינּוֹן) שֶׁהוּא יְתַבְּרֵךְ נוֹתֵן לָנוּ תְּמִידָה, בְּכָל יוֹם, (אֶת) תּוֹרָתוֹ. דְּהֵינוּ, (פִּינּוֹן) שָׂאנוּ עוֹסְקִים בְּהַ, וּמִמְצִיא לָנוּ הוּא יְתַבְּרֵךְ בְּהַ טַעֲמִים חֲדָשִׁים". וְזֹאת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ לְעִיל, שֶׁהַקַּב"ה מְקַיֵּם בְּכַךְ אֶת הַמְצָוָה לְלַמֵּד אֶת בְּנָיו אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְהֵנָּה, רָאוּי לָנוּ לְהַתְּבַוֵּן עַל בְּרַכַּת "הַשִּׁיבְנו אֲבִינו לְתוֹרָתְךָ", שֶׁהִיא תְּפִילָה עַל הַתְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שָׂאנוּ מִבְּקָשִׁים: "הַשִּׁיבְנו אֲבִינו לְתוֹרָתְךָ, וְקָרְבָנו מִלְכָנוּ לְעִבּוֹדְתְךָ, וְהַחְזִירְנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ".

אִם כֵּךְ, נִשְׁאַלְת הַשְּׁאֵלָה, מִדּוּעַ הַכְּנִיסוּ חֻז' בְּבִרְכָה זוֹ גַם אֶת לִימוּד הַתּוֹרָה ("הַשִּׁיבְנו אֲבִינו לְתוֹרָתְךָ")? וַיֵּשׁ לֹמַר מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין ל', ע"ב): "כֵּךְ אָמַר הַקַּב"ה... לְיִשְׂרָאֵל: בְּנֵי, בְּרַאֲתֵי יִצְרָרָע, וּבְרַאֲתֵי לֹו תּוֹרָה תְּבַלִּין, וְאִם אַתֶּם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה – אִין אַתֶּם נִמְסְרִים בִּידוֹ". הֵנָּה, מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁעֵסֶק הַתּוֹרָה הוּא סְגוּלָה נִפְלְאָה לְהִינְצֵל מִן הַיִּצְרָרָע, הַמְּבַקֵּשׁ לְהַחְטִיאָנוּ.

נִמְצָא לְפִי זֶה, שֶׁכָּל זְמַן שָׁאִין הָאָדָם עוֹסֵק בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אִין שׁוּם תּוֹעֵלַת לְהַתְּפַלֵּל לְפָנֵי הַקַּב"ה "הַשִּׁיבְנו אֲבִינו לְתוֹרָתְךָ" – שִׁיכְנִים בּוֹ הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה. מִפִּינּוֹן, שְׁמִיד אַחַר-כֵּךְ הוּא יָשׁוּב וַיִּחְטָא, מֵאַחַר וְאִין בִּידוֹ תּוֹרָה, שֶׁהִיא הַתְּבַלִּין כְּנֶגֶד הַיִּצְרָרָע. הַמְּבַקֵּשׁ לְהַחְטִיאָנוּ.

לְכוּן, נִתְחַכְּמוּ אֲנִשֵׁי כְּנִסַּת הַגְּדוּלָה, לְתַקֵּן בְּתַחִילָה "הַשִּׁיבְנו אֲבִינו לְתוֹרָתְךָ" – שֶׁהַקַּב"ה יְלַמֵּד אוֹתָנוּ תּוֹרָה, כְּאֵב הַמְּכַנְּיִם בְּבָנוּ אֶהְבֵּה וְחֻשֵׁק לְלִימוּד הַתּוֹרָה, כְּדִי שִׁיְהִיָּה לָנוּ אֶת הַתְּבַלִּין כְּנֶגֶד הַיִּצְרָרָע. וְאַחַר-כֵּךְ אָנוּ מוֹסִיפִים לְהַתְּפַלֵּל: "וְהַחְזִירְנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ" – כִּי יֵשׁ בְּכַךְ תּוֹעֵלַת גְּדוּלָה, שֶׁנוֹכַל לְהִישָׁמַר מִעוֹנוֹת מַעֲתָה וְהַלָּאָה בְּזָכוֹת לִימוּד הַתּוֹרָה.

וְהֵנָּה, כְּפִי שְׁלַמְדָנוּ, הַיּוֹת וְהַקַּב"ה הוּא "אֲבִינוּ", מִן הָרָאוּי שִׁילְמַד אוֹתָנוּ תּוֹרָה, כְּאֵב הַמְּחַוֵּיב לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ תּוֹרָה. אוֹלָם, מְבַאֵר "אֲבִיר הָרוּעִים" כ"ק הַאֲדַמוּ"ר מִרְן מַהֲרִי"ד מְבַעֲלָזָא זִיע"א, שֶׁמְצוֹת תְּלִמוּד תּוֹרָה לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל, וְכֵן לִימוּד הַתּוֹרָה לְבָנָיו – נַחֲשָׁבוֹת לְמַצּוֹה אַחַת. כְּפִי שְׁכַתֵּב הַרַמְבַּ"ם בַּ"סְפָר הַמְצוֹת": "מְצוֹה יֹא" – הִיא שְׁצוּנוֹ

2
לְלִמּוּד חוֹכְמַת הַתּוֹרָה וּלְלִמּוּדָהּ, וְזֶהוּ שְׁנִקְרָא תְלִמּוּד תּוֹרָה... וְשִׁנְנַתְּם לְבַנְיָדָה. בְּכֹךְ רָצָה הַקַּב"ה לְלַמְּדֵנוּ, שְׁשִׁלִּימוֹת מִצְוֹת לִימּוּד הַתּוֹרָה שֶׁל הָאֵב הַיָּא רַק כְּאֲשֶׁר הוּא לּוֹמֵד תּוֹרָה עִם הַבְּנִיִּים. אֲבָל, כָּל עוֹד שְׂאִינּוּ לּוֹמֵד תּוֹרָה עִם בְּנָיִו, אִף שֶׁהוּא עֲצֻמוֹ לּוֹמֵד תּוֹרָה – הִיא אֵינְנָה נַחֲשֶׁבֶת לוֹ, אֲלֵא לְחֻצֵי מִצְוָה בַּלְבָּד...!

נִמְצְאוּ לְמִדֵּים מְכַאן דְּבַר נִפְלֵא וְנוֹרָא! יְדוּעַ, שֶׁהַקַּב"ה עֹסֵק בַּתּוֹרָה אֲלֵפִיִּים שָׁנָה לְפָנֵי שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם, כְּמִבּוֹאֵר בַּמְדְרָשׁ (פְּרָאשִׁית רַבָּה ח', ב'): "שְׁנֵי אֲלֵפִים שָׁנָה קִדְמָה הַתּוֹרָה לְבְרִיאָתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם. הִדְא (=זֶה) הוּא דְכַתִּיב (מְשָׁלִי ח'): 'וְאֶהְיָ אֶצְלוֹ אִמּוֹן, וְאֶהְיָ שְׁעֵשְׂעִים יוֹם יוֹם' (פְּעַמִּים יוֹם). וְיוֹמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא אֶלֶף שָׁנִים, דְכַתִּיב (=כְּמוֹ שְׁכַתּוּב בַּתְּהִלִּים צ', ד'): 'כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֵר'."

וְגַם מִצְוֵנוּ בַּגְּמְרָא, שֶׁהַקַּב"ה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וּמְפַלְפֵל עִם הַמְלָאכִים בַּ"מִתִּיבְתָא דְרַקִּיעָא" (=יְשִׁיבָה שְׁפַרְקִיעַ). אִם כֵּן, לְפִי מָה שְׁלַמְדֵנוּ, שֶׁתְּלִמּוּד תּוֹרָה לְלֵא הַבְּנִים נַחֲשֵׁב רַק לְחֻצֵי מִצְוָה, הֲרִי שֶׁהַקַּב"ה לֹא הִשְׁלִים אֶת לִימּוּד מִצְוֹת לִימּוּד הַתּוֹרָה, אֲלֵא רַק כְּאֲשֶׁר יָרַד עַל הָר סִינַי, כְּדִי לְמַסּוֹר אֶת הַתּוֹרָה וּלְלַמְּדָהּ אֶת בְּנָיִו, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... מְכַאן נִשְׁכִּיל לְהַבִּין כְּמָה הִשְׁתּוֹקֵק הַקַּב"ה כָּל-כֹּךְ שִׁיקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, שֶׁהֲרִי עַל-יְדֵי כֹךְ הִשְׁלִים הַקַּב"ה בְּשִׁלְיֻמוֹת אֶת מִצְוֹת לִימּוּד הַתּוֹרָה שֶׁלְמַד אֲלֵפִיִּים שָׁנָה לְפָנֵי בְרִיאַת הָעוֹלָם.

מֵעֵתָה, יוֹמֵתֵק לְפִי זֶה לְפָרֵשׁ מָה שְׁמִצְוֵנוּ בַּתְנָא דְבֵי אֵלֵיהּוּ רַבָּה (פָּרֵק יח'), עַל הַכְּתוּב (אֵיכָה ב, יט'): "שִׁפְכִי כַמִּים לְבַךְ נִכַח פְּנֵי אֲדֹנָי. מְכַאן אִמְרוּ: כָּל תְּלִמִיד חָכֵם שִׁיּוֹשֵׁב וְקוֹרָא וְשׁוֹנֵה וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה – הַקַּב"ה יוֹשֵׁב כְּנִגְדּוֹ, וְקוֹרָא וְשׁוֹנֵה עִמּוֹ."

וְהֲרִי זֶה מִתְאִים לְהַפְלִיא לְמָה שֶׁהַבְּאֵנוּ בְּשֵׁם ה-ט"ז, שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים "נוֹתֵן הַתּוֹרָה" בְּלִשׁוֹן הוֹוֵה. שְׁכֹן, הַקַּב"ה נוֹתֵן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, וּמְלַמֵּד אוֹתָנוּ טְעָמִים חֲדָשִׁים, וּבְכֹךְ מְשָׁלִים הוּא יַתְבַּרְךְ אֶת מִצְוֹת לִימּוּד הַתּוֹרָה שְׁלוֹ, כְּאֲשֶׁר מְלַמֵּד אֶת בְּנָיִו אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה.

נִפְלֵא לְסִים עֲנִין נִשְׁגָּב זֶה בְּמֵאֵמֶר הַזֶּהר הַקְדוּשׁ (אַחֲרֵי מוֹת עַג): "ג' דְרַגִּין אֵינּוֹן מִתְקַשְׂרִין דָּא בְּדָא: הַקַּב"ה, אוֹרִיתָא וְיִשְׂרָאֵל" (=שֶׁלֹשׁ דְרַגּוֹת מִתְקַשְׂרוֹת זוּ בְּזוּ: הַקַּב"ה, הַתּוֹרָה וְיִשְׂרָאֵל).

לְפִי הָאִמּוֹר, הַבְּיָאוֹר הוּא שֶׁהַתּוֹרָה מְקַשְׂרֶת אֶת הַקַּב"ה עִם יִשְׂרָאֵל בְּקִשְׁר אֲמִיץ בַּל יְמוּט. שְׁכֹן, מִצַּד הַקַּב"ה הוּא אֲבִינוּ, וְהוּא חָיֵב לְלַמֵּד אוֹתָנוּ, כְּדִי לְקַיֵּם בְּכֹךְ אֶת הַמִּצְוָה הַמוּטְלָת עַל הָאֵב לְלַמֵּד אֶת בְּנָיִו תּוֹרָה. אוֹלָם, כְּאֲשֶׁר אֵנוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה עִם הַקַּב"ה, שִׁיּוֹשֵׁב כְּנִגְדּוֹ וְשׁוֹנֵה עִמּוֹ, הֲרִי אֵנוּ כְּבִיכּוֹל מְזַכִּים אֶת הַקַּב"ה, שִׁיּוֹכֵל לְהִשְׁלִים אֶת מִצְוֹת לִימּוּד הַתּוֹרָה בְּמִתִּיבְתָא דְרַקִּיעָא. שֶׁהֲרִי, אֵין הַמִּצְוָה בְּשִׁלְיֻמוֹת, אֲלֵא רַק לְאַחַר שֶׁהוּא יַתְבַּרְךְ מְלַמֵּד אֶת בְּנָיִו תּוֹרָה.

לְכֵן נִמְצָא, שֶׁהַקַּב"ה מְזַכֵּה אוֹתָנוּ בַּתּוֹרָה, וְאֵנוּ כְּבִיכּוֹל מְזַכִּים אוֹתוֹ בְּמִצְוֹת לִימּוּד הַתּוֹרָה!

הֲרִי לָנוּ ג' קְדוּשׁוֹת, הַמִּתְקַשְׂרוֹת זוּ עִם זוּ – הַקַּב"ה, אוֹרִיתָא וְיִשְׂרָאֵל – בְּיַחְוֵד נִפְלֵא שְׂאִין כְּמוֹהוּ!

"בְּאֵתֵת לְבֵית אֲבֹתֵם יַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְּגֵד סָבִיב לְאַהֵל מוֹעֵד יַחְנוּ"

בְּבֵאוֹר לְשׁוֹן הַכְּתוּב: "בְּאֵתֵת לְבֵית אֲבֹתֵם" בְּאֵר רַש"י: "בְּאֵתֵת שְׁמֵסֵר לָהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם כְּשֶׁנִּשְׂאוּהוּ מִמִּצְרַיִם" וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְהַבִּין, מִדּוּעַ הִצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל לְסַדֵּר אֶת הַדְּגָלִים דּוֹקָא כְּסַדֵּר שְׁנִשְׂאוּ בְּנֵי יַעֲקֹב אֶת אֲבִיהֶם מִמִּצְרַיִם בְּדַרְכֵם לְקוֹבְרוֹ בְּאַרְץ כְּנַעַן, וְכִי מָה עֲנִין זֶה אֶצֶל זֶה?

בְּאֵר הַגְּאוֹן רַבִּי שְׁלֵמָה זְלַמֵּן אֲרַנְרִיךְ אַב"ד שְׁאֵמְלוּי: בְּמַסְכַּת שַׁבָּת (קִנְג א) הוּבָא "רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: שׁוּב יוֹם אַחַד קִדְם מִיַּתְדָךְ, שְׂאֵלוֹ תְלַמִּידֵיךָ אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וְכִי אָדָם יוֹדֵעַ אֵיזֶהוּ יוֹם יְמוֹת? אָמַר לָהֶם: וְכָל שְׁכֹן, יִשׁוּב הַיּוֹם שְׂמָא יְמוֹת לְמַחַר, וְנִמְצָא כָּל יְמֵי בַתְּשׁוּבָה."

עַל פִּי זֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ שְׁלֵכֵן צוּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁבַעַת חֲנִינְתֵם, כְּשֶׁהֵם מִצְוִיִּים בְּשִׁגְרָה הַרְגוּעָה, יַחְנוּ יִשְׂרָאֵל כְּסַדֵּר שְׁלוֹו בְּנֵי יַעֲקֹב אֶת אֲבִיהֶם לְקוֹבְרוֹהֶם, כְּדִי שִׁיזְכְּרוּ תְמִיד בְּיוֹם הַמִּיָּתָה, וְנִמְצָא שְׁכָל יְמֵיהֶם יִהְיוּ בַתְּשׁוּבָה.

רְמִזוּ לְכֹךְ נִמְצָא גַם בְּסִיּוּם הַפְּסוּק: "סָבִיב לְאַהֵל מוֹעֵד יַחְנוּ", וְהֲרִי בֵית הַקְּבָרוֹת מְכֻנָּה: "בֵּית מוֹעֵד לְכָל חַי" (אֵיּוֹב ל' כג), וּמְכַאן שֶׁשַׁבַּת חֲנִינְתֵם לְפִי דְגָלִים כְּדִגְמַת סֵדֵר לְוִיתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הִיָּתָה כְּדִי שְׁתְּמִיד יִזְכְּרוּ אֶת יוֹם מִיָּתֵתֵם.

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמְדַּבֵּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ"  כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

עֲרַשׁ"ק כּו' אִייר תשע"ט (31.5.19) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26 (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

על-ידי עֶסֶק התורה בפיו, מעורר האדם כְּבִיכּוּל אֶת הַפֶּה שֶׁל מַעֲלָה שֶׁל הַקֶּב"ה

רַבֵּי חַיִּים מוּלוּז'יִן מְבַאֵר, שְׁשָׂרֵשׁ הַנְּשֻׁמָּה שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל נִשְׁאָר תְּמִיד לְמַעֲלָה, בְּפִיו שֶׁל הַקֶּב"ה, וּמָה שֶׁנִּמְצָא בְּתוֹךְ הָאָדָם הוּא רַק נִיצוּצֵי אִוֹרוֹת מִתּוֹךְ הַנְּשֻׁמָּה. וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "אֲמַנְם, בְּחִינַת הַנְּשֻׁמָּה...מְקוֹרָהּ כְּבִיכּוּל בְּתוֹךְ נְשִׁימַת פִּיו יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, (וּרְק)... נִיצוּצֵי אֹרֶךְ מִתְנַוְצָצִים מִמֶּנָּה עַל רֹאשׁ הָאָדָם הַזּוֹכֶה אֵלֵיָּהּ, כָּל אֶחָד לְפִי מְדַרְגָּתוֹ...". על-פִּי הָאִמּוֹר יִפְתַּח לָנוּ פֶּתַח לְהִבִּין מָה שֶׁהַפְּלִיגוֹ חוּ"ל בְּגִדְלֵי הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה דּוֹקָא בְּפִיו – בְּקוֹל וּבְדִבּוּר – כְּמִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (עֲרוּבִין גַּד'): "אָמַר לוֹ שְׁמוּאֵל לְרַב יְהוּדָה...פֶּתַח פּוּמְךָ תִּנְי (=פֶּתַח פִּיךָ וְשִׁנָּה מִשְׁנָה), כִּי הֵיכִי דְתוֹרִיךָ תִּיִין וְתִתְקַיִים בִּידְךָ (=כְּדֵי שֶׁתֹּארִיךְ יָמִים וְיִתְקַיִם בְּךָ)... 'כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצָאֵיהֶם, וְלִכְלֵל בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא' (מְשַׁלֵּי ד'). אֵל תִּקְרִי 'לְמוֹצָאֵיהֶם', אֵלָּא 'לְמוֹצָאֵיהֶם בְּפִה'."

וְכֵן מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (שֶׁם מִתּוֹרָגָם): בְּרוּרִיָּה, אֲשֶׁתוֹ שֶׁל רַבֵּי מְאִיר, רֵאֲתָהּ תְּלִמִיד אֶחָד שֶׁלְּמַד בְּלַחֲשֵׁה. אָמְרָה לוֹ: וְכִי לֹא כְּתוּב (שְׁמוּאֵל ב' כג', ה') 'עֲרוּכָה בְּכָל וְשִׁמְרָה', שְׂאֵם עֲרוּכָה הַתּוֹרָה בְּרַמ"ח אַבְרָיִם שֶׁל הָאָדָם, אִזּוֹ הֵיא גַם שְׁמוּרָה בְּלֵב. וְדָבָר זֶה גַם נִפְסָק לְהִלְכָה בְּרַמְב"ם (תְּלִמּוּד תּוֹרָה פ"ג ה"ב): "וְכָל הַמְּשַׁמֵּעַ קוּלוֹ בְּשַׁעַת לִימוּדוֹ – תְּלִמּוּדוֹ מִתְקַיִם בִּידּוֹ. אַבָּל, הַקּוּרָא בְּלַחֲשׁ בְּמַהֲרָה הוּא שׁוֹכַח'."

וְהֵינָה, כְּתוּב בְּ"סִפְרֵי נֶפֶשׁ הַחַיִּים" לְהַרְהֵ"ק רַבֵּי חַיִּים מוּלוּז'יִן (שַׁעַר ד', פ"ו), כִּי "הַתּוֹרָה כְּלָה – בְּכִלְלֵיָּהּ וּפְרָטֵיָּהּ וְדְקוּקָיָהּ, וְאֶפִּילוֹ מָה שֶׁתְּלַמִּיד קָטָן שׁוֹאֵל מֵרַבּוֹ – הַכֹּל יֵצֵא מִפִּיו (שֶׁל ה') יִתְבָּרֵךְ לְמִשְׁה בְּסִינַי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רז"ל: 'וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה כְּתֹב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה'. בְּשַׁעַת שֶׁנִּגְלָה הַקֶּב"ה בְּסִינַי, (כְּדֵי) לְתַן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אָמַר לְמֹשֶׁה עַל הַסֵּדֶר, מְקַרָּא וּמְשַׁנָּה, הַלְכוֹת וְאִגְדוֹת, שְׁנֹאמְרָ: 'וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה', (ו)אֶפִּילוֹ מָה שֶׁהַתְּלַמִּיד שׁוֹאֵל לְרַבּ...וְלֹא עוֹד, אֵלָּא כִּי גַם בְּאוֹתוֹ הָעֵת שֶׁהָאָדָם עוֹסֵק בְּתוֹרָה לְמַטָּה, כָּל תִּיבָה (=מְלָה) שְׁמוֹצֵיא מִפִּיו הֵן הֵן הַדְּבָרִים יוֹצְאִים, כְּבִיכּוּל, גַם מִפִּיו יִתְבָּרֵךְ בְּאוֹתוֹ הָעֵת (=הַזְּמַן) מִמֶּשׁ'."

הֵינָה, מְבּוֹאֵר מְכַאֵן, שְׁכַאֲשֶׁר הָאָדָם עוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמְהָ, בְּקְדוּשָׁה וּבְטַהֲרָה, הוּא זּוֹכֶה שֶׁהַקֶּב"ה חוֹזֵר עַל חִידוּשֵׁי הַתּוֹרָה שְׁלוֹ בְּשָׁמַיִם.

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִיָּן זֶה. שְׁכּוֹן, וְכִי אִיזוֹ תּוֹעֵלַת יֵשׁ בְּכֹךְ שֶׁהַקֶּב"ה חוֹזֵר מִמֶּשׁ עַל אוֹתָם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שְׁלוּמְדִים יִשְׂרָאֵל בְּנֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה?

נִרְאֶה לְבַאֵר עֲנִיָּן זֶה עַל-פִּי מָה שֶׁכְּתֹב הַט"ז (או"ח סימן מז', ס"ק ה'): "וְנִרְאָה לִי...שֶׁתְּקַנּוּ (חוּ"ל) לְחַתּוּם (אֶת בְּרַכַּת הַתּוֹרָה בְּמַלִּים) 'נוֹתֵן הַתּוֹרָה', שֵׁישׁ בְּמִשְׁמַעוֹתוֹ לְשׁוֹן הוֹוָה, וְלֹא 'נָתַן' בְּלִשׁוֹן עִבְרָא... (פִּינּוֹן) שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ נוֹתֵן לָנוּ תְּמִיד, בְּכָל יוֹם, (אֶת) תּוֹרָתוֹ. דְּהֵינּוּ, (פִּינּוֹן) שְׁאֲנֵנוּ עוֹסְקִים בָּהּ, וּמְמַצִּיא לָנוּ הוּא יִתְבָּרֵךְ בְּהַ טְעָמִים חֲדָשִׁים'."

וְכֵן כְּתֹב הַ"תּוֹרַת חַיִּים" (ב"מ פ"ה): וְנִרְאָה... (שַׁחוּ"ל תְּקַנּוּ לּוֹמֵר) 'נוֹתֵן הַתּוֹרָה', וְלֹא תְּקַנּוּ לּוֹמֵר 'נָתַן הַתּוֹרָה'... (שְׁזָה) רְמִזָּה שֶׁעוֹד הַיּוֹם הוּא נוֹתֵן הַתּוֹרָה, וְהוּא קוֹל שֶׁפָּע הֵבֵא מִמֶּנּוּ לְמִי שְׁזוֹכֶה בּוֹ. וְהַמְחַדֵּשׁ חִידוּשֵׁי דְאוּרִיתָא (=תּוֹרָה) אִינּוּ רּוֹאֶה וְאִינּוּ שׁוֹמֵעַ, רַק קוֹל שֶׁפָּע הֵבֵא מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ נְחָה עֲלֵינוּ... (וְזָהוּ שֶׁכְּתוּב תְּהִלִּים קמז' יט'): 'מַגִּיד דְּבָרָיו לְעַקְב', וְלֹא כְּתִיב 'הַגִּיד דְּבָרָיו לְעַקְב'...". כִּי עוֹד הַיּוֹם (הוּא יִתְבָּרֵךְ) מַגִּיד לְעַקְב (דְּבָרֵי תּוֹרָה). וְהֵינָה כְּבָר לְמַדְנּוּ לְעֵיל שְׁשָׂרֵשׁ נְשִׁמּוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא מִפִּיו יִתְבָּרֵךְ שֶׁנִּפְחַח נְשִׁמַּת חַיִּים בְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן. אוּלַּם, צָרִיךְ גַם לְדַעַת, שֶׁגַם שָׂרֵשׁ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הוּא מִפִּי הַקֶּב"ה, כְּפִי שֶׁכְּתוּב בְּמִתְּן תּוֹרָה (שְׁמוֹת כ', א) 'וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה'."

וּמֵאַחַר וּמְקוֹר שָׂרֵשׁ נְשִׁמּוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְקוֹר וְשָׂרֵשׁ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הוּא מְקוֹר אֶחָד – מִפִּיו שֶׁל הַקֶּב"ה, לְכּוֹן, אִם אֲנִי רוֹצִים לְקַבֵּל הַשְּׁגוֹת וְגִילּוּיִים חֲדָשִׁים בְּתוֹרָה. חוֹבָה עֲלֵינוּ לְעוֹרֵר אֶת דִּיבּוּרוֹ שֶׁל הַקֶּב"ה בְּתוֹרָה, וְאִזּוֹ עַל-יְדֵי הַדִּיבּוּר שִׁיּוּצָא מִפִּיו שֶׁל הַקֶּב"ה, נִמְשָׁכִים לְנִשְׁמַתָּנוּ הַשְּׁגוֹת וְגִילּוּיִים חֲדָשִׁים בְּתוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "נוֹתֵן הַתּוֹרָה", בְּלִשׁוֹן הוֹוָה. עַל-כֵּן צָרִיךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְעִסּוֹק בְּתוֹרָה בְּקוֹל וּבְדִיבּוּר, הַיּוֹצְאִים מִפִּיו, וְעַל-יְדֵי כֹךְ, בְּ"אֶתְעָרוּתָא

דלתתא אתער לעילא" (=בהתעוררות שמלמטה יש התעוררות למעלה), וגם הקב"ה יעסוק בתורה זו בפניו יתברך,⁴ ועל-ידי כך ימשכו לנשמתו גילויים והשגות בתורה הקדושה.

בא וראה מה שמצינו בדברי ה"חתם סופר" (פי תבוא): "הנה, מבואר שכל דבר שנתחדש אצל תלמיד חכם, הקב"ה יושב בישיבה של מעלה ואומר: 'תלמיד חכם בני זה, כך הוא אומר'. ושוב נותן בו (הקב"ה) דעה ומחדש דבר אחר, ואמרו (הקב"ה את אותו חידוש) משמו (של אותו חכם). והינו (=וזהו שכתוב) 'את ה' האמרת היום'. (פלומר), שעשית אותו (=את הקב"ה) אומר דבר בשם אמרו. 'וה' האמירך היום' (שהוא יתברך יתן ויוסיף לך עוד דעת), שתאמר אתה (עוד) חידושי תורה. ושוב יאמר ה' (את החידוש שחדשת... וכן הלאה)".

פלומר, מהפתיח (דברים כו' יז'-יח) "את ה' האמרת היום... וה' האמירך היום", לומדים אנו, שעל-ידי עסק התורה שלך בפה, הנה גרמת להקב"ה לומר דבר בשם אמרו (=בשמך), ועל-ידי כך 'וה' האמירך היום" – הקב"ה גורם לך לומר חידושי תורה חדשים, שנמשכים מפיו יתברך.

בדרך זו יומתק להבין מה שאמר כ"ק האדמו"ר מרן רבי יהושע מבעלזא זיע"א, שגם כשאין לאדם אפשרות להשיג את חידושי התורה רק כפי שרש נשמתו. אולם, על-ידי שהוא מתייגע בתורה הרי הוא זוכה לנשמה גבוהה יותר, ועל-ידי כך הוא יוכל להשיג השגות גדולות יותר משרש נשמתו שהיה לו קודם.

והוסיף ואמר בנו, כ"ק האדמו"ר מרן מהרי"ד זיע"א, על הפתיח בתורה (דברים יב', כח): "שמור ושמעת את כל הדברים האלה". "אם שמרת מה (ש)שמעת, סופך לשמור מה שלא שמעת". ולכאורה תמוה הדבר: וכי איך אפשר "לשמור מה שלא שמעת"?

אך לפי האמור הביאור הוא, שאם ישתדל האדם לשמור מה שהשיג לפי שרש נשמתו, הנה, על-ידי כך הוא יזכה לנשמה משרש גבוה יותר, ועל-ידי כך יוכל להשיג בתורה דברים שלא שמע מצד שרש נשמתו הקודם.

והביאור הוא, שעל-ידי עסק התורה בפיו, מעורר האדם כפיכך את הפה של מעלה של הקב"ה (שפיו יתברך הוא, כאמור, שרש התורה ושרש נשמות ישראל). ועל-ידי כך נמשכת לאותו אדם נשמה גבוהה יותר, בבחינת "ויפח (הקב"ה) באפיו, נשמת חיים", ואז זוכה הוא להשגות גבוהות יותר מאותה נשמה חדשה שקבל.

וזהו שאנו אומרים בקריאת שמע: "כי הם חיינו וארץ ימינו ובהם נהגה יומם ולילה". דהינו, מאחר ושרש החיות של איש ישראל הוא מהפה של הקב"ה, ומפיו שלו יתברך יצאו דיבורי התורה הקדושה במתן תורה (ועדין הוא יתברך ממשיך ומוריד לנו דברי תורתו, כפי שכתוב "נותן התורה"). הנה, על-ידי עסק התורה אנו מעוררים את דיבורו יתברך. ועל-ידי הבל היוצא מפיו יתברך נמשכת החיות לאיש ישראל, כמו שכתוב "ישקני מנשיקות פיהו".

עשה לך רב, והסתלק מן הספק"

במלחמת העולם השנייה, כשברחו מן הרב מבריסק זיע"א ובני משפחתו מפולין לוילנא (ששם באותה עת לא היתה סכנה מפני הנאצים ימ"ש), עצרו כמה מאות מטרים מהגבול הפולני-רוסי, ושם ירדו מהעגלה. מעתה, היה עליהם לעמוד ברגל לעבר תחנת הגבול. אם יעלה בידם לעבור אותו, יוכלו לדעת לבטח כי לעת עתה יצאו מפלל סכנה. שכן, כאשר הם יהיו בתחום הכיבוש הרוסי, הם יפטרו מאימת החיות הנאציות.

הדרך אל אותו גבול אמנם לא היתה רחוקה, אולם במצבם נדמו בעיניהם הרגעים הספורים הללו כנצח. והנה, בעודם הולכים, צצה לפתע קבוצת חילים גרמנים, שמשום מה נטפלו דוקא לרב מבריסק בעצמו, ובקתות רוביהם הדפו אותו בגסות, תוך שהם מרעימים עליו בקולם: "היכן הנשק והכסף שאתה מחביא...?!".

כבאורח פלא, הגיח באותה שעה, מאי שם, קצין גרמני, ובצעד לא מובן הורה לחילים לעזוב את האיש לנפשו... וכך, כשלבדו מלא תודה לה' על ההצלה המופלאה, יכול היה מרן הרב מבריסק זיע"א להמשיך בדרכו יחד עם יתר הנוסעים, לנקודת הגבול.

לימים, התייחס הרב מבריסק לאותן שעות של חרדה, ולהצלתו באורח פלא מידי אותם חילים גרמנים, וכך ספר: "במשך כל אותה דרך הרת הגורל ומלאת הסכנות שמורשה ועד ביאליסטוק, בדרך לוילנא, דבוק הייתי במחשבתי בכל כוחי באמונה מוחלטת בבורא העולם, הכל יכול, כמובא ב"נפש החיים", שמחשבה זו - סגולה מופלאה היא להנצל מכל פגע רע. אולם, כאשר קרבנו אל הגבול, הרפיתי קמעא מהריכוז המוחלט במחשבה זו, לנוכח העובדה כי, ברוח השם, עיקר הסכנה כבר מאחורינו. והנה, אנו כבר זוכים לעבור את הגבול ולהמלט מאימת הצורך. כנראה שרוח לי באותה שעה, ובאופן טבעי נתקתי מהמאמץ לשקוע בענין הסגולה המופלאה. בדיוק באותו רגע צצו החילים הגרמנים, כאשר אחד מהם נגש אלי בצעד מאים, וכשהוא מרעים עלי בקולו, ואמר להתנפל אלי...! תיכף ומיד שקעתי שוב במחשבתי בבטחון מוחלט, כי אין עוד מלבדו יתברך, ושום כח בעולם לא יכול להרע לי לולא רצונו יתברך. ואז, בדרך נס, הופיע אותו קצין, שפנה אל חבריו, ופקד כי יניחו לי בדרכי...!".

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמְדַּבֵּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

עֲרַשׁ"ק כּו' אִייר תשע"ט (31.5.19) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26 (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמְדַּבֵּר סִינַי" (על פי "אזרה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב, "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמְדַּבֵּר סִינַי", דרשו חז"ל במדרש (ילקוט שמעוני, "במדבר"): "בשעה שקבלו ישראל את התורה, נתקנאו אומות העולם בהן (=בישראל), (ואמרו): מֶה רָאוּ (ישראל) לְהִתְקַרֵּב (אל ה') יוֹתֵר מִן (יתר) האומות? סתם פיהן הקב"ה, (ו)אמר להן (=לאומות העולם): הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלָכֶם, שְׁנֵאמַר: 'הָבוּ לָהּ מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים', כִּשֵּׁם שְׁבָנֵי (ישראל) מִבֵּיאִין (ספר יוחסין שלהם)...".

וכבר נתיגעו המפרשים להבין, מהי התשובה שהשיב הקב"ה לאומות העולם – "הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלָכֶם"? וכי בגלל ספר היוחסין שלהם קבלו ישראל את התורה? והלא משנה מפורשת שנינו (אבות ד', יב'): "וְהִתְקַן עֲצֻמָּךְ לְלִמּוּד תּוֹרָה, שְׂאִינָה יִרְשָׁה לְךָ" – דהינו, התורה אינה עוברת בירושה, אלא צריך הכנה גדולה כדי לקבלה.

נראה לבאר ענין זה על-פי מה ששנינו בגמרא (יומא כח'): "קִיָּם אַבְרָהָם אֲבִינוּ (את) כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, שְׁנֵאמַר (בראשית כו', ה'): 'עַקֵּב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֵרַתִּי מִצּוֹתַי חֲקוּתַי וְתוֹרַתִּי"'. וכבר נתיגעו המפרשים לפרש כל אחד לפי דרכו, איך זכה אברהם אבינו לקיים את כל התורה עוד לפני שנתנה בהר סיני?

ויש לומר כאן רעיון חדש, על-פי הקדמה נפלאה משני קדושים, הלא הם הרה"ק מאפסא זיע"א, בעל ה"אוהב ישראל", והרה"ק רבי יצחק לוי מברדיצ'וב, בעל ה"קדושת לוי", המבארים את הכתוב בספר בראשית (יח', יט'): "כִּי יִדְעָתִיו (=את אברהם) לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו...". אומר ה"קדושת לוי": הנה, ידוע שכל פרי לפני צמיחתו, הוא כלול בתוך השרש שממנו הוא צומח. וכן, כך גם האדם, לפני שהוא נולד הוא כלול בתוך המח של אביו. על-פני, אומר ה"קדושת לוי", פיון שאברהם היה אבינו הראשון, לכן "כל ישראל היו כלולים במחשבתו ובמחוחו של אברהם".

לפי זה, אומרים ה"אוהב ישראל" וה"קדושת לוי" חידוש גדול: כִּי אֲשֶׁר קִיָּם אַבְרָהָם אֶת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה (ואפילו מצות דרבנן) – קיים את המצות בשם כל ישראל, והתפון לזכות את כל ישראל שהיו כלולים בו, כדי שגם להם יהיה חלק בקיום המצות.

ויש לומר שעל-ידי כך זכינו אנו, זרעו של אברהם, לשתי טובות גדולות: א. פיון שאברהם קיים את כל מצות התורה ודקדוקיהן – אם כך, כל אחד ואחד מישראל, הבאים אחריו, כבר קיים את כל תרי"ג המצות מדאורייתא ואת זו המצות מדרבנן, בהיותנו כלולים באברהם.

ב. פיון שכבר קימו ישראל את כל המצות, בהיותם כלולים בתוך אברהם, אם כך, כל אחד מישראל יוכל ביותר קלות לקיים את המצות במשך חייו בהיותו בעולם הזה, שהרי כבר נפתח לו השער על-ידי אברהם אבינו.

על-פי האמור יתבאר עתה היטב עמק מאמר חז"ל (תנא דבי אליהו רבה, פרק כה'): "כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל חַיֵּב לֹמַר: 'מִתִּי יִגִּיעוּ מַעֲשֵׂי לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתַי – אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב"'. ולכאורה יפלא הדבר מאד. שכן, איך יוכל כל אחד לומר "מִתִּי יִגִּיעוּ מַעֲשֵׂי לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתַי"? וכי אפשר להגיע למדרגת האבות הקדושים – אברהם, יצחק ויעקב? אלא, שחז"ל התכוננו כאן, שכל אחד צריך להשתוקק לקיים את המצות, כמו שהוא עצמו קיים בהיותו כלול בתוך האבות הקדושים. ולכן יש לומר, שכל אחד חייב לומר: "מִתִּי יִגִּיעוּ מַעֲשֵׂי (שְׂקִימַתִּי בְּהִיוֹתִי כְּלוּל בְּתוֹךְ אֲבוֹתַי), לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתַי אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב"'. ומכיון שכבר קיים פעם את כל המצות (בהיותו כלול באבות הקדושים), אם כך, בנגל יוכל האדם גם עכשיו לקיים את כל המצות בפועל, ולעבוד את ה' כפי שרש נשמתו.

וזהו שאמר הקב"ה על אברהם: "כִּי יִדְעָתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דֶרֶךְ ה'".

"כִּי יִדְעָתִיו" – אני אוהב את אברהם – ומפרש את הטעם: "לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו" – "יצוה" הוא לשון צוּתָא/חיבור. כלומר, כשאברהם אבינו מקיים את המצות, הוא אינו מקימן לבדו, אלא הוא מתחבר יחד עם בניו הכלולים עמו, עד סוף כל הדורות. ועל-ידי כך הוא מקל עליהם לשמור את "דֶרֶךְ ה'".

לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט – שְׂיֻכְלוּ לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת ה' כְּשִׂינְלָדוֹ בְּעוֹלָם, לְאַחַר שֶׁכָּבַר קִיְמוֹ אֶת הַמִּצְוֹת בְּהִיּוֹתוֹם כְּלוּלִים בְּתוֹךְ אַבְרָהָם אֲבִיהֶם.

רַעֲיוֹן נִשְׁגָּב זֶה, שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל הָיוּ כְּלוּלִים בְּתוֹךְ הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים, מוּבָא גַם בְּ"אִמְרֵי יוֹסֵף" (מוֹעֲדִים), שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם בַּעַל הַ"הַפְּלָאָה", הַשּׂוֹאֵל, לְמָה נִחְשָׁב נִסְיוֹן הָעֵקֶידָה לְאַבְרָהָם וְלֹא לְיִצְחָק? (כְּפִי שְׁגָם הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ שׂוֹאֵל: מְדוּעַ כָּתוּב "וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם", וְלֹא כָּתוּב "וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת יִצְחָק"?)

וְתָרַץ בַּעַל הַ"הַפְּלָאָה", עַל-פִּי מָה שֶׁאֱמָרוּ חו"ל (בְּרֻכּוֹת טז): "אֵין קוֹרִין אֲבוֹת, אֲלֵא לְשִׁלְשָׁה".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מְדוּעַ בְּאֵמֶת אָנוּ קוֹרְאִים "אֲבוֹת" רַק לְשִׁלְשָׁה (=לְאַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב)?

וּפְרָשׁ בַּעַל הַ"הַפְּלָאָה", שֶׁהֵנָּה, יְדוּעַ שֶׁאַבְרָהָם אֲבִינוּ כָּלֵל בְּתוֹכוֹ אֶת כָּל הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עֲתִידִים לְהִיּוֹלָד, עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת. אוּלָם, כְּאֲשֶׁר נוֹלַד יִצְחָק, עָבְרוּ כָּל הַנְּשֻׁמוֹת מְאַבְרָהָם לְיִצְחָק, וְנִשְׁאָר אֲצֵל אַבְרָהָם רַק שְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ שְׁלוֹ. וְאַחַר-כֵּן, כְּשֶׁנוֹלַד יַעֲקֹב, עָבְרוּ כָּל הַנְּשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִיִּצְחָק לְיַעֲקֹב, וְנִשְׁאָר אֲצֵל יִצְחָק רַק שְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ שְׁלוֹ. (וְהִרְאִיָּה לְדַבֵּר, אִם הִיָּה נִפְטָר אַבְרָהָם אֲבִינוּ לְאַחַר לִידַת יִצְחָק, הִיוּ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים מִיִּצְחָק). וְאַחַר-כֵּן, כְּשֶׁנוֹלַדוֹ יב' (=12) הַשְּׁבַטִים, נִתְחַלְקוּ כָּל הַנְּשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בֵּינֵיהֶם, וְכָל אֶחָד מֵהַשְּׁבַטִים כָּלֵל אֶת הַנְּשֻׁמוֹת הַשִּׁיכוֹת אֵלָיו לְאוֹתוֹ הַשְּׁבַט.

לְפִיכֵן מְבוֹאֵר הֵיטֵב, מְדוּעַ "אֵין קוֹרִין אֲבוֹת, אֲלֵא לְשִׁלְשָׁה". כִּי רַק הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים כָּלְלוּ, כָּל אֶחָד בְּתוֹכוֹ, אֶת כָּל הַנְּשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

לְכֵן, מְבֹאֵר בַּעַל הַ"הַפְּלָאָה", שֶׁלְגַבֵּי יִצְחָק אֵין כָּל חִידוּשׁ שֶׁהוּא עֹמֵד בְּנִסְיוֹן שֶׁל הָעֵקֶידָה. שֶׁהָרִי, כָּל הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִים הָיוּ כְּלוּלוֹת בוֹ, וְהֵן שִׁסְּעוּ לוֹ שְׂיֻכְלוּ לְעֲמוֹד בְּנִסְיוֹן הָעֵקֶידָה. אֲבָל אַבְרָהָם, שֶׁכָּבַר לֹא הָיָה לוֹ סִיוֵעַ שֶׁל אוֹתָן הַנְּשֻׁמוֹת צְדִיקִים, וְלִמְרוֹת זֹאת עֹמֵד בְּנִסְיוֹן – הֵנָּה, זוֹהִי הוֹכְחָה בְּרוּרָה, שֶׁהוּא עֹמֵד בְּנִסְיוֹן מִחֲמַת עֲצוּמוֹ. לְפִי זֶה, מוּבָן גַּם לְמָה אָנוּ מִתְפַּלְּלִים בְּתַפִּילַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, "וְעֵקֶידַת יִצְחָק לְזִרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכֹּר". שֶׁהָרִי, קִשָּׁה הַדַּבָּר. שֶׁכֵּן, לְמָה אֵין אָנוּ מְזַכְּרִים אֶת אַבְרָהָם, וְאוֹמְרִים: "וְעֵקֶידַת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּזֶה הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכֹּר"? אֲלֵא, מִכִּיּוֹן שֶׁכָּל הַנְּשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הָיוּ כְּלוּלוֹת בְּיִצְחָק בְּעֵת הָעֵקֶידָה, נִמְצָא, שְׁגָם אָנוּ (וְאֵיתָנוּ כָּל הַנְּשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל) נִטְלָנוּ חֵלֶק בְּנִסְיוֹן הָעֵקֶידָה. וְלָכֵן אָנוּ מִתְפַּלְּלִים וְאוֹמְרִים: "וְעֵקֶידַת יִצְחָק" – וְדוֹקָא יִצְחָק, שֶׁאָנוּ הֵינּוּ כְּלוּלִים בוֹ – "לְזִרְעוֹ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכֹּר" – כְּדֵי שֶׁעַל-יְדֵי מְסִירוֹת הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת, שֶׁאָנוּ שׁוֹתֵפִים לָהּ, תִּרְחַם עָלֵינוּ.

מֵעֵתָה מְבוֹאֵר הַמְּדַרְשׁ: "בְּשַׁעָה שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, נִתְקַנְּאוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם בְּהֵן (=בְּיִשְׂרָאֵל), (וְאֱמָרוּ): מָה רָאוּ (יִשְׂרָאֵל) לְהִתְקַרֵּב (אֶל ה') יוֹתֵר מִן (יִתֵּר) הָאוֹמוֹת? סֵתֵם פִּיֵּן הַקַּב"ה, (וְ)אֱמָר לְהֵן (=לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם): הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלַכְּם... כְּשֵׁם שְׁבַנִי (יִשְׂרָאֵל) מִבִּיאִין (סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלַחְּם)...".

שֶׁכֵּן, עַל-פִּי הַטְּבַע, קִשָּׁה מְאֹד לְהַשִּׁיג אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא רַחְבָּה מְנִי יָם. וְגַם קִשָּׁה מְאֹד לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתֶיהָ וּלְהִישָׁמֵר מִכָּל הַ"לְאוּיִן" שֶׁבַתּוֹרָה, שֶׁהָרִי "יִצֵּר לֵב הָאָדָם רָע מִנְעוּרָיו". אוּלָם, הִיּוֹת וְהָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים כָּבַר עֲמָדוֹ בְּכָל הַנְּסִיווֹת, וְקִיְמוֹ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה לְפָנָי שְׁעוֹד נִתְנָה – אִם כֵּן, מֵאַחַר וּכְלָל יִשְׂרָאֵל עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת הָיוּ כְּלוּלִים בְּאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים, (וּלְפִי הַמְּבוֹאֵר קַיֵּם אַבְרָהָם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְהַתְּכַוֵּן לְזִכְרוֹת בָּהּ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל הַכְּלוּלִים בוֹ, כְּדֵי שְׂיֻכְלוּ אַחַר-כֵּן לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת בְּיִתֵּר קְלוּת) – נִמְצָא, שֶׁכָּבַר קִיְמוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל כְּבִיכּוֹל אֶת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, וְלָכֵן הֵם יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וּלְקַיְמָהּ עִכְשָׁיו בְּפוּעַל מִמֶּשׁ.

אֲבָל, אוֹמוֹת הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא הָיוּ כְּלוּלִים בְּאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים, אֵינָם יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

אֵל תְּכַרִּיתוּ אֶת שְׁבַט מִשְׁפַּחַת הַקְּהֲתִי"

בְּעִירָה אַחַת בַּגְּאֻלְיָה פָּרַץ סַכְסוּף בֵּין רַב הַקְּהִילָה לְבֵין פְּרָנְסִי הַמְּקוֹם. הֵרַב טַעַן בְּאֲזַנֵי הַפְּרָנְסִים, שֶׁאֵין בִּיכּוּלָתוֹ אֲפֻשְׁרוֹת לְהִתְקַיֵּם עַל הַקְּצָבָה הַזְּעוּמָה שֶׁמַּעֲנִיקָה לוֹ הַקְּהִילָה, וְהַלְלוּ טַעַנוֹ כְּנִגְדוֹ, שֶׁאֵינָם יְכוּלִים לְהַגְדִּיל אֶת מִשְׁכּוֹרְתוֹ מִפְּאֵת קוֹפֶתֶם הַדְּלָה וְהַצְּרִיכִים הַמְּרוּבָּים בְּקִהְלָה. וְכַאֲשֶׁר הֵרַב הוֹסִיף לְעֲמוֹד עַל דְּרִישׁוֹתָיו הַכַּסְפִּיּוֹת, הַשִּׁיבוּ לוֹ פְּרָנְסִי הָעִיר, שֶׁמֵהֲלַכְת שְׂמוּעָה, שֶׁרַבֵּינוּ מַחֲזִיק בְּבִיתוֹ מִטְּמוֹן יָקָר, שֶׁגִּישׁ בוֹ כְּדֵי פְּרָנְסָה בְּרוּחַ לְמִשְׁךְ שָׁנִים...

לְאַחַר דִּין וְדָבָרִים לֹא מוּצָא, הַחֲלִיטוּ פְּרָנְסִי הַקְּהִילָה לְהַבִּיא אֶת הַסַּכְסוּף הַכַּסְפִּי בֵּינֵיהֶם לְצַדִּיק רַבִּי שְׁלוֹם מְבֹלז, שְׂנוֹדַע כְּגֹדֹל בְּתוֹרָה בְּעִיר פּוֹלִין וְגַאֻלְיָה. שָׁמַע הַצְּדִיק מְבֹלז אֶת טַעְנוֹת הַצְּדִיקִים וְקָרָא לְעַבְר הַפְּרָנְסִים: בְּסוּף פְּרִשְׁת "בְּמִדְבַר" אוֹמֵר הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה וְלֹאֲהֲרֹן: "אֵל תְּכַרִּיתוּ אֶת שְׁבַט מִשְׁפַּחַת הַקְּהֲתִי", וְעַל כֵּן מְצִינוּ בַּמְּדַרְשׁ תְּנַחֲמוּמָא: זֶה שֶׁאֱמָר הַכְּתוּב: "אֵל תִּגְזֹל דָּל, כִּי דָל הוּא, וְאֵל תִּדְכָּא עֲנִי בְּשַׁעַר" (מְשַׁלִּי כַב, כַּב). וְהֵנָּה יָמִים רַבִּים הֵייתִי תוֹהָה עַל דְּבָרֵי הַמְּדַרְשׁ כֹּאן, מָה הַקְּשֶׁר בֵּין הַפְּסוּקִים? אוּלָם עֵתָה הוֹבֵרֵר לִי הַקְּשֶׁר בֵּין שְׁנֵי הַפְּסוּקִים הָאֵלֶּה. שֶׁכֵּן, לְעִיתִים צָרָה עֵינָם שֶׁל פְּרָנְסִי קִהְלָה בְּ"לוּיִים", הֵלֵא הֵם הַרְבָּנִים, הַמְּתַפְּרָנְסִים מִכַּסְפֵי הַצִּיבוּר, וְטוֹעֲנִים בְּעֲזוֹת מִצַּח שִׁישׁ לֵהֵם אוֹצְרוֹת נְסִתָּרִים, וּפְרָנְסִתָּם מְצוּיָה לֵהֵם בְּשַׁפַּע. כְּנִגְדֵם קוֹרֵאת כֹּאן תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה: אֵל תְּכַרִּיתוּ מִזּוֹן וּפְרָנְסָה מִפִּי "שְׁבַט מִשְׁפַּחַת הַקְּהֲתִי" הַמְּכַהֲנִים בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ בְּקִהְלֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵל תִּדְכָּאוּ עֲנִי בְּשַׁעַר" – בְּהַשְׁעָרוֹת סָרְק עַל אוֹצְרוֹת כַּסֵּף וּמְטֻמוּנִים, הַמְּצוּיִים כְּבִיכּוֹל בְּיָדָם.

שְׁבַט שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12**

עֲרַשׁ"ק כו' אייר תשע"ט (31.5.19) **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26** (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"נָשָׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי קָהַת מִתּוֹךְ בְּנֵי לְוִי"

על הכתוב, "נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי", שואלים חז"ל: והלא בני לוי הם גרשון קהת ומררי, כפי שכתוב: "ובני לוי גרשון קהת ומררי". ומדוע הקדים הכתוב את בני קהת לפני בני גרשון, שהוא האח הבכור? ויש לומר, שהנה, ידוע ומבואר בתורה, שבני קהת נשאו את כלי הקדש של המשכן על כתפיהם (=הארון, השלחן והמנורה), כפי שכתוב (ו', ט'): "ולבני קהת לא נתן, כי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו (את הארון, השלחן והמנורה)".

ומבואר במדרש, שהקדים הכתוב את בני קהת לפני גרשון הבכור, משום שנשאו את ארון הברית, שהיו בו שני לוחות הברית, שהם שרש כל התורה כלה. וכפי שמובא במדרש (במדבר רבה ו', א'): "נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם... הוא הדבר (משלי ג') 'יקרה היא מפנינים וכל חפציד לא ישוו בה'... מדבר בקהת ובגרשון אף-על-פי שגרשון בכור, ומצינו שבכל מקום חלק(=נתן) הכתוב כבוד לבכור. (אולם), לפי שהיה קהת טוען הארון, ששם התורה, הקדימו הכתוב לגרשון, שבתחילה אמר 'נשא את ראש בני קהת' ואחר-כך אמר: 'נשא את ראש בני גרשון'".

אם כך, צריך להבין ענין זה. שכן, מדוע זכו בני קהת לשאת את ארון הברית שהיו בו שני לוחות הברית, שהם שרש כל התורה כלה, ולא גרשון שהיה הבן הבכור של לוי?

אלא, שהביאור הוא כמו שכתב ה"אור החיים" הקדוש, שמאחר ומשה רבנו, נותן התורה, יצא מקהת (שהרי משה רבנו היה נכדו של קהת), לכן זכו בני קהת שנתנה להם העבודה לשאת את ארון הברית בו היו הלוחות. ומאחר ונשאו הם את ארון התורה, הקדים הכתוב את בני קהת לפני בני גרשון הבכור.

וכפי דבריו הקדושים של ה"אור החיים": "נשא את ראש בני קהת... ונראה, כי לצד שנתן ה' להם עבודה פנימית לשאת ארון ושלחן, לזה(=לכן) יחס להם לשון נשיאות-ראש... שיהיו הם מעולים מהם. והגם שגרשון הוא בכור לוי, (הנה) קהת בחר לו (הקב"ה), כי ממנו יצא אור לעולם, "משה ואהרן". ושורת הדין שענף זה ישאו "ארון התורה" אשר שם משה שיצא מקהת...".

וראוי להוסיף כאן את דברי ה"חתם סופר" (במדבר כד', כ'): "...ראשי תיבות של לוי קהת עמרם משה הוא 'עמלק', וזה 'ראשית גוים עמלק'. כי לוי ובניו הם ראשיות של השבטים, שנקראו גם כן גוים... (אולם) 'אחריתו עדי אבד' - כי סופי תיבות של לוי קהת עמרם משה הוא 'מיתה', להורות על אחריתו של עמלק...".

והבאור הוא שהנה ידוע, שעמלק הוא כח הטומאה החזק ביותר של הקליפות. ולכן התנגד הוא בכח טומאתו נגד קדושת עם ישראל. דבר זה נרמז בראשי התיבות של עמלק: עמרם משה לוי קהת, כדי לומר לה, שבכח טומאתו רצה לבטל את קדושת ראשי ישראל - עמרם משה לוי קהת.

ואולם דורשי רשומות מוסיפים, שסופי התיבות של צדיקים אלו - עמרם לוי קהת משה - הוא "מיתה". לכן כתיב: "ראשית גוים עמלק". דהינו, ראשית/ראשי התיבות של עמלק הם צדיקים (עמרם משה לוי קהת), שרצה הוא בגדל חוצפתו להילחם בקדושתם. אולם, "אחרית עדי אבד", אחריתו/סופי התיבות של צדיקים אלו הוא מיתה (עמרם לוי קהת משה). ולכן כיון, שרצה לבטל את כח קדושתם, "זכה" שאחריתו היא "עדי אבד" (=מיתה).

ויש עוד לומר, שהנה דרשו חז"ל (סנהדרין קו') על הפסוק: "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים" - מאי לשון 'רפידים'? רבי יהושע אומר, שרפו עצמן מדברי תורה, שנאמר (ירמיה מז'): 'לא הפנו אבות אל בני מרפיון ידים'".

ופרש רש"י: "רפידים" - רפיון ידים הוא, כלומר, מפני שרפו(=נחלשו) ידים מן התורה, בא עליהם עמלק".

הנה, מבואר מכאן, שכל כוחו של עמלק הוא מעון ביטול תורה של ישראל.

וְהִנֵּה, כְּאִשֶּׁר נִתְּבוֹנָן, נִרְאֶה כִּי אַרְבַּע הַדּוֹרוֹת: לְוִי קָהַת עֲמֶרֶם מֹשֶׁה הָיוּ גְדוּלֵי וְעֲנֻקֵי רוּחַ הַתּוֹרָה. הִנֵּה, לְוִי בֶן יַעֲקֹב הָיָה גְדוֹל בַּתּוֹרָה, כְּפִי שֶׁמֵּבִיא הַרְמַב"ם (הַלְכוֹת עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים פ"א, ה"ג): "וַיַּעֲקֹב אֲבִינוּ לָמַד בְּנָיו כָּלֶם, וְהִבְדִּיל לְוִי וּמִיָּנְהוּ רֹאשׁ, וְהוֹשִׁיבוּ בִישִׁיבָה לְלָמַד דֶּרֶךְ הַשֵּׁם, וְלִשְׁמֹר מִצְוֹת אַבְרָהָם, וְצִוָּה אֶת בְּנָיו שֶׁלֹּא יִפְסִיקוּ מִבְּנֵי לְוִי, מִמוֹנֶה אַחַר מִמוֹנֶה כְּדִי שֶׁלֹּא תִשְׁכַּח הַלְּיָמוּד". (אֲמָנָם, כָּל שֵׁבֶט לְוִי עֲסָקוּ בַתּוֹרָה בְּמִצְרַיִם). עַל קָהַת מְבוֹאֵר בְּדַבְרֵי הַגֵּר"א, שֶׁהָיָה הַמּוֹבְחָר שֶׁבְּשֵׁבֶט לְוִי. אֵילוּ עֲמֶרֶם הָיָה גְדוֹל הַדּוֹר, כְּמְבוֹאֵר בְּגִמְרָא (סוֹטָה יב'): "תָּנָא, עֲמֶרֶם גְדוֹל הַדּוֹר הָיָה". וְאַחֲרוֹן חֲבִיב, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים, אֲשֶׁר מִי לָנוּ גְדוֹל מִמֶּנּוּ בַתּוֹרָה וּבִקְדוּשָׁה. הִנֵּה כִּי כֵן, נִפְלָא לְהַבִּין אֶת הַרְמֵז "רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמֶלֶק" – עֲמֶלֶק יוֹנֵק מֵרֵאשִׁי הַתִּיבוֹת עֲמֶרֶם מֹשֶׁה לְוִי קָהַת – לְרֵמוֹז שֶׁעַל-יְדֵי בִיטוּל הַתּוֹרָה וְרַפְיוֹן הַיְדֵים מִן הַתּוֹרָה מַגְבִּירִים חֲלִילָה אֶת כּוּחוֹ. אוּלַּם, סוֹפֵי הַתִּיבוֹת שֶׁל עֲנֻקֵי הַתּוֹרָה עֲמֶרֶם לְוִי קָהַת מֹשֶׁה הֵם מִיתָה, לְרֵמוֹז שֶׁמִּי שֶׁמִּדְּבַק בְּקְדוּשַׁת תּוֹרָתָם שֶׁל עֲמֶרֶם לְוִי קָהַת מֹשֶׁה זוֹכֶה לְהַמִּית וּלְבַטֵּל אֶת קְלִיפַת עֲמֶלֶק. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַר"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "כָּל תַּלְמִיד חָכֵם שָׂאִין תּוֹכוֹ כְּבָרוּ אֶל יַכְנֵס לְבֵית הַמְדַרְשׁ"

עַל הַכְּתוּב בְּמַסַּכַת אָבוֹת – "וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידֵי הַרְבֵּה" – פֶּרֶשׁ רַבֵּנוּ עוֹבְדֵי מִבְּרִטְנוֹרָה: "וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידֵי הַרְבֵּה" – לְאַפּוֹקִי (=חֻוֹץ) מֵרֶבֶן גְּמְלִיאֵל, דָּאָמַר: "כָּל תַּלְמִיד חָכֵם שָׂאִין תּוֹכוֹ כְּבָרוּ אֶל יַכְנֵס לְבֵית הַמְדַרְשׁ". וְכוֹנֵת רֶבֶן גְּמְלִיאֵל הִיא, שֶׁלֹּא יִהְיֶה אָדָם צָבוּעַ, וַיְדַבֵּר אַחַד בְּפֶה וְאֶחָד בְּלֵב. אֲלָא, כּוֹנֵת רֶבֶן גְּמְלִיאֵל הִיא, שֶׁפִּיּוּ וְלִבּוֹ שֶׁל הָאָדָם יִהְיוּ שְׂוִים – תּוֹכוֹ יִהְיֶה כְּבָרוּ – פְּנִימִיּוֹתוֹ תִהְיֶה כְּמוֹ חִיצוֹנִיּוֹתוֹ. בְּסִפּוֹר "אֲגָרָא דְּפֶרְקָא" מְבָאֵר הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" אֶת דְּבָרֵי רֶבֶן גְּמְלִיאֵל, עַל-פִּי הַסּוּד, וְכֵן הוּא פּוֹתֵב: "הִנֵּה בְּתִיבַת 'תּוֹכוֹ', הַשֵּׁם הוּי"ה הוּא אֲתוֹן פְּנִימִיִּים, וּבְתִיבַת 'כְּבָרוּ' הַשֵּׁם הוּי"ה הוּא לְבָר". כְּלוּמַר, בְּמִלָּה "תּוֹכוֹ" הָאוֹתִיוֹת הַפְּנִימִיּוֹת הֵן 'כו' – בְּגִימְטְרִיָּה שֵׁם ה' בְּרוּךְ הוּא הוּי"ה (=26). וְאֵילוּ בְּמִלָּה "כְּבָרוּ" הָאוֹתִיוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת הֵן גַּם 'כו' – בְּגִימְטְרִיָּה שֵׁם הוּי"ה. (אוֹתִיוֹת שֶׁל שֵׁם ה' בְּרוּךְ הוּא, הֵם כִּידוּעַ י-הו-ה, וּמִפְּאֵת קְדוּשַׁתָּם אָנוּ כּוֹתְבִים הוּי"ה) וְנִרְאֶה כִּי כּוֹנֵתוֹ שֶׁל הַ"בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר" הִיא, שֶׁצָּרִיכִים אָנוּ לְעַסּוֹק בַּתּוֹרָה וּבְמִצְוֹת לְשֵׁם הוּי"ה, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, גַּם בְּפְנִימִיּוֹת וְגַם בְּחִיצוֹנִיּוֹת. דְּהֵינּוּ גַם בְּנִסְתָּרוֹת וְגַם בְּנִגְלוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. לְכֵן נִרְמָז שְׁמוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ הוּי"ה בְּפְנִימִיּוֹת "תּוֹכוֹ" וּבְחִיצוֹנִיּוֹת "כְּבָרוּ".

וְשִׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרְתּוֹ וְאֶת מִשְׁמֶרֶת כָּל הַעֲדָה"

לְהֵלֵךְ סִיפּוֹר מוּפְלָא, שֶׁעוֹבֵד מֵהַסִּפּוֹר "אַבְרָהָם עֶבֶד ה'", עַל הַצְּדִיק הַרַ"ג אַבְרָהָם אֶהְרוֹנוֹבִיץ זצ"ל, וְבוֹ נִיתֵן לְלַמּוּד, מִמִּי בְּאֵמַת יֵשׁ לְפַחַד, וְכִיצַד רַבּוֹתֵינוּ עֶבְדוּ בְּכָל פַּחַדִּים, לְבַסּ וּנְפִשׁם רַק אֶת אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׂמִים. מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה כֵּן הָיָה: פִּיצוּץ אֲדִיר הַחֲרִיד אֶת שְׂמֵי יְרוּשָׁלַיִם, וְאֲגָף שֶׁלֶם מִמְּלוֹן "הַמְּלֶךְ דָּוִד" קָרַס בְּאַחַת. בְּאֲגָף זֶה שֶׁכָּנָה מִפְּקֻדַת הַצָּבָא הַבְּרִיטִי, מָה שֶׁהוֹבִיל לְהַרְגִים בְּרִיטִיִּים רַבִּים. עֲצִיבֵיהֶם שֶׁל מִפְּקֻדֵי הַצָּבָא הַבְּרִיטִי נִמְתְּחוּ עַד קֶצֶה גְבוּל הַיְכוֹלֵת. בְּאוֹתוֹ לִילָה הִיָּתָה הַיְצִיאָה לְרְחוֹב מְסוּפְנֵת בִּיּוֹתָר, מִפִּיּוֹן שֶׁהַבְּרִיטִים הַכְּרִיזוּ עַל עוֹצָר, שֶׁמִּשְׁמַעוֹתוֹ – לִירוֹת עַל מְנַת לְהַרוֹג בְּכָל מִי שֶׁיַּעֲזֵז לְצִאֵת חֹחוּצָה! ר' אַבְרָהָם, שֶׁעָסַק מַחְצוֹת הַלֵּילָה בַתּוֹרָה, לֹא הָיָה מוֹדַע לְסַפְּנָה הַמְּרַחֶפֶת בְּרַחוּבוֹת עִירוֹ, וְלֹא שָׁמַע אֶת הַכְּרוֹז עַל הַעוֹצָר.

בְּעֵלוֹת הַשַּׁחַר, סָגַר אֶת הַגְּמְרָא, וְיָצָא לְרְחוֹב הַמְּסוּפֵן. לְקוֹל טְרִיקַת הַדְּלֵת הַתְּעוֹרְרָה זִנְגָתוֹ. רָגַע קֶצֶר לְקַח לֶחֶם לְהַבִּין... בְּעֵלָה הַצְּדִיק, שֶׁכָּכֵל הַנִּרְאֶה לֹא הִתְוַדַּע לְחֹמֶרֶת הַמְּצַב, יָצָא מֵהַבֵּית! וְנִפְעַת הוּא נִתּוֹן בְּסַפְּנַת חַיִּים שֶׁל מִקְּשׁ...! הִיא רָצָה לְחַלוֹן בְּבִהְלָה, וְגִלְתָּה אֶת הַנּוֹרָא מִכָּל. שְׁנֵי חִילִים בְּרִיטִים קְפוּאִי מִבֵּט זִיהוּ אֶת ר' אַבְרָהָם, דָּרְכוּ אֶת נֶשֶׁקֶם בֶּן רָגַע, וּפְתַחוּ בְּיָרִי חֶסֶר רַחֲמִים! מְבוֹעֶתֶת כְּלָה, פְּרָצָה הַרְבֵּנִית בְּזַעֲקוֹת אִימִים: "עֲזָבוּ אוֹתוֹ! הוּא אִישׁ קְדוֹשׁ! הִנִּיחוּ לוֹ!!!". לְמִשְׁמַע צַעֲקוֹתֶיהָ פָּסְקוּ הַיְרִיּוֹת בְּאַחַת.

הִיא לֹא הִיָּתָה מְסוּגֶלֶת לְהַבִּיט אֶל הַכִּיּוּן שֶׁבוּ עָמַד בְּעֵלָה. הַפְּדוּרִים הַרְבִּים שֶׁנּוֹרוּ מוֹל עֵינֶיהָ מְטוּחַ קֶצֶר, בִּיּוֹ חִילִים מְיוֹמְנִים, יְכוֹלִים הָיוּ לְגָרוֹם אֶדְ וְרַק לְתוֹצָאָה אַחַת... לְמוֹת.

הִיא חָשָׂה, שָׂאִין בָּהּ אֶת הַכַּחַח לְהַתְּמוּדָד עִם הַבְּשׂוּרָה הַמְּרָה. בְּתוֹךְ כֵּן, הַתְּעוֹרְרוּ כְּמָה שְׂכָנִים מִהַרְעֵשׁ וּמִהַמְּהוּמָה. חֲלוֹנוֹת נִפְתְּחוּ, וְהִנֵּס הַמוּפְלָא הַגִּיעַ לְאוֹזְנֶיהָ! כְּדוּרֵי הַמּוֹת עָבְרוּ מַעַל רֵאשׁוֹ שֶׁל בְּעֵלָה, לְגִיד רַגְלָיו וְלִצַּד כְּתִפָּיו! אֶדְ בְּאוֹפֵן בְּלִתי הַגִּיוֹנִי וּבְנֵס גְלוּי הַחֲטִיאָו אֶת הַמְּטְרָה. ר' אַבְרָהָם הַצְּדִיק לֹא נִפְגַּע לְרַעָה, וְהוּא הַמְּשִׁיךְ לְצַעוּד אֶל עֶבֶר הַמְּקוּהָ, כְּאֵילוּ לֹא הָיוּ הַדְּבָרִים נוֹגְעִים אֵלָיו כְּלָל וְעִיקָר...

סִיפּוֹר הַמוֹפֵת הַמְּרַגֵּשׁ הַפֶּךָ עַד מִהַרָּה לְשִׁיחַת הַיּוֹם בְּקֶרֶב הַבְּרִיּוֹת. "כִּיצַד לֹא פָּחַדְתָּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה?!", נִשְׁאַל רַבִּי אַבְרָהָם, וְהַשִּׁיב בְּרוּגַע, וּמְבַלִּי לְהַתְּפַעֵל: "מִהַרְתִּי לְמַקְוָה מִתּוֹךְ פַּחַד וְאִימָה מִכְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁלִּפְנֵינוּ הַתְּכוֹנְנָתִי לְעַמּוּד בְּתַפִּילָה. וְכַשִּׁישׁ בְּלִבּוֹ שֶׁל הָאָדָם פַּחַד מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵין הוּא מְפַחַד מִכָּל דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם...!".

שֶׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשְׁמֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

עֲרַשׁ"ק כּו' אִייר תשע"ט (31.5.19) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26 (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו. והחנים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה..."

על הכתוב, "איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל", מבואר בתורה הקדושה, ש-יב שבטי ישראל היו חונים מסביב לאהל מועד לארבע רוחות השמים, שלשה שבטים מכל צד. לצד מזרח חנה דגל מחנה יהודה, ועמו יששכר וזבולון. לצד תימן (=דרום) חנה דגל מחנה ראובן, ועמו שמעון וגד. לצד ימה (=מערב) חנה דגל מחנה אפרים, ועמו מנשה ובנימין. ולצד צפון חנה דגל מחנה דן, ועמו אשר ונפתלי. וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע חנו השבטים כך מסביב לאהל מועד?

תחילה, נקדים להביא מה שכתוב במדרש (במדב"ר ב, ג): "בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני, ירדו עמו כ"ב (=24) רבבות של מלאכים, שנאמר (תהילים סח): 'רכב אלהים רבתיים אלפי שנאן'. והיו כלם עשויים דגלים דגלים, שנאמר (שיר השירים ה'): 'דגול מרבבה'. כיון שראו אותן ישראל (את המלאכים), שהם עשויים דגלים דגלים, התחילו מתאווים לדגלים. אמרו, הלואי כך אנו נעשים דגלים כמותן. לכך נאמר (שם ב') 'הביאני אל בית היין' – זה סיני, שנתנה בו התורה, שנמשלה ליין, (כמו שכתוב במשלי ט') 'ושנתו ביין מסכתי' – הוי (=זה) 'אל בית היין' זה סיני, ודגלו עלי אהבה... אמר להם הקב"ה: מה נתאוויתם לעשות דגלים? חייכם שאני ממלא משאלותיכם (שנאמר בתהילים כ'): 'ימלא ה' כל משאלותיך'. מיד הודיע הקב"ה אותם לישראל, ואמר למשה: לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו."

עוד מצינו בענין זה במדרש (שם ב, ד'): "איש על דגלו באתת' ה' הוא דכתיב (=זהו שכתוב) (שיר השירים ו'): 'מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה'. קדושים וגדולים היו ישראל בדגליהם, וכל האומות מסתכלין בהם ותמהין, ואומרים 'מי זאת הנשקפה...! אומרים להם האומות: 'שובי שובי השולמית', הדבקו לנו, בואו אצלנו, ואנו עושים אתכם שלטונים, הגמונים, דוכסין..."

וצריך להבין ענין זה. שכן, מהו הענין הנשגב הזה של הדגלים שראו ישראל אצל מלאכי מעלה, עד שנתקנאו בהם כל-כך בעת מתן תורה?

תחילה, נקדים להביא מה שבאר רש"י: "באתת לבית אבתם" – באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשארוהו ממצרים, שנאמר (בראשית נ): 'ויעשו בניו לו כן כאשר צום' – יהודה ויששכר וזבולון ישארוהו מן המזרח, ראובן ושמעון וגד מן הדרום, וכו', כדאיתא בתנחומא בפרשה זו". מקור דבריו של רש"י הוא במדרש (תנחומא אות יב'): "בשעה שנפטר יעקב אבינו מן העולם, אמר לבניו 'ושכבתי עם אבתי' (בראשית מח). חזר (=הזמין) על כל בניו, וברכן ופקד (עליהם), אמר להן: כשתטלו אותי – ביראה ובכבוד טלו אותי, ולא יגע אדם אחר במטתי..."

והיאך צום? אמר להם: יהודה ויששכר וזבולון יטענו מטתי מן המזרח, ראובן ושמעון וגד יטענו מן הדרום, דן ואשר ונפתלי יטענו מן הצפון. בנימין אפרים ומנשה יטענו מן המערב. יוסף אל יטעון, למה (=כיון) שהוא מלך, ואתם צריכין לחלוק לו כבוד. לוי אל יטעון, למה (=כיון) שעתידין לישא את הארון, ומי שטוען את ארונו של חי העולמים לא ישא ארונו של מת. ואם תעשו כן, וטענתם את מטתי כשם שצויתני אתכם, הקב"ה עתיד להשרות אתכם דגלים דגלים.

כיון שנפטר, טענו אותו כשם שצוה שיטענו אותו, מניין? שכן פתיב (שם) 'ויעשו בניו לו כן כאשר צום'. מה פתיב אחריו? 'וישאו אתו בניו ארצה כנען'. כיון שיצאו ישראל ממצרים, אמר הקב"ה: הרי השעה שיעשו דגלים, כשם שבשרן אביהן, שהן עתידין לעשות דגלים דגלים. מיד אמר הקב"ה למשה: משה, עשה אותם דגלים לשמי. מיד עמד משה והתחיל מצר (=מצטער). אמר, עכשיו עתידה מחלוקת להנתן בין השבטים. ואמר

10
לשבת יהודה לשרות במזרח, הוא אומר לא! אי אפשר לי (=לא רוצה), אלא בדרום, וכן אחרים פיוצא בו שבת
ושבת. אמר ליה הקב"ה למשה: משה, מה אכפת לך? הם אינן צריכין לך בדבר הזה שמעצמן הן מכירין דירתן,
למה שצואת אביהן בידם, (כדי לראות) היאך לשרות בדגלים. איני מחדש עליהם דבר, שכבר יש להם
טכסין (=ציווי/תוכנית) מן יעקב אביהן. כשם שהקיפו את מטתו – כך יקיפו את המשכן. מניין? שכן כתיב: 'איש
על דגלו'."

נמצאנו למדים מכאן יסוד נפלא, כי ארבעים שנה אשר חנו ונסעו ישראל ב-מב' מסעות במדבר, כאשר היו
בדרפם לארץ ישראל, הלכו עם הדגלים לפי אותו סדר שנשאו השבטים את יעקב אבינו לאחר פטירתו.

וצריך להבין ענין זה. שכן, מה ראה יעקב אבינו לסדרם דוקא בסדר הזה?
ויש לומר, שהנה, מבואר בזהר הקדוש, שמה שצוה הקב"ה לסדר את ארבעת הדגלים בסדר הזה הוא כנגד ארבע
מחנות השכינה, הסובבים את כסא הכבוד, וכפי שמובא בזהר (במדבר קיח): "איש על דגלו באתת'. אליו ארבע
משרין (=מחנות) דכנסת ישראל... מיכאל מימינא, גבריאל משמאלא. אוריאל לקדמיהו. רפאל לאחוריהו. שכינתא
עליהו... ונסע בראשונה דגל מחנה יהודה לקבל משריא (=מחנה) דאוריאל. ומחנה דראובן לקבל משריא (=מחנה)
דמיכאל... מחנה דן לקבל משריא (=מחנה) דגבריאל. מחנה אפרים למערב לקבל משריא (=מחנה) דרפאל."

וביאור הדברים הוא על-פי המבואר ב"פרקי דרבי אליעזר", כי ארבעה מלאכים אלו הם ארבעה מחנות השכינה,
שמלוים תמיד את השכינה (פרק ד'): "ד' כתות של מלאכי השרת מהלכין ומשרתין לפני הקב"ה. מחנה ראשונה
של ימינו, מיכאל. מחנה שניה של שמאלו, גבריאל. מחנה שלישית מלפניו, אוריאל. מחנה רביעית של אחריו,
רפאל. ושכינתו באמצע. והוא יושב על כסא רם ונשא, וכסא גבוה ותלוי למעלה באויר. ומראה כבודו כעין
החשמל, ועטרת תגא בראשו, וכתר שם המפורש במצחו."

דהינו, כל ארבעת הדגלים של מחנה ישראל – דגל מחנה יהודה, דגל ראובן, דגל אפרים, ודגל דן – מכונים
כנגד ד' מחנות המלאכים הסובבים את הקב"ה, היושב על כסא כבודו.

נפלא להבין בזה מה שרמז השל"ה הקדוש (מסכת שבועות, פרק "תורה אור"), על הכתוב בתהילים (ח', ב'): "ה'
אדנינו מה אדיר שמוך בכל הארץ", שהמלאכים הביעו בכך את התפעלותם מסדר הדגלים של ישראל בארץ,
שהוא בדיוק דוגמת ארבע מחנות השכינה מסביב לכסא הכבוד, ועל-כן אמרו "ה' אדנינו מה אדיר שמוך בכל
הארץ". שכן, "אדיר" ראשי תיבות של ארבעת השבטים נושאי הדגל: אפרים, דן, יהודה, ראובן.

(ולכן תקנו לנו חז"ל לומר בקריאת שמע שעל המיטה: "בשם ה' אלהי ישראל. מימיני מיכאל, ומשמאלי
גבריאל, ומלפני אוריאל, ומאחורי רפאל, ועל ראשי שכינת אל" – כדי שתהיה השמירה עלינו בשעת השינה
כדוגמת השמירה של מחנות המלאכים הסובבים למעלה את כסא הכבוד).

ונראה לבאר לפי זה, שמה שצוה הקב"ה לשבטי ישראל להחנות עם ארבעה דגלים מסביב למשכן, כפי שכתוב
"איש על דגלו באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל", הוא על-פי המבואר במדרש תנחומא (ויקהל ז'): "תביב
הוא מעשה הארון ככסא הכבוד של מעלה, שנאמר (שמות טו): 'מכון לשבתך פעלת ה' מקדש...'. שמקדש של
מעלה מכון כנגד בית המקדש של מטה, והארון מכון כנגד כסא הכבוד של מעלה, שנאמר (ירמיה יז): 'כסא
כבוד מרום מראשון'. ובאיזה מקום היה מקום מקדשנו? הוי 'מכון לשבתך פעלת ה' מקדש אדני כוננו ידיך'. אל
תקרי 'מכון' אלא 'מכון', כנגד כסא הכבוד."

הרי לנו דברים ברורים: הקב"ה יושב, כביכול, על כסא כבודו בבית המקדש של מעלה, שהוא מכון כנגד ארון
הקדש, שהוא בבחינת "כסא הכבוד" בבית המקדש של מטה.

ועתה מבואר היטב, מדוע צוה הקב"ה לסדר את השבטים מסביב לאהל מועד (עם הדגלים), בדיוק כמו ארבעת
הדגלים המכונים כנגד ארבעת מחנות השכינה, הסובבים את כסא הכבוד. שכן, מאחר ו"כסא הכבוד" של
מטה (=ארון הקדש) מכון כנגד כסא הכבוד של מעלה, לכן ראוי שיהיו השבטים מסודרים מסביב לאהל מועד,
בדיוק כמו ארבעת מחנות השכינה, הסובבים את כסא הכבוד של מעלה.

על-פי האמור, יאיר לנו להבין גם את הטעם לכך שצוה יעקב אבינו לבניו, שבטי י"ה, שישאו את מיטתו לפי
סדר הדגלים של מלאכי מעלה. שכן, מבואר בגמרא, שדמותו של יעקב אבינו חקוקה בכסא הכבוד בדמות פני
אדם, כמבואר בגמרא (חולין צא'): "(ויפגע במקום וילן שם... ויחלם) והנה מלאכי אלהים עלים וירדים
בו... תנא: (המלאכים היו) עולים ומסתכלים בדיוקנו של (יעקב) (למעלה) (החקוקה בכסא הכבוד), וירדים

ומסתכלים בדיוקנו של (יעקב) (ל'מטה). ופרש רש"י: "פרצוף אדם (היה) בארבע (ה)חיות (שפכסא הכבוד), בדמות יעקב". וכן, בתיקוני הזוהר מבואר (סה): "דיוקנו של יעקב תקוקה בכסא הכבוד".

והנה, ידוע שהמדבר הוא מקום אשר פוחות הטומאה והקליפות שולטים שם. וזאת, כפי שמבואר ב"שער הפנות" לרבנו האריז"ל (תחום שבת דף סג'): "והנה מקום הקליפה עצמה נקרא 'מדבר שמים'...". ולכן, כאשר עברו בני ישראל במדבר ארבעים שנה, היו בסכנה של נפילה ברשת הקליפות (בפרט לאחר יציאת מצרים, ששם שקעו ב-מט' שערי טומאה). על-כן נתחכם יעקב אבינו לסלול לבניו דרך בטוחה ללא מכשול, ללכת במדבר במקום טומאה, על-ידי שצוה לבניו שישאווה לקבורתו ממצרים לארץ ישראל על-פי סדר הדגלים של מחנות השכינה של מעלה (הסוכבים את כסא הכבוד), ובכך סלל דרך לישראל בניו, שכאשר יצאו ממצרים לארץ ישראל, יסעו גם כן לפי אותו סדר הדגלים (שנשאוו את אביהם לקבורה). וכל זאת עשה יעקב אבינו כהכנה, כדי להגן על בניו, בני ישראל, במדבר, מקום קליפות הטומאה.

ויש עוד לומר, שמה שצוה יעקב לבניו, שישאוו את מיטתו לפי סדר הדגלים של מלאכי מעלה, כדי שיזכרו תמיד שצורתו תקוקה בכסא הכבוד של מעלה, ועל-ידי כך יבוא לידי הכתוב (תענית ה'): "יעקב אבינו לא מת". שכן, חי וקיים הוא בכסא הכבוד של מעלה. על-כן ראוי שישאווה השבטים לפי סדר ארבעת הדגלים, שהם כנגד ד' מחנות השכינה שמסביב לכסא הכבוד. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"הקרב את מטה לוי" (ג' ו')

על פסוק זה שנינו ב"ויקרא רבא" (ג', א'): הדא הוא דכתיב (=זהו שכתוב): "צדיק כתמר יפרח, כארוז בלבנון ישגה שתולים בבית ה'" (תהילים צב, יג-יד). ונשאלת השאלה, מה הקשר בין פסוק זה לבין "הקרב את מטה לוי"? אומרים בענין זה, משמו של רבי ישראל בעל-שם-טוב (=הבעש"ט), מיסד "תנועת החסידות": בעולם מצויים שני מיני צדיקים. יש צדיק העובד את ה' בכל רמ"ח איבריו, אך מסתגר כל הימים ב-ד' אמותיו, ואינו משפיע מצדקותו על הזולת. צדיק כזה נמשל ל"ארוז", שהוא אילן גדול וחזק, אבל אינו נושא פירות. לעומת זאת יש צדיק, שאינו דואג רק לעצמו, אלא פועל כל הזמן בהתמדה ובעקביות על מנת לקרב את הרבים לאביהם שבשמים. צדיק זה נמשל ל"תמר", שהוא אילן גבוה ומרשים, וגם מפריח (=עושה) פרי מתוק.

כנגד שני מיני צדיקים אלו, שקיימים בכל דור ודור, נאמר בתהילים: "צדיק כתמר יפרח, כארוז בלבנון ישגה שתולים בבית ה'". הארוז הוא עץ גדול וחזק, אך אינו עושה פירות – והוא בבחינת "ישגה", שהוא משגשג לעצמו, ואין הבריות נהנים מפירותיו. לעומת זאת, התמר הוא בבחינת "יפרח" – הוא מפריח בענפיו פירות מתוקים, וגורם בהם הנאה לרבים.

ומסים הבעל-שם-טוב, ואומר: חז"ל המשילו את שבט לוי לתמר, כי הלויים נשתבחו בכך שלא ישבו ספונים (=סגורים) בבתיהם ועסקו בתורה ובעבודת ה' – אלא הורו את התורה הקדושה לאחרים, וקרבו את הבריות להפכת הבורא, והוא עיקר פעלם וגדולתם בעולם.

"הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע בא יבא ברנה נשא אלמתיו"

מעשה ביהודי עם הארץ, שבכל שיח ושיג עם הבריות היה מנפנף בכתב היוחסין שפרשותו, כאומר: "הבו גדל ותנו כבוד לאיש מיוחס כמוני!".

פעם אחת היה לאותו יהודי ריב עם תלמיד חכם נודע. כדרכו, גער אותו בור ביריבו הלמדן, ואמר לו: "פיצד נשאך לבך, להתיצב כנגדי? הן ידוע לך ייחוסי הרם, ואילו אתה הנך בן בלי שם!" השיב לו אותו למדן מינה וביה, ואמר לו: "אתה הנך סוף ייחוס אבותיך, ואילו אני הנני ראש ייחוס משפחתי. ממני מתחיל הייחוס הרם, שיתמיד בעזרת ה' בדורות הבאים. לעומת זאת, אצלך הגיעה שלשלת היוחסין לקיצה. ועל כמוד כבר אמר דוד המלך בתהילים (קכו' ו'): "הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע בא יבא ברנה נשא אלמתיו". דוד המלך אומר: "הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע" – בוכה רק זה שאינו אלא "משך הזרע", שהוא המשך וזרע משלשלת אבותיו הדגולים, ואין לו ייחוס עצמי משלו. לעומת זאת: "בא יבא ברנה נשא אלמתיו" – מי שנושא את "אלמתיו" – יכול עצמי משלו, "בא יבא ברנה" – לעומת זאת: "בא יבא ברנה נשא אלמתיו" – ולרעו אחריו... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמְדַּבֵּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12**

עֲרַשׁ"ק כּו' אִייר תשע"ט (31.5.19) **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26** (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שְׁנוּ (=לְמַדוּ) חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן הַמְּשָׁנָה, בְּרוּךְ שֶׁבַחַר בָּהֶם וּבְמִשְׁנַתָּם" (בְּרִיתָא לְפָנֵי אָבוֹת, פָּרָק ו')

על הכתוב **בְּמִתְּן תּוֹרָה** (שְׁמוֹת יט', יט'), "וְיָהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד מִשֶּׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל", שׁוֹאֵל הַ"קָּרֵן לְדָוִד" ("יְתָרוֹ"): מְדוּעַ כָּתוּב "מִשֶּׁה יְדַבֵּר", בְּלִשׁוֹן עֵתִיד? וְהֵלֵא, לְכַאוּרָה הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת כָּתוּב "מִשֶּׁה יְדַבֵּר", בְּלִשׁוֹן הוֹנֵה, אוֹ "מִשֶּׁה דִּבֶּר", בְּלִשׁוֹן עֶבֶר.

וּבְאֵר עֲנִין זֶה הַ"קָּרֵן לְדָוִד", וְאָמַר: הִנֵּה, כָּתוּב בְּתוֹרָה (דְּבָרִים ה', יט'): "אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר ה' אֶל כָּל קְהָלְכֶם בְּהַר... קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יִסָּף", וּפְרַשׁ רש"י: "קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יִסָּף" – וְלֹא פָּסַק". דְּהִינּוּ, קוֹלוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, שֶׁדִּבֶּר בְּהַר סִינַי, לֹא נִפְסַק לְעוֹלָם.

וּצְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין אֵת עֲמַק כּוֹנֵת דְּבָרָיו שֶׁל רש"י הַקְּדוֹשׁ, מְדוּעַ קוֹל ה' אֵינוֹ מִפְּסִיק לְעוֹלָם? וַיֵּשׁ לוֹמַר, שֶׁכּוֹנֵת רש"י הִיא עַל מָה שֶׁאָמְרוּ חז"ל, שֶׁכָּל מָה שֶׁעֲתִיד תִּלְמִיד וְתִיק לְחַדֵּשׁ, קִבֵּל מִשֶּׁה מְסִינַי. וְלָכֵן, נִמְצָא שֶׁבְּכָל יוֹם וַיּוֹם, כְּאֲשֶׁר תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְחַדְּשִׁים חִידוּשֵׁי תּוֹרָה, הָרִי זֶה בְּבַחֲשֵׁינָת גְּתִינַת הַתּוֹרָה מְחַדְּשׁ. שֶׁהָרִי הֵם מוֹצִיאִים לְאוֹר אֵת מָה שֶׁכָּבֵר קִבֵּל מִשֶּׁה מְסִינַי **בְּמִתְּן תּוֹרָה**. וְעַל-כֵּן אָנוּ מִתְּפַלְּלִים "וְתֵן חֲלָקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ" – שֶׁנִּזְכֶּה לְהוֹצִיא לְאוֹר אֵת חֲלָק **תּוֹרָתֵנוּ** שֶׁקִּבֵּל מִשֶּׁה בְּהַר סִינַי.

מִטַּעַם זֶה נִקְרָא תִלְמִיד חֲכָם בְּתוֹאֵר "מִשֶּׁה" (כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ הַרְבֵּה פְּעָמִים בַּגְּמָרָא שַׁבַּת קא', סוּפָה לט', בִּיצָה לח', שֶׁהַחֲכָמִים אָמְרוּ זֶה לְזֶה: "מִשֶּׁה, שֶׁפִּיר קְאָמְרַת" (=מִשֶּׁה, טוֹבִים דְּבָרָיו). שֶׁכֵּן, בְּכָל אֶחָד מִחֲכָמֵי הַתּוֹרָה טְמוּן גִּיצוּץ מִשֶּׁה רַבֵּנוּ, שֶׁקִּבֵּל אֵת הַתּוֹרָה, וְכָל מָה שֶׁתִּלְמִיד וְתִיק עֲתִיד לְחַדֵּשׁ כְּבָר נִתְגַּלָּה לוֹ (=לְמִשֶּׁה). וְעַתָּה, יוֹבֵן לָנוּ הַכָּתוּב בְּתוֹרָה "מִשֶּׁה יְדַבֵּר", בְּלִשׁוֹן עֵתִיד. שֶׁכֵּן, בְּכָל דּוֹר וְדוֹר הַתִּלְמִיד הַחֲכָם, שֶׁנִּקְרָא בְּתוֹאֵר "מִשֶּׁה", יְדַבֵּר אֵת חִידוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁקִּבֵּל מִשֶּׁה מְסִינַי, וְשֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ בְּאוֹתוֹ יוֹם. (עַד כָּאֵן דְּבָרָיו מְתוּקִים שֶׁל הַ"קָּרֵן לְדָוִד"). אַךְ עֲדִין צְרִיכִים אָנוּ בִּיאֹר עַל הַכָּתוּב בְּהַמְשָׁךְ הַפְּסוּק – "וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל". שֶׁכֵּן, מְדוּעַ צָרִיךְ הַקַּב"ה לְעַנּוֹת לְמִשֶּׁה בְּקוֹל?

אוֹמֵר עַל-כֵּן הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן: הִנֵּה, כָּתוּב בַּ"סִפֵּר נֶפֶשׁ הַחַיִּים" לַהֲרַה"ק רַבֵּי חַיִּים מוּלוּז'יִן (שַׁעַר ד', פ"ו), כִּי "הַתּוֹרָה כְּלָה – בְּכִלְיָהּ וּפְרָטֶיהָ וְדִקְדוּקֶיהָ, וְאִפִּילוּ מָה שֶׁתִּלְמִיד קָטָן שׁוֹאֵל מֵרַב – הַכֹּל יֵצֵא מִפִּיו (שֶׁל ה') יִתְפָּרֵךְ לְמִשֶּׁה בְּסִינַי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רז"ל: 'וַיֹּאמֶר ה' אֶל מִשֶּׁה כְּתַב לְךָ אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה'. בְּשַׁעַר שֶׁנִּתְגַּלָּה הַקַּב"ה בְּסִינַי, (כְּדִי) לְתֵן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, אָמַר לְמִשֶּׁה עַל הַסֵּדֶר, מְקַרָּא וּמְשַׁנָּה, הַלְכוֹת וְאִגְדוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: 'וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, (ו) אִפִּילוּ מָה שֶׁהַתִּלְמִיד שׁוֹאֵל לְרַב... וְלֹא עוֹד, אֲלֹא כִּי גַם בְּאוֹתוֹ הָעֵת שֶׁהָאָדָם עוֹסֵק בְּתוֹרָה לְמַטָּה, כָּל תִּיבָה (=מְלָה) שֶׁמוֹצִיא מִפִּיו הֵן הֵן הַדְּבָרִים יוֹצֵאִים, כְּבִיכּוֹל, גַּם מִפִּיו יִתְפָּרֵךְ בְּאוֹתוֹ הָעֵת (=הַזְּמַן) מִמֶּשׁ". הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְכַאֵן, שֶׁכְּאֲשֶׁר הָאָדָם עוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמָּה, בְּקְדוּשָׁה וּבְטָהֳרָה, וּמְחַדְּשׁ חִידוּשִׁים לְאִמִּיתָהּ שֶׁל תּוֹרָה, הוּא זוֹכֵה שֶׁהַקַּב"ה חוֹזֵר עַל חִידוּשֵׁי הַתּוֹרָה שֶׁלוֹ בְּשָׁמַיִם.

עַל-פִּי הָאֱמוּרָה מְפָרֵשׁ הַרְה"ק רַבֵּי חַיִּים מוּלוּז'יִן גַּם אֵת דְּבָרֵי נַעֲמִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל (תְּהִלִּים קיט', עב'): "טוֹב לִי תּוֹרַת פִּיךָ מֵאֲלֶפֶי זֶהָב וְכֶסֶף". וְאוֹמֵר רַבֵּי חַיִּים מוּלוּז'יִן, שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ הִתְכַּוֵּן לוֹמַר, כִּי שִׁמְחָה הוּא בְּעִמְלוֹ **בְּתוֹרָה** הַקְּדוּשָׁה וְטוֹב לוֹ, בְּהַעֲלוֹתוֹ עַל לְבוֹ, שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁהוּא עוֹסֵק בָּהּ הִיא בְּעֵצִים "תּוֹרַת פִּיךָ". כְּלוּמַר, כָּל תִּיבָה וְתִיבָה **בְּתוֹרָה**, שֶׁהוּא (=דָּוִד הַמֶּלֶךְ) עוֹסֵק בָּהּ כְּעַת – הַכֹּל יֵצֵא בְּעֶבֶר מִפִּי הַקַּב"ה לְמִשֶּׁה בְּסִינַי, וְגַם עַתָּה הִיא יוֹצֵאת מִהַקַּב"ה, שֶׁעוֹסֵק **בְּתוֹרָה**, וְאוֹמְרָה בְּשֵׁם חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב "מִשֶּׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל". כְּלוּמַר, כְּאֲשֶׁר בְּכָל דּוֹר וְדוֹר הַתִּלְמִיד הַחֲכָם, שֶׁנִּקְרָא בְּתוֹאֵר "מִשֶּׁה", מְחַדְּשׁ דְּבָרֵי תּוֹרָה, הִנֵּה, עַל-יְדֵי כֵּן "וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל" – הַקַּב"ה עוֹנֵה אַחֲרָיו בְּקוֹל – הוּא יִתְפָּרֵךְ חוֹזֵר עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁאוֹתָם חָדַשׁ הַתִּלְמִיד הַחֲכָם.

וּצְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, אִיזוֹ תוֹעֲלַת יֵשׁ בְּכֵן שֶׁהַקַּב"ה חוֹזֵר עַל אוֹתָם דְּבָרֵי תּוֹרָה שֶׁלוֹמְדִים חֲכָמֵי הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַנְּהוּ?

נראה לפרש ענין זה על-פי מה שפתיב ה"אוהב ישראל": "הנה, אנו אומרים 'ובטובו מחדש בכל יום תמלא מעשה בראשית'. וידוע דבאורייתא ברא קוב"ה עלמא (=על-ידי התורה ברא הקב"ה את העולם). וכיון שבראית העולם היתה על-ידי התורה, אם כן מוכרח שהחידוש של מעשה בראשית (=הבריאה), בכל יום, הוא גם כן - על-ידי התחדשות בתורה וב)הלכות שמחדשין הצדיקים שבכל דור ודור, בכל יום ויום".

מבואר מדבריו הקדושים של ה"אוהב ישראל", שהקב"ה, ברוב ענותנותו, מחדש את מעשה בראשית (=את כל הבריאה) על-ידי חידושי התורה שמחדשים ישראל בכל יום ויום. וזהו הפירוש של "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית".

על-פי האמור מבאר ה"אוהב ישראל" את מאמר חז"ל (סוף מסכת נידה): "כל השונה הלכות בכל יום - מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר: 'הליכות עולם לו' (חבקוק ג'). אל תקרי 'הליכות', אלא 'הלכות'". כלומר, בעצם זה שהאדם עוסק בתורה לשמה, ומתנגע להבין את טעמי התורה ומצותיה, הנה, על-ידי כך הוא זוכה לחדש הלכות בכל יום ויום, וגם מחדש הוא על-ידי כך בכל יום תמיד מעשה בראשית. ולכן מובטח לו, "שהוא בן העולם הבא". כלומר, שיש לו חלק בעולם שבא (=שמתחדש) ביום ההוא על-ידי חידושי תורתו.

כעת יאיר לנו להבין את עמק הענין, שהקב"ה חוזר על חידושי התורה שמחדשים חכמי ישראל בכל יום ויום. כי, היות ו"בדבר ה' שמים (וארץ) נעשו", דהינו, הקב"ה ברא את העולם על-ידי שדבר אותיות התורה - כך בכל יום ויום צריך העולם להתחדש על-ידי אותיות התורה, שיוצאות כביכול מפיו של הקב"ה. לכן, כאשר בני ישראל עוסקים בתורה בעולם הזה, ומחדשים דברי תורה, הנה, על-ידי כך חוזר הקב"ה על אותם דברי תורה של ישראל. ועל-ידי חידושי תורה אלו, שיוצאים מפיו יתברך, מתחדש העולם כלו ממש, כמו בשעת בריאת העולם על-ידי אותיות התורה.

נמצאנו למדים מכל זה, שמעלה מיוחדת יש לדברי התורה של חכמי התורה: ראשית, הם זוכים לכוון בדבריהם ממש כפי שהתורה נמסרה למשה בסיני, כי כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר כבר למשה בסיני. ודבר שני, הקב"ה עוסק בתורתם בכל יום, ואומר את חידושיהם של חכמי ישראל בשם, ועל-ידי כך מתחדשת כל הבריאה.

ומעתה יש לומר, שכל זה רמזו לנו חז"ל, באומרים: "שנו (=למדו) חכמים בלשון המשנה". הפונה כאן היא, שהחכמים זכו לשנות (=ללמוד) את משנתם ממש באותו לשון כמו במשנה (=בלימוד) שדבר הקב"ה למשה בהר סיני. ולא עוד, אלא "ברוך שבחר בהם ובמשנתם" - הקב"ה בחר בהם ובתורתם, ובכל יום הוא מחדש את כל העולם בזכותם של חכמי התורה, כמו שפתיב (ירמיה לג, כה): "כה אמר ה' אם לא בריתי (=תורת) יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמת". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) הסיפור לכבוד הצדיק הרה"ק רבי שלמה גולדמן מזוהעיל זצ"ל, שיום פטירתו חל ב-כו' איר, זכותו תגן עלינו.

בספר "צדיק יסוד העולם" מסופר על מעשה המופלא של הצדיק רבי שלמה גולדמן מזוהעיל זצ"ל. וכך מספר, בעל המעשה, הישיש ר' אברהם חיים: "בצעירותי עבדתי תחת השלטון המנדטורי, בבתי המלאכה של רכבת ישראל שבחיפה. הייתי כמעט יהודי אחד בין אלפי עובדים ערבים. כשפרצו פעולות האיבה בשנת תרצ"ו, מצאתי את עצמי מוקף בים של שואה, ומכל עבר שמעתי איומים בגלוי: "נשחט אותך כמו כלב". הייתי בסכנת חיים וחששתי לגרוע מכל. כאשר פניתי לאחד מראשי העובדים (שהיה ערבי) להתערב לטובתי, תגובתו המחישה לי את הסכנה הגדולה שבה הייתי שרוי, הוא אמר לי כך: "סך הכל אמרו לך שישחטו אותך כמו כלב. לא אמרו לך, שישחטו אותך כמו חזיר, אז מה רע בכך?". כך אמר לי אותו רשע, בחינוך שטני. פניתי למנהל הראשי, שהיה אנגלי, והוא הציע לי להיעדר מידי פעם מהעבודה, ולהוציא תעודות מחלה, עד יעבור זעם. אך זה לא פתר את הבעיה. שכן, כל יום ראיתי את המות לנגד עיני, מאותם ערבים צמאי-דם. יום אחד קמתי ועליתי לאחד הרבנים הגדולים של ירושלים, והוא יעץ לי לעשות מה שעשו אבותינו, יעקב אבינו ומשה רבנו, שברחו בלית ברירה, מפחד רודפיהם. "אין לך ברירה, עזב את העבודה, זה פיקוח נפש", אמר לי. יצאתי ממנו אובד עצות וממרר בבכי. לא ידעתי מה אעשה, אם אעזוב את העבודה, איך אפרנס את משפחתי? הרבנית, אשת הרב, שראתה אותי ממרר בבכי, אמרה לי: "לא רחוק מכאן מתגורר הצדיק רבי שלמה גולדמן מזוהעיל, היכנס אליו". ואכן הלכתי לביתו של הצדיק. אך כשהגעתי, אשתו אמרה לי שהוא בכתל המערבי. רצתי לשם דרך השוק. שם ראיתי את הצדיק הרה"ק רבי שלמה גולדמן צמוד לכתל ומתפלל. שטחתי בפניו את סיפורי, אך נראה לי שאין הוא שם לב לדברי. כאשר סים את תפילתו, הלך הצדיק לביתו, ואני אחריו, מדבר ומתחנן, אך הוא שותק. אחזתי בבגדיו, והתחלתי לבכות: "רבי הושיעה, אני בצרה!... הושיעה לי!". לפתע נפנה אלי הרב, הרים את ראשו, ואמר לי: "מה לך לפחד?! מי שיגע בך יהיה לו סוף שחור... אין לך מה לפחד".

מיד הרגשתי אדם אחר, תמונה התחוללה בי, הרגשתי שנפל דבר. למחרת התייצבתי לעבודתי. אולם, כאשר הגעתי לשער בעבודה קרב אלי ערבי בשם מחמוד, והנחית מהלומת אגרוף בפני. בראותי את הסכנה שבה אני נמצא, התפללתי, "ריבוננו של עולם, הושיעה בזכות הצדיק". פתאום, אותו ערבי שהכה אותי חזר על עקבותיו, ובלא הגזמה הוא הספיק לעמוד ארבעה צעדים... ונפל על עורפו ונשאר שוכב. מיד הזעיקו אמבולנס והחישו אותו לבית החולים. לא ארכה השעה, ובבתי המלאכה פשטה השמועה, שאותו מחמוד מת משטף דם במח... מאז ועד ליום פרישתי לפנסיה, אף איש לא העיז לגעת או לנקוף אצבע לנגדי...". (הצדיק הנסתר רבי יוסף וולטף זצ"ל ספר, כי בשעה שלנה את הצדיק רבי שלמה גולדמן מזוהעיל לבית עולמו, ראה עמוד אש יורד מן השמים עד למיטה, בשעה שנשאה למקום הקבורה... זכותו תגן עלינו, אמן.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמְדַבֵּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

עֲרַשׁ"ק כּו' אִייר תשע"ט (31.5.19) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26 (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם – כְּמוֹתוֹ"

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, מְאוּרוֹ שֶׁל עוֹלָם, ה' אֲבִי נֹזֵר" זיע"א, אוֹמֵר, שְׁכַאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל מְקִימִים אֶת הַמִּצְוֹת, נַחֲשָׁב כְּאִילוֹ הַקֶּבֶה קִים אוֹתָן, שְׁכֵן לְמִדְנֵוֹ שֶׁ"שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם – כְּמוֹתוֹ". וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים (כְּפִי שְׁכָתָב בְּנוֹ, בַּעַל ה"שִׁם מְשֻׁמְאֵל", וַיִּקְרָא תִרְע"ו): "עַל-פִּי מָה שֶׁהֲגִיד כ"ק אָבִי אֲדַמּוּ"ר וְצִלְלָה"ה, שְׁלֹכְאוּרָה יֵשׁ לְתַמּוּהָ, אִיךְ מַעֲשֵׂה בָשָׂר וְדָם, קְרוּץ מְחֻמֵּר, יַפְעֵל בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים? אִךְ הַתִּירוּץ הוּא, שֶׁהָאָדָם הוּא שְׁלִיחַ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְקִים מִצְוֹתָיו. וְשְׁלִיחַ – לְעוֹלָם יֵשׁ בּוֹ כַח הַמְשָׁלַח. וּמַעֲשֵׂה הַשְּׁלִיחַ מִתִּיחַס לְמִשְׁלַחַת. עַל-כֵּן, הַמִּצְוֹת שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּשְׁלִיחוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, נַחֲשָׁב (הַדְּבָר שְׁכַבִּיכּוֹל) הַקֶּבֶה"ה עֲצָמוֹ הוּא הָעוֹשֶׂה. אִם כֵּן, אֵין תְּמָה(=תְּמִיּהָ) מָה שֶׁהַמִּצְוֹת פּוֹעֲלִין בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים".

וְכֵן הוֹסִיף בְּמָקוֹם אַחֵר: "מָה שֶׁמִּצְוֹת בָּשָׂר וְדָם פּוֹעֲלוֹת בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים... הוּא מְטַעֵם שְׁלִיחַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְשְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם – כְּמוֹתוֹ.

מְכַל זֶה נִמְצְאוּ לְמִדֵּים חִידוּשׁ עֲצוּם! בְּשַׁעַה שֶׁאֲנִי מְקִימִים אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, צְרִיכִים אֲנִי לְכוּן בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ, שֶׁאֲנִי מְקִימִים אוֹתָן בְּשְׁלִיחוֹתוֹ שֶׁל הַקֶּבֶה"ה, וְעַל-יְדֵי כֵךְ כְּאִילוֹ הַקֶּבֶה"ה כְּבִיכּוֹל בְּעֲצָמוֹ מְקִימֵן(=אֶת הַמִּצְוֹת), כְּמִבּוֹאֵר בְּגִמְרָא (קִידוּשִׁין מ"ב): "שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם – כְּמוֹתוֹ".

וְאִךְ שֶׁהַקֶּבֶה"ה, מְלַךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, הוּא אֵל, וְלֹא אָדָם, עִם כָּל זֹאת שֶׁיְיָ גַם אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ הַדִּין שֶׁל "שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם – כְּמוֹתוֹ".

וְזֶהוּ שֶׁאֲמַר דּוֹד הַמְּלַךְ, נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל (תְּהִילִים מ"ה, ב'): "רַחֵשׁ לְבִי דְבַר טוֹב אֲמַר אֲנִי מַעֲשֵׂי לְמַלְךְ". דְּהִינּוּ, כְּאֲשֶׁר "רַחֵשׁ לְבִי דְבַר טוֹב" לְקִים אֶת מִצְוֹת ה' יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ "אֲמַר אֲנִי מַעֲשֵׂי לְמַלְךְ" – כְּלוּמַר, מַעֲשֵׂי הַמִּצְוֹת אֵינִם שְׂיָכִים לִי, כִּי אִם לְמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן, הוּא הַקֶּבֶה"ה, שֶׁשְׁלַח אוֹתִי בְּשְׁלִיחוֹתוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי לְקִים אֶת מִצְוֹתָיו, כְּדִין "שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם – כְּמוֹתוֹ".

וְיֵשׁ לְהוֹסִיף, שֶׁהִנֵּה, אֲמַרוּ חו"ל, שֶׁהַקֶּבֶה"ה הִיָּה מְשַׁתְּעֵשֶׂע בְּתוֹרָה אֲלָפִים שָׁנָה לְפָנֵי בְרִיאַת הָעוֹלָם, כְּפִי שְׁכָתוּב בַּמְדַרְשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה ח', ב'): "שְׁנַי אֲלָפִים שָׁנָה קִדְמָה הַתּוֹרָה לְבְרִיאַתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם, הִדְא(=זֶה) הוּא דְכָתִיב (מְשַׁלִּי ח'): 'וְאַהֲיָה אֶצְלוֹ אֲמוֹן וְאַהֲיָה שְׁעִשְׂעִים יוֹם יוֹם' (פְּעַמִּים "יוֹם"). וְיוֹמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶה"ה הוּא אֲלֶף שָׁנִים, דְכָתִיב(=כְּמוֹ שְׁכָתוּב) (תְּהִילִים צ', ד'): 'כִּי אֲלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר'".

וְעוֹד לְמִדְנֵוֹ בַּמְדַרְשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה א', א'): "הַתּוֹרָה אוֹמַרְת: אֲנִי הִיִּיתִי כְּלִי אוֹמְנוֹתוֹ שֶׁל הַקֶּבֶה"ה... (ו)הִיָּה הַקֶּבֶה"ה מִבֵּית בְּתוֹרָה וּבוֹרָא אֶת הָעוֹלָם, וְהַתּוֹרָה אֲמָרָה: 'בְּרַאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים', וְאֵין רַאשִׁית, אֲלֹא תּוֹרָה".

מַעֲתָה יֵשׁ לוֹמֵר חִידוּשׁ גְּדוֹל, שְׁכַאֲשֶׁר עָלָה בְּרַצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ לְבְרוֹא אֶת הָעוֹלָם, בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה וּבְשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, קִבַּל עָלָיו הַקֶּבֶה"ה בְּהַתְחִיבוֹת גְּמוּרָה לְקִים אֶת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה עוֹד לְפָנֵי שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, כְּדֵי לְהַשְׁתַּתֵּף בְּכַךְ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (בְּקִיּוֹם הַמִּצְוֹת).

אוֹלָם, הָרִי אֵי-אֶפְשָׁר לְקִים אֶת כָּל הַמִּצְוֹת בְּפוֹעֵל מִמֶּשׁ לְפָנֵי שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי (שֶׁהָרִי רֹב הַמִּצְוֹת הֵן בְּחֻפְצִים, כְּמוֹ מְזוּזָה, צִיצִית, תְּפִלִּין, אֲרֻבַּעַת הַמַּיִנִים וכו'). לְכֵן, מֵאַחַר וּרְצָה הוּא יִתְבָּרַךְ לְקִים אֶת כָּל הַמִּצְוֹת בְּתוֹרָה בְּפוֹעֵל מִמֶּשׁ, עַל-כֵּן בְּרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְצוּהָ עַל יִשְׂרָאֵל לְקִים אֶת מִצְוֹתָיו, כְּדִין "שְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם – כְּמוֹתוֹ" – כְּדֵי שֶׁיַּחֲשֵׁב שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְקִים אֶת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה בְּפוֹעֵל מִמֶּשׁ.

מְכַאֵן נִמְצָא מְכַל זֶה, שֶׁיֵּשׁ שׁוֹתְפוֹת נִפְלְאָה בֵּין הַקֶּבֶה"ה לְבֵין יִשְׂרָאֵל. שֶׁהָרִי, מִתְחִילָה, לְפָנֵי הַבְּרִיאָה, קִים הַקֶּבֶה"ה אֶת כָּל הַמִּצְוֹת, עַל-יְדֵי שְׁעֶסֶק וְהַשְׁתְּעֵשֶׂע עִם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (וּבְכַךְ עָשָׂה הַכְּנָה לְכָל יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּלְכוּ בְּדַרְכּוֹ לְקִים אֶת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה). לְאַחַר מִכֵּן בְּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שֶׁהֵם יִשְׁלִימוּ לְקִים אֶת כָּל הַמִּצְוֹת בְּפוֹעֵל מִמֶּשׁ, בְּשְׁלִיחוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

וזהו שְׁכָתוּב בַּגְמָרָא: "מַחְשְׁבָה טוֹבָה – (הקב"ה) מְצַרְפָּה לְמַעֲשֵׂה". דְּהִינּוּ, "מַחְשְׁבָה טוֹבָה" שֶׁל הַקב"ה, שְׁקִים אֶת כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה אֲלֵפִים שָׁנָה לְפָנַי בְּרִיאַת הָעוֹלָם הַזֶּה. הִנֵּה, עַל-יְדֵי שִׁבְרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵת יִשְׂרָאֵל שְׁמֻקְיָמִים אֶת כָּל הַמִּצְוֹת בַּפּוּעֵל בְּשִׁלְיַחוֹתוֹ – הִנֵּה, עַל-יְדֵי כֶּךָ "מְצַרְפָּה לְמַעֲשֵׂה" – נַחֲשָׁב כְּאִילוֹ הַקב"ה קִים אֶת כָּל הַמִּצְוֹת בַּפּוּעֵל/בַּמַּעֲשֵׂה. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה כָּל יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצַבָּאתָם אֹתָהּ וְאַהֲרֹן"

"(קְרִיאַת שְׁמַע", יֵשׁ בָּהּ רַמְח' (=248) תִּיבוֹת (=מַלְיָם), כַּמְנִיץ רַמְח' אֵיבְרִי שֶׁל הָאָדָם, וַיֵּשׁ לָהּ סְגוּלָה מִיּוֹחֲדָת לְהַרְחִיק וּלְהַרְוֹג אֶת הַמּוֹזִיקִים, הַמְבִיאִים אֶת הָאָדָם לְיַד עֵבֶרָה).

עַל הַכְּתוּב, "מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה כָּל יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל..." , אוֹמֵר "כִּסָּא הַרְחָמִים": פְּסוּק זֶה מְרַמֵּז עַל מִי שְׁקוֹרָא "קְרִיאַת שְׁמַע" עַל מִטָּתוֹ, שְׂאֵז הוּא כְּאוֹחֵז חֶרֶב פִּיפּוֹת בְּיָדוֹ, וְאִין הַמּוֹזִיקִים וּמְלָאכֵי הַחֲבָלָה יְכוּלִים לְהַזִּיק לוֹ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בַּגְמָרָא (בְּרִכּוֹת ה'): "כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ – מְזִיקִין בְּדִלְיוֹ (=בּוֹרְחִים) מִמֶּנּוּ, וְכֵאֵילוֹ אוֹחֵז חֶרֶב פִּיפּוֹת בְּיָדוֹ" (=חֶרֶב בַּעֲלַת לֵהָב מִשְׁנֵי צִדֵּיהָ).

וּמוֹסִיף "כִּסָּא הַרְחָמִים": וְאִינוּ חוֹלֵם חֲלוּמוֹת רַעִים, וְנִשְׁמָתוֹ עוֹלָה לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה, וְשׁוֹרְפֵת בְּהֶבֶל פִּיהָ אֶת כָּל הַמְשָׁחִיתִים, וְאֵז עֲרֵבָה שְׁנָתוֹ (שֶׁל הַקּוֹרָא "קְרִיאַת שְׁמַע" עַל הַמִּטָּה).

וְזֶהוּ הַרְמֵז "מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה" – רֵאשֵׁי תִיבוֹת "שְׁמַע". אֵל תִּקְרָא "שָׁנָה", אֵלָּא "שָׁנָה". "וּמַעֲלָה" – כָּל יֵצֵא צָבָא, שְׁנִשְׁמָתוֹ יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ בְּלִילָה כְּשֶׁהוּא יִשָּׁן עוֹלָם עוֹלָה לְמַעֲלָה לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, הוּא חוֹתֵם בְּיָדוֹ כָּל מָה שֶׁהִיא עֲשֵׂתָה בַיּוֹם – הֵן לְטוֹב וְהֵן לְרָע, חֲלִילָה – כְּמוֹ שְׁכָתוּב (אֵיּוֹב לז', ט): "בְּיַד כָּל אָדָם יַחֲתוּם לְדַעַת כָּל אֲנָשִׁי מַעֲשָׂהוּ".

וְאִילוֹ תִיבַת "תִּפְקְדוּ אֹתָם", שֶׁהוּא לְשׁוֹן רַבִּים, רוֹמֵז עַל כָּל מְלָאכֵי הַחֲבָלָה וְהַמּוֹזִיקִין וְהַשָּׂדִים, שֶׁהַקּוֹרָא "קְרִיאַת שְׁמַע" שׁוֹרֵף אוֹתָם בְּהֶבֶל פִּיו. וְזֶהוּ "תִּפְקְדוּ", אוֹתִיּוֹת "תִּפּ קְדוּ" "תִּפּ" (=480) גְּמַטְרִיָּה "לִילִית" (=480). "קְדוּ" הוּא לְשׁוֹן יְקוֹד/לְשׁוֹרֵף – לוֹמֵר לָךְ שֶׁהַקּוֹרָא "קְרִיאַת שְׁמַע" עַל הַמִּטָּה שׁוֹרֵף אֶת מַחְנֵה "לִילִית", וְעַל-יְדֵי כֶּךָ לֹא יָבוֹא לְיַד עוֹן זָרַע קוֹדֵשׁ לְבִטְלָה, אֲמֵן. וְשִׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֵרְתוֹ וְאֶת מִשְׁמֵרַת כָּל הָעֵדָה"

הַגְרִי"ש פְּהַנְמָן זצ"ל גַּאב"ד דְּפוֹנִיבֵז' שֶׁהָה פַּעַם בְּלוֹנְדוֹן, כְּדֵי לְהַתְרִים אֶת נְדִיבֵי הָעַם לְמַעַן הִישִׁיבָה, שְׁמַצְבָּה הַכִּלְפָּלִי הָיָה אֵז בְּכִי רַע. רַבִּי יַעֲקֹב רוֹזֵנְהִים הַצִּלִּיח לְסֹדֵר לוֹ פְּגִישָׁה עִם אֶחָד הַגְּבִירִים הַגְּדוֹלִים שֶׁל הַקְּהִילָה הַיהוּדִית. בָּרַם, דָּא עָקָא, הַגְּבִיר הָעֲשִׂיר הָיָה לְחוּץ מְאֹד בְּזָמָן, וְנֶאֱלָץ לְצַאת מִן הָעִיר, וּבְשֶׁל כֶּךָ נִיאוֹת לְהִיפָּגֵשׁ עִם הָרַב זצ"ל רַק בְּתַחֲנַת הַרְכַּבָּת, טָרַם נִסִּיעָתוֹ. זָמָן יֵצֵאתָהּ שֶׁל הַרְכַּבָּת הָיָה בְּשַׁעַר שְׁמוֹנָה בְּבִקְרָא. וְלִכְּן סָכַם הַגְּבִיר לְהִיפָּגֵשׁ עִם הָרַב רַבֵּעַ שְׁעָה לְפָנָי כֵּן, ב'–7:45.

הָרַב מְפוֹנִיבֵז' תִּכְנֵן לְהַתְפַּלֵּל בְּאֶחָד הַמְּנִינִים הַמוֹקְדָּמִים, בְּסֻמוּךְ לְתַחֲנַת הַרְכַּבָּת, וּמִיָּד לְאַחַר מִכֵּן יֵצֵא לְהִיפָּגֵשׁ עִם הַגְּבִיר. אוֹלָם, הַסּוּגִיָּה שְׁבָה עֶסֶק בַּגְמָרָא מְשַׁכָּה אוֹתוֹ עַד שְׁעָה מְאוּחֶרֶת מְאֹד, וְהוּא עֹלָה עַל יְצוּעוֹ רַק לְפָנּוֹת בְּקָר... כְּשֶׁהִתְעוֹרֵר, רָאָה שֶׁהַשְּׁעָה כְּבָר מְאוּחֶרֶת, וְאִם יֵלֵךְ לְהַתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, יֵאָחַר אֶת הַפְּגִישָׁה שֶׁהִיָּתָה אֲמוּרָה לְהִיּוֹת גּוֹרְלִית הַגָּאוֹן זצ"ל, מִיִּסְדָּהּ שֶׁל הִישִׁיבָה בְּבִנְי בְּרַק, הַחַל לְשַׁקוֹל אֶת הַדְּבָרִים בְּשִׁכְלוֹ. שְׁהָרִי, מְצַד אֶחָד הוּא מְאֹד רוֹצֵה לְהַתְפַּלֵּל בְּצִיבוּר, וּמֵאִידֶךָ הָרִי טוֹבַת הִישִׁיבָה לְנֶגֶד עֵינָיו.

לֹא לָקַח לְרַב זצ"ל הַרְבֵּה זָמָן לְהַגִּיעַ לְהַחֲלִטָה, שְׁאֲמַנָּם הוּא מְשַׁתְּדֵל לְמַעַן הִישִׁיבָה, אֲבָל הַהִשְׁתַּדְּלוּת צְרִיכָה לְהִיּוֹת רַק בְּגִדְרֵי הַהִיתֵר. וְלִכְּן כְּאֲשֶׁר הַהִשְׁתַּדְּלוּת בָּאָה עַל חֲשַׁבּוֹן הַתְּפִילָה בְּצִיבוּר, אִין זֶה הַשְׁתַּדְּלוּת כְּלָל... מִיָּד הֵלֵךְ לְהַתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. עִם סִיוֵם הַתְּפִילָה הַבֵּיט בְּשַׁעוֹנוֹ, וְרָאָה שֶׁהַשְּׁעָה כְּבָר תִּשְׁעוּ! לְכַאוּרָה, אִין כְּבָר כָּל סִיכּוּי לְפָגוּשׁ אֶת הַגְּבִיר בְּתַחֲנַת הַרְכַּבָּת. לְמֵרוֹת הַכָּל, הַחֲלִיט לְגִשַׁת אֶל הַתַּחֲנָה. הָיָה זֶה שְׁעָה וְרַבֵּעַ לְאַחַר הַזָּמָן שְׁנִקְבַּע. וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר נִכְנַס לְרִצִּיף הַרְכַּבָּת, הַבְּחִין שֶׁהַגְּבִיר הִגִּיעַ זֶה עֵתָה בִּיחַד אִיתוֹ...

לְאַחַר לְחִיצַת הַיָּדִים, מֵהָר הַגְּבִיר לְהַתְנַצֵּל עַל הָאִיחוּר הָרַב (וּפְרַט אֶת הָעִילָה שְׁגָרְמָה לְכָר), וְהָעֵנִיק לִישִׁיבַת פּוֹנִיבֵז' צ'ק מְלָא בְּרַכַּת ה', שֶׁהַסְפִּיק לְכַלְכֵּל אֶת הִישִׁיבָה לְתַקוּפָה מְמוּשְׁכַת.

כְּשֶׁחֲזַר הַגְרִי"ש פְּהַנְמָן זצ"ל לְיִשִּׁיבָה, נִשָּׂא שִׁיחָה לְפָנָי כָּל הַבְּחוּרִים, וְתֵאָר בְּפָנֵיהֶם בַּמְפוֹרֵט אֶת הָאִירוּעַ הַנ"ל, וְאָמַר: אִילוֹ הִיִּיתִי מוֹתֵר עַל הַתְּפִילָה בְּצִיבוּר, וְהִיִּיתִי מִגִּיעַ לְתַחֲנַת הַרְכַּבָּת רַבֵּעַ שְׁעָה לְפָנָי שְׁמוֹנָה, וְלֹא דִי שֶׁהִיִּיתִי מְפַסֵּיד אֶת הַתְּפִילָה בְּצִיבוּר, אֵלָּא גַם הָיָה נִגְזָר עָלַי לְצַאת רִיקָם. שְׁכֵּן, לֹא מְסַתְּבֵר שֶׁהִיִּיתִי מְמַתִּין לְגְבִיר עַד הַשְּׁעָה תִּשְׁעוּ! וְלִכְּן בְּגִלְל שְׁלֹא הַתְּעַצְלָתִי, וְהַלְכָתִי לְהַתְפַּלֵּל תְּפִילָה בְּצִיבוּר, הַרוּחָתִי הַכָּל. ("עֲלִינוּ לְשַׁבַּח").

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

בס"ד לעילוי נשמת מרת אמי היקרה שרה מזרחי בת שפרה ת.נ.צ.ב.ה

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמְדַּבֵּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

עֲרַשׁ"ק כּו' אִייר תשע"ט (31.5.19) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26 (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הַנְּחַמְדִּים מְזַהֵב וּמְפֹז רַב וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנוֹפֵת צוֹפִים" (תהילים יט, יא)

על הדברים הכתובים בתורה הקדושה אומר דוד המלך בתהילים: "הַנְּחַמְדִּים מְזַהֵב וּמְפֹז רַב וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנוֹפֵת צוֹפִים". וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע המשיל דוד המלך את דברי התורה גם לזהב וגם לדבש? וביאר מרן ה"חפץ חיים" זיע"א ואמר, שבעניני העולם הזה יש דברים היקרים מצד שוויים, כמו כסף, זהב, או אבנים טובות. ויש גם דברים שהם חשובים מצד טעמים הערב לחיה, כגון דבש או מיני מתיקה. אולם, מוסיף ה"חפץ חיים", מעלות אלה שונות זו מזו. שכן מה שיש בזה אין בזה, הנהב אינו ערב לחיה והדבש אינו שוה ממון רב. אבל לא כן התורה הקדושה – אומר ה"חפץ חיים" – יש בה את שתי המעלות גם יחד. דהינו, ששוויה רב מאד, יותר מזהב ומפוז, ומתיקותה רבה יותר מדבש ונופת צופים. וידוע, אומר ה"חפץ חיים", שיש בטבע הדבש כח מתיקות כה גדול, עד שאם יפול דבר מאכל, כגון לחם או בשר לתוך הדבש וישהה שם זמן רב, יתבטל ויהפוך במשך הזמן בעצמו לדבש. ומטעם זה כתבו פוסקים רבים שאם נפל בתוך הדבש דבר איסור גמור, לאחר שנבלע והתעכל בדבש, חוזר הדבש להיות היתר גמור.

ומשום כך המשיל דוד המלך את כח מתיקות התורה לדבש. שכן, אם האדם שוקד האדם על התורה ומתדבק בה כראוי, אפילו אם טבע נפשו היה מתחלה רע מאד, כח התורה מטהרו ומקדשו, ונהפך הוא להיות איש טהור ממש! בענין זה מסופר על עכבר שנפל אל תוך חבית דבש, ושהה שם זמן רב, עד שנתעכל, וכעת אין מוצאים היכן הוא. ושלחו לשאול את רבנו אברהם אבן עזרא זיע"א מה הדין? האם הדבש נאסר באכילה או לא? השיב רבי אברהם תשובה, שהדבש מותר ללא כל חשש, כיון שכח הדבש הוא כאש שורפת, וכבר הפך הכל להיתר. קבלו השואלים את תשובתו, ושלחו שוב פלפול דברים, האם להסתפק בדבר? קבל רבי אברהם את מכתבם, והשיב שאין לחוש, ומכל צד שיבחנו את הדבר הוא מותר, ולראיה כתב להם כך (בטבלה):

פְּרִשְׁנו (=הפירוש הוא), **רַעְבַּתְנו** (=העכבר הרעבתן) **שְׂבַדְבֵּשׁ** (=שנפל לדבש), **נַתְבָּעַר** (=התפלה) **וְנִשְׁרַף**. על-כן הדבש מותר הוא. ראה טבלה:

פ	ר	ש	נ	ו
ר	ע	ב	ת	נ
ש	ב	ד	ב	ש
נ	ת	ב	ע	ר
ו	נ	ש	ר	פ

הנה, אמר להם, מכל צד שתקראוהו, ישר והפוך, מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, ותבחנוהו, יתקבל היתר גמור!

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם"

על הכתוב "שאו את ראש כל עדת בני ישראל... כל זכר לגלגלתם", מפרש רש"י: (מנין/ספירת ישראל היא על-ידי) "גלגלתם" – על-ידי שקלים, בקע (כסף) לגלגלת(=לכל ראש).

אולם, הרה"ק רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א כותב ("נשא"), בלשונו הקדושה: "הצדיק הוא מעלה את העולם כלו, והוא נושא אותם על-ידי דבקותו וקדושתו, ועל-ידי כך הוא מקרב אותם לעבודת הבורא, יתברך שמו, וזה

נקרא 'נשיאות ראש'. לכן צוה השם, שנשיאות הראש היא יתנהג ("לגלגלתם") – לפי הגלגולים. וזאת, כפי הצדיק, היודע גלגולי הנשמות, יכול לדעת איזה איש יש לו נשמה קדושה, או מאיזה עולם נשמתו נלקחה. ומשה ואהרן היו במדרגה זו, וידעו גלגול הנשמות, לכך צוה אותם השם יתברך, ברוך הוא: 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל... לגלגלתם'. פירוש: לפי גלגול הנשמות, כן תשאו/תעלו אותם למעלה".

ואכן, על הרה"ק רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א מסופר רבות על כל מיני אנשים שראו והבחין את שרש נשמתם וגלגולם, ובכך הביא לתיקונם, כפי שפרש כאן: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל... לגלגלתם" – לפי גלגול הנשמות, כן תשאו/תעלו אותם למעלה".

הנה דוגמא, אחת מני רבות, איך צדיק יסוד העולם מביא לתיקונה של נשמה: פעם, בעיצומה של אחת הנסיעות שערך רבי אלימלך עם סגל נבחר מתלמידיו, הבחינו הנוסעים באדם הרץ אחרי העגלה, ומתאמץ להשיגה. בעוד התלמידים מסתפקים בינם לבין עצמם, האם הבחין גם הרבי בכך, והאם צריך להסב את דעתו הקדושה לכך. נענה רבי אלימלך, והורה לעגלון לזרוז את הסוסים, ולהגביר את מהירות הנסיעה – דבר שמעולם לא נהג. מעתה, כבר נהיר היה לתלמידים, כי דבר האיש הרץ בעקבות העגלה אינו נסתר מעיני הרבי, וכי יש קשר בינו לבין ההוראה להגביר את מהירות הנסיעה. אך עם הגברת מהירות הנסיעה, הגביר גם האיש את מהירות ריצתו, ורץ כצבי בעקבות העגלה המתרחקת. אבל הרבי, כמו לא שת לבו לזאת, הורה על הגברת מהירות הנסיעה. מרגע לרגע צברה העגלה מהירות נוספת, הסוסים דהרו ודאו פנשרים, ולעיני התלמידים הצופים לאחור מעל העגלה נתגלה מחזה יוצא מגדר הטבע: האיש רץ בעקבות העגלה בכוחות על-אנושיים, כשהוא מדביק כמעט במהירותו את העגלה הפורחת. אך אל העגלה לא הגיע. לאחר רגעים ארוכים של ריצה על-טבעית זו, אפסו כוחותיו של האיש, והוא פרע תחתיו ונפל על האדמה. אך גם עתה לא הורה הרבי לעצור.

בהגיעם אל המלון לא יכלו התלמידים להתאפק, ובקשו מרבים להסביר להם את פשר המהירות בה נמלטו מפני האיש אשר כה בקש להשיגם. נענה הרבי וגלה להם לאמור:

"אותו האדם אשר ראיתם, לא מבני העולם הזה היה. זה לו כעשר שנים ששבק חיים לכל חי. בראשית ימי חיי היה הלה תלמיד חכם, אך באחריתו יצא לתרבות רעה. כאשר דנו את דינו לפני בית הדין של מעלה, נמצא חייב מעיקר הדין לשוב ולרדת בגלגול נוסף לעולם הזה. אולם, מסיבות שונות, המירו לו את עונש הגלגול בתעיה במשך עשר שנים ב"עולם התוהו". מני אז, נעה ונדה נשמתו בעולם, מלוכשת בגוף דמויני בלבד, כשאף לו עצמו נראה כי הינו חי. מדי פעם מודמן לו לפגוש בעגלה שאחד מצדיקי הדור נוסע בתוכה, ואז, רץ הוא אחריה בכל כוחותיו, כשנשמתו מפרפסת להשיג את הצדיק, כדי לבקש מלפניו כי יפעל לתיקון נשמתו. ובאמת, תיקונו הוא בכך, שאינו מצליח להשיג את הצדיק, ונותר עקב כך בעוגמת נפש מרובה.

היום מלאו עשר שנים לריצוי עונשו הקשה, ולכן היתה ריצתו היום אחרי עגלתנו עד למעלה מכוחות אנוש. הפעם, מלבד עוגמת הנפש שהיתה לו, נפל גם ארצה באפיסת כוחות, כפיכול, ובכך הושלמה סאתו לבוא אל תיקונו השלם. עתה, סים רבי אלימלך ואמר: "הבה נשתה ל'חיים' לעליתה של אותה נשמה למקומה הראוי..."

"כאשר יחנו כן יסעו"

על הכתוב בפרשת במדבר (ב', יז) "כאשר יחנו – כן יסעו", מעירים חכמי ישראל, שעל היהודי לדאוג למנוחת גופו ונפשו בין עבודה לעבודה ובין נסיעה לנסיעה. כיון שאם אין האדם נח פראוי בהפסקות שבין עבודה לעבודה, סופו שמפסיד הוא יותר ממה שמרויח, מעבודתו המאומצת בלא הפסק. בענין זה מספרים חסידים, שהצדיק רבי שמואל שמלקי הורוביץ מניקלסבורג, נהג ימים רבים לישון שינה קצרה, כשהוא נשען על שלחנו, ומחזיק נר דולק בין אצבעותיו. כל זאת עשה, כדי שיתעורר בשעה שהנר ידעף ושלחבתו תגיע עד לקצה אצבעותיו. פעם בקר אצלו הצדיק הנודע רבי אלימלך מזלינסק, ולאחר שיחה ארוכה עלה בידו לשכנע את רבי שמואל שמלקי, שיאות לשכב במיטה, כדרך הבריות, בלא להחזיק נר בשעת השינה. ואמנם, משנרדם הצדיק במיטתו, סגר רבי אלימלך את חלון החדר, וכסה את מארחו בשמיכה חמה, וכך ישן רבי שמואל שמלקי שינה ארוכה ונעימה עד הבקר... וכשהקיץ משנתו למחרת, חש רבי שמואל שמלקי שמוחו צלול מאד, ואמר לאורחו: מעתה הוברר לי, שגם על-ידי שינה במיטה אפשר לעבוד את הבורא יתברך...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמְדַּבֵּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12**

עֲרַשׁ"ק כו' אייר תשע"ט (31.5.19) **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26** (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שְׁמָעָה אֱלֹהִים רַנְתִּי הַקְּשִׁיבָה תִּפְלְתִי... אֲגוּרָה בְּאֶהְלֶךְ עוֹלָמִים" (על פי "אֲוֵרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

על החיוב של כתיבת חידושי תורה, כתוב בספר "החסידיים" (תק"ל), שכל מי שהקב"ה גלה לו חידושי תורה, ואין הוא כותבם – הרי הוא גזול מה שגילו לו. שהרי, הקב"ה גלה לו את חידושי התורה, כדי שיכתוב ויפרסם אותם לבניו – לבני ישראל.

נמצא מזה, שכל מי שלומד תורה ומחדש דברים, ואינו כותבם – הרי זו "מצוה הבאה בעבירה". שכן, הוא גזול את החידוש לעצמו.

(מצוה הבאה בעבירה, כגון, שמברך על לולב גזול. ואז אין האדם יוצא במצוה זו ידי חובה).

ועל זה נאמר (ישעיה סא'): "כי אני ה' אהב משפט, שני גזול בעולה", ופרש המדרש (תנחומא צו'): "אמר הקב"ה: כשתהא מקריב לפני (קרבן), תהיה כאדם הראשון, שלא היה גזול מאחרים, ש(הרי) הוא היה יחיד בעולם. כך אתה לא תהיה גזול לבריה. (ו)למה? 'כי אני ה' אהב משפט, שני גזול בעולה'."

על-פי האמור יאיר לנו להבין מה שאמר דוד המלך (תהילים מ' ו'): "זבח ומנחה לא תפצת, אזנים כרית לי, עולה וחטאה לא שאלת. אז אמרתי הנה באתי במגלת ספר כתוב עלי. לעשות רצונך אלהי תפצתי..."

שהנה, כידוע, בזמן הנה שבית המקדש חרב, בעונותינו הרבים, ישנן הרבה מצות שאין לנו אפשרות לקימן, כגון הקרבת קורבנות וכדומה. אולם, חז"ל נתנו לנו עצה לכהן, והיא, שיעסוק האדם בתורה ב"פרשת הקורבנות", ואז נחשב לו כאילו הקריב קורבנות, כמו ששנינו בגמרא במסכת מנחות (ק"י, עב'): "אמר ריש לקיש: מאי דכתיב (=מהי פונת הפתוב ויקרא ו', לו'): 'זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם?' – (ומשיב): כל העוסק בתורה – כאילו הקריב עלה, מנחה, חטאת ואשם... אמר רבא: כל העוסק בתורה – אינו צריך לא עלה, לא חטאת, ולא מנחה, ולא אשם."

מבואר מכאן, כי סגולת התורה היא, שכל העוסק בה – כאילו קיים בפועל את כל מה שלמד בתורה, בבחינת (הושע יד', ג'): "ונשלמה פרים שפתינו" (=במקום לעשות בפועל, התשלום יהיה רק בשפתים, באמירה בלבד).

אולם, אומר הר"ק פניחס פרידמן, צריך לדעת שכל זה יפה רק אם האדם מחדש דבר מכל מה שלמד. שהרי, לא כתוב בגמרא "כל הלומד בתורה", אלא "כל העוסק בתורה", ו"עסק" זה ענין של פלפול וגייעה. אם כך יגיעת ולא מצאת (איזה חידוש) – אל תאמין (=לא יכול להיות)."

ולכן, כל העוסק והמתגע בתורה, חייב למצוא חידוש. וכפי שגם למדנו, חייב לכתוב חידוש זה, ואם אינו כותב את מה שחדש, הרי הוא גזול, וזוהי מצוה הבאה בעבירה, וממילא לא נחשב לו שקיים בפועל את המצות. (ובמקרה זה, לימודו ב"פרשת הקורבנות" לא נחשב לו כאילו הקריב קורבנות).

וזהו שאמר דוד המלך: "זבח ומנחה לא תפצת". דהינו, כיון "זבח ומנחה לא תפצת (מאיתנו)" – לכן חרב בית המקדש, ואין אנו יכולים להביא לפניך קורבנות של "זבח ומנחה".

אולם, "אזנים כרית לי" – הקב"ה מאזין ללימוד תורתו וגייעתי בתורה בפרשיות הקורבנות, שאז נחשב לי כאילו קימתי אותם בפועל. אמנם "עולה וחטאה לא שאלת" – כלומר, אין הקב"ה חפץ בעולה שהיא "חטאה" (=חטא). (כגון, מי שאינו כותב את חידושי התורה שלו, שאז זה גזול).

על-כן אמרתי הנה באתי במגלת ספר כתוב – לכן אני כותב את החידושים בספר ("מגלת ספר כתוב"). וזאת, כדי "לעשות רצונך (בפועל) אלהי תפצתי" – כדי שיחשב לי כאילו הקרבת את הקורבנות בפועל.

והנה, למדנו בגמרא (ברכות ה'): "אמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא: גדול הנהנה מיגיעו (=מעבודתו), יותר מ(אדם) ירא שמים. דאלו גבי ירא שמים, כתיב (תהילים קיב'): 'אשרי איש ירא את ה''. ואילו לגבי הנהנה מיגיעו כתיב (שם קכח'): 'גיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך'. 'אשריך' – בעולם הזה, ו'טוב לך' – לעולם הבא. ולגבי

יֵרָא שָׁמַיִם לֹא כְּתִיב בֵּיהּ וְטוֹב לָךְ”.

הִנֵּה, לומדים אנו מהגמרא, ש"גדול הנהנה מיגיעו, יותר מירא שמים". שכן, לגבי איש ירא שמים כתוב רק "אשרי" ("אשרי איש ירא את ה'"), ואילו לגבי אדם הנהנה מיגיעו כתוב "אשריך", וגם תוספת של "וטוב לך" ("אשריך וטוב לך").

והקשה השל"ה הקדוש על-כך ואמר: איך אמרו חז"ל, שגדול הנהנה מיגיע כפו, יותר מירא שמים? ובאר ענין זה הרה"ק פינחס פרידמן ואמר, שיש אנשים שאמנם מוציאים חידושי תורה בלימודם, אך אינם כותבים חידושים אלו, מפני שחוששים הם, שאולי אין זה לשם שמים, אלא לשם כבוד וכדומה. ומחשש זה אין הם כותבים את חידושי תורתם.

ויש לומר שזוהי כונת חז"ל כאן: "ירא שמים" – מי שירא לכתוב את חידושו מפני שהוא חושש וירא שאין הם לשם שמים. (וצריך לדעת, שגם לאנשים כאלה, נחשב להם הדבר לגזל – שהרי הם גוזלים את החידוש לעצמם).

על פי זה יאיר לנו מה, למדנו בגמרא (יבמות עב): "אמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב(ב) מהי כונת הפתוב (תהילים סא): 'אגורה באהלך עולמים'. וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים? אלא אמר דוד לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבנו של עולם, יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפיו בעולם הזה". ופרש רש"י, שדוד אמר לה', שכאשר יאמרו 'דבר שמועה מפיו(=דברי תורה שלו) בעולם הזה, אז 'יהיו שפתי נעות בקבר, כאילו אני חי'.

ומאחר ושמע הקב"ה לתפילתו ולתחינתו של דוד המלך, על-כן ממשיכה הגמרא ואומרת (שם): "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר". נמצאנו למדים מכל זה, שכל מי שכותב חידושי תורה על ספר, וישראל לומדים ממנו, הנה גם לאחר שהוא נפטר מהעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר. ולכן, נמצא שהוא דר בשני עולמות – בעולם הזה ובעולם הבא.

ויש לומר, שזאת כונת חז"ל, באומרים: "גדול הנהנה מיגיעו". דהינו, מי הוא זה ה"נהנה מיגיעו"? זה המעלה את חידושו, שהם פרי יגיעו בתורה, על ספר (וזה "יגיע כפידך" – שהרי הוא כותבם עם כף ידו). ולכן הוא גדול "מירא שמים" – מזה שירא לכתוב את חידושו מפני שהוא ירא ודאג, שמא אין הם לשם שמים.

על-כן כתוב לגבי "הנהנה מיגיעו": "אשריך" – בעולם הזה, ו"טוב לך" – לעולם הבא". שכן, אשריו של אדם שישראל אומרים את חידושו בעולם הזה. שכן, אפילו שהוא כבר נפטר ועבר מן העולם, הנה, שפתותיו דובבות בקבר, וטוב לו בעולם הבא. ועל-כך אמר דוד המלך: רבנו של עולם, יהי רצון מלפניך, ש"אגורה באהלך עולמים" – שגם לאחר פטירתו מהעולם הזה, יהיה נחשב חי בשני העולמות – בעולם הזה ובעולם הבא.

"אלה קרואי העדה, נשיאי מטות אבותם"

על פסוק זה מעיר רש"י: "קרואי העדה" - הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה. פיוצא בכך מציון רבי אברהם אבן עזרא בפרושו, שהתואר "קרואי העדה" נובע מן העובדה "שהעדה לא יעשו דבר עד שיקראום"(=ישראל לא יעשו שום צעד ופעולה, עד שיתיעצו עם החשובים שבקהל).

בענין זה מספרים חסידים: מוסכם היה בין הגאון רבי אליהו מוילנא לבין פרנסי עירו, שאין לקרוא אותן לאסיפות הקהל, אלא בשעה שתעמוד על הפרק תקנה חדשה בעיר.

פעם עמדו פרנסי העיר להתקין תקנה בעירם, שלא לתמוך מקופת הציבור בעניי עיר אחרת, ולעודד את בני המקום שלא להכניס אורחים הבאים מערים אחרות, וזאת כדי להגדיל את התמיכה הנתנת לעניי העיר, שהרי "עניי עירך קודמין" (בבא מציעא עא). מה עשו? כנסו אסיפת קהל, והזמינו גם את רבי אליהו. אמר להם הגאון: הרי הוסכם בינינו שלא תקראונו לאסיפת הקהל, אלא אם כן תעמוד על הפרק תקנה חדשה בעירנו. השיבו לו הפרנסים: אכן, תקנה חדשה עומדת עתה על הפרק, ומיד סחו לפנינו במה המדובר. הטיל בהם הגאון מבט זועם, וקרא: אי לכם פרנסים! תקנה זו שאתם מבקשים להתקין, אינה אלא תקנה ישנה של ארבע ארצות!

תמהו הפרנסים לשמע דברי הגאון, ואמרו: "תקנת ארבע ארצות" אומר רבנו!! ככל שידוע לנו, אין זכר לתקנה זו, שאנו באים לתקן, בפנקס התקנות של ארבע ארצות. אמר להם הגאון, בהרמת קול ובגימיה של תרעומת: לא נתפונתי כלל ל"ארבע ארצות" שבמינונו(=ועד של רבנים ואישי ציבור מרוסיה ומפולין, שהיו מתקנים תקנות חשובות למען הציבור). בדברים שלי על "תקנה ישנה של ארבע ארצות"- המשיך הרב - התפונתי לארבע מדינות שהיו בימי האבות - הלא הן סדום ועמורה, אדמה וצבויים - ומדינות אלו היו הראשונות לתקנה שפלה זו, למנוע דריסת רגל בעריהן לעני הבא מן החוץ... שבת שלום

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12**

עֲרַשׁ"ק כו' אִייר תשע"ט (31.5.19) **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26** (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי... שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם" (א' א')

על הכתוב: "שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם", דָּרְשׁוּ חֲזו"ל בַּמִּדְרָשׁ (ילקוט שמעוני במדבר): "בְּשַׁעָה שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, נִתְקַנְּאוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם בְּהֵן (=בְּיִשְׂרָאֵל), (וְאָמְרוּ): מָה רָאוּ (יִשְׂרָאֵל) לְהִתְקַרֵּב (אֶל ה') יוֹתֵר מִן (יִתֵּר) הָאוֹמוֹת. סָתֵם פִּיהֶן הַקִּב"ה, (וְ)אָמַר לְהֵן (=לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם): הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלָכֶם, שְׁנֵאמַר: 'הָבוּ לֵה' מִשְׁפַּחוֹת עַמִּים', כְּשֵׁם שְׁבַנִי (יִשְׂרָאֵל) מִבִּיאִין...".

וּנְתִיגְעוּ הַמְּפָרְשִׁים לְהַבִּין, מָהִי הַתְּשׁוּבָה שֶׁהַשֵּׁיב הַקִּב"ה לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם – "הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלָכֶם"? וְכִי בְּגִלְל סֵפֶר הַיּוֹחֲסִין שְׁלָחֶם קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה? וְעוֹד, אֵיפֶה מְצִינּוּ שֵׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל סֵפֶר יוֹחֲסִין?

כְּדִי לְיָשֵׁב כָּל זֹאת, נִקְדִּים לְהַבִּיאַ מָה שֶׁפָּרַשׁ הַ"קְדוּשָׁת לְוִי" (במדבר ד"ה), עַל-פִּי הַכְּתוּב בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים עֵד, ד'), שֶׁבַּתְּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה יֵשׁ שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵן מְכֻנּוֹת כְּנֶגֶד שְׁשִׁים רְבּוּא שׁוֹרְשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל – כָּל נִשְׁמָה מְכֻנּוֹת כְּנֶגֶד אוֹת אַחַת שֶׁבַּתְּוֹרָה. וְכַתֵּב הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" (וּאֵתְחַנֵּן אוֹפֵן קֶפֶר), שֶׁעֲנָנָן זֶה נִרְמָז בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא רֹאשִׁי תִיבוֹת: יֵשׁ שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת לְתוֹרָה – כְּדִי לְרְמוֹז שְׁכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא כְּנֶגֶד אוֹת אַחַת מִהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף אֶת דְּבָרֵי הַ"מְאֹר עֵינַיִם", הָאוֹמֵר (פֶּרֶשֶׁת חוֹקֵת): "יִדְוֶעַ כִּי שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת לְתוֹרָה, וְכַנְגְדָן יֵשׁ שְׁשִׁים רְבּוּא שׁוֹרְשֵׁי נִשְׁמוֹת... וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת בַּתּוֹרָה... וְהָאוֹת מְשַׁפִּיעָה עַל הָאָדָם שֶׁפֶע וְחִיּוֹת... וְצָרִיף לִידְעָ (=לְדַעַת) כִּי הָאוֹת שׁוֹרָה בְּפֶה הָאָדָם... (וְהִנֵּה יְדוּעַ) (ש') סֵפֶר תּוֹרָה, שֶׁחֲסֵרָה מִמֶּנּוּ אוֹת אַחַת (הוּא) פְּסוּל, וְאִינוּ נִחְשָׁב לְתוֹרָה, וּמִטַּעַם זֶה, כִּי כָּל אוֹת חֲשׁוּבָה, בְּהַצְטָרֵף כָּלָם יַחַד...".

בְּהַמְשָׁךְ דְּבָרָיו מִבְּאֵר הַ"מְאֹר עֵינַיִם", שֶׁהִטְעֵם לְכַךְ שֶׁמִּשֶׁה רִבְנּוּ נִקְרָא בְּתוֹרָה "מֹשֶׁה סִפְרָא (=סוֹפֵר) רִבְה דְּיִשְׂרָאֵל" (סוֹטָה יג'), הוּא מְשׁוּם שֶׁמִּשֶׁה רִבְנּוּ לְמִד כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֵיךְ לְהִיּוֹת קָשׁוּר וְדְבוּק עִם אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְלִכֵּן נִמְצָא, שֶׁבְּכַךְ עָשָׂה מֹשֶׁה אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל לְסֵפֶר תּוֹרָה מוֹשְׁלֵם וְכָשֵׁר, שֵׁישׁ בּוֹ אֶת כָּל שְׁשִׁים רְבּוּא הָאוֹתִיּוֹת. וְלִכֵּן, אוֹמֵר הַ"מְאֹר עֵינַיִם", כָּל מִי שְׁחוֹטָא, הָרִי הוּא פּוֹגֵם בְּאוֹתָהּ אוֹת שֶׁבַּתְּוֹרָה שֶׁהוּא מְכֻן כְּנֶגְדָהּ, וְעַל-כֵּן צָרִיף הוּא לְתַקֵּן אֶת דְּרָכָיו עַל-יְדֵי חֲרָטָה שֶׁהוּא מְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ. שְׁכֵן, חֲרָטָה הוּא מְלִשׁוֹן "חֲרָט", דְּהִינּוּ שְׁיַחֲזוֹר וְיַחֲרוֹט אֶת אוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כְּנֶגֶד נִשְׁמָתוֹ שֶׁנִּפְגְּמָה. וְזֶהוּ הָעֲנָן שֶׁל הַתְּשׁוּבָה – שֶׁצָּרִיף לְהַשִּׁיב אֶת הָאוֹת שֶׁנִּפְגְּמָה בַּחֲזָרָה לְמִקוּמָה.

עַל פֶּן אָמְרוּ חֲזו"ל (שַׁבַּת קה'): "הָעוֹמֵד עַל הַמַּת בְּשַׁעַת יְצִיאַת (ה)נִשְׁמָה, חֲיִב לְקַרְוֶעַ, הָא לְמָה זֶה דּוֹמָה? לְסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁנִּשְׁרָפָה". שְׁכֵן, הִיּוֹת וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא כְּנֶגֶד אוֹת אַחַת בַּתּוֹרָה, הָרִי שְׁכָאֲשֶׁר נִפְטָר אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, הָרִי סֵפֶר הַתּוֹרָה כְּאִילוֹ נִשְׂרָף (אֶלָּא שֶׁהַקִּב"ה מִבִּיא אָדָם אַחֵר, שֶׁנּוֹלָד בְּמִקוּמוֹ, וּמְשַׁלֵּם אֶת הָאוֹת הַחֲסֵרָה).

נִמְצָאנוּ לְמִדִּים מְכָל זֶה, כִּי שָׂרַשׁ נִשְׁמוֹת שְׁשִׁים רְבּוּא יִשְׂרָאֵל הוּא מְשַׁשֵּׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲזו"ל עַל הַכְּתוּב בְּסֵפֶר בְּרָאשִׁית (ה', א'): "זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם" – דְּהִינּוּ "זֶה סֵפֶר", הוּא סֵפֶר הַתּוֹרָה שֵׁישׁ בּוֹ שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת – וְהוּא "תּוֹלְדוֹת אָדָם" כִּי מִמֶּנּוּ יְצָאוּ שְׁשִׁים רְבּוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הַקְּרוּיִים "אָדָם".

מֵעַתָּה יֵאִירוּ דְּבָרֵי חֲזו"ל בַּמִּדְרָשׁ: "בְּשַׁעָה שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, נִתְקַנְּאוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם בְּהֵן (=בְּיִשְׂרָאֵל), (וְאָמְרוּ): מָה רָאוּ (יִשְׂרָאֵל) לְהִתְקַרֵּב (אֶל ה') יוֹתֵר מִן (יִתֵּר) הָאוֹמוֹת. סָתֵם פִּיהֶן הַקִּב"ה, (וְ)אָמַר לְהֵן (=לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם): הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלָכֶם, שְׁנֵאמַר: 'הָבוּ לֵה' מִשְׁפַּחוֹת עַמִּים', כְּשֵׁם שְׁבַנִי (יִשְׂרָאֵל) מִבִּיאִין...".

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַקִּב"ה "סָתֵם פִּיהֶן" שֶׁל אוֹמוֹת הָעוֹלָם, כִּינֵן שֶׁפִּיהֶם שֶׁל הַגּוֹיִים סְתוּמִים, כִּי אֵין בְּהֶם שׁוּם אוֹת מְאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּפִי שֵׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁלְכָל אַחַת וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אוֹת אַחַת מְאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁמִּמֶּנָּה הוּא מְקַבֵּל אֶת חִיּוֹתוֹ. וְלִכֵּן אָמַר הַקִּב"ה לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם: "הִבִּיאוּ לִי סֵפֶר יוֹחֲסִין שְׁלָכֶם... כְּשֵׁם שְׁבַנִי (יִשְׂרָאֵל) מִבִּיאִין". שְׁכֵן, סֵפֶר הַתּוֹרָה הוּא סֵפֶר הַיּוֹחֲסִין שֶׁל יִשְׂרָאֵל. שְׁהָרִי, יְנִיקַת שְׁשִׁים רְבּוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא מְשַׁשֵּׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת

בפרשה הקודמת למדנו יסוד גדול וחשוב בעבודת ה' – שצריך כל אחד ואחד לעבוד את ה' בשבע המידות: **חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות**. וצריך כל איש ישראל לתקן ולקדש מידות אלו (דהינו, לעשות צדקה וחסד עם הזולת, לא להתנהג עם הסובבים אותו במידת הגבורה/דין וכו').

וזה ענין ספירת העמר, שבהם אנו סופרים שבעה שבועות, שהם כנגד שבע המידות שהבאנו. וזאת, כדי להגיע לחג השבועות (זמן מתן תורתנו) ולקבל את התורה, כשאנו מתוקנים ומזופכים בשבע המידות הנ"ל. ולכן בכל שבוע יש לתקן מידה אחת – בשבוע הראשון של ימי ספירת העמר יש לתקן את מידת ה**חסד**, בשבוע השני את מידת ה**גבורה**, וכן הלאה. אם כך, צריכים אנו לדעת איך אנו יכולים לתקן את המידות הרעות שבקרבנו בזמן כה קצר? כדי להבין כל זאת, נקדים להביא את הפתוב בפרקי אבות (ב', ט'): "חמשה תלמידים היו לו, לרפן יוחנן בן זכאי... אמר להם: צאו וראו איזוהי דרך ישרה(=מהי המידה הטובה ביותר) שידבק בה האדם... רבי אלעזר אומר: **לב טוב**. אמר להם (רפן יוחנן בן זכאי): רואה אני את דברי אלעזר בן ערף מדבריכם...". ופרש רבנו עובדיה ברטנורא: "לפי שהלב הוא המניע לכל שאר הכוחות, והוא המקור שממנו נובעות כל הפעולות(=המידות)".

ומאחר והלב הוא שרש כל המידות, לכן תכלית האדם בעולם הנה היא להשליט את הנשמה שבמח על הלב, המפעיל את איברי הגוף לעשות מעשה. כפי שאומר האר"י הקדוש (שער הפנוות דרוש א' לפסח), שתכלית עבודת האדם היא להגיע למדרגת "מח שליט על לב". שהרי, המח הוא משכן הנשמה הקדושה ושרש המחשבה והדעת, ושם אין שום תשוקה ותאוה לדברים הגשמיים.

ועוד כתוב בספרים הקדושים, שעיקר תפקיד המח שהוא משכן הנשמה, ללמד ולהשפיל, והוא אף מזהיר את האדם להתרחק מן הרע ולהתקרב לטוב. לעומת זאת, הלב, שהוא שרש המעשה, נוטה יותר לרע, לתאות ולהמרינות של העולם הזה. לכן, כאמור, תפקיד האדם הוא "להמליך" את המח על הלב, כדי שיוכל האדם לשלוט ולהכניע את תאות לבו, ולא יבוא לידי חטא, חלילה.

וזהו שאמרו חז"ל: "רשעים מלאים חרטה" – כי מצד הידיעה שבמח הם יודעים שאסור לעשות עבירות. אלא שנמשכים הם לעשות דברים רעים מחמת נטית לבם, שנוטה לרע. על-כן, תפקיד האדם הוא, כאמור, להמליך את המח ולהשליטו על הלב. (ויש לתת בזה רמז וסימן, שבכל מעשה שהאדם רוצה לעשות הוא צריך לזכור תמיד את ראשי התיבות של "מעשה" – מח שליט על הלב).

והנה, מבואר בספרים הקדושים, שעל-ידי חכמת התורה מזופכים את הנשמה שבמח, ששם משכן הדעת והחכמה. ואולם, צריך לדעת, שאין זה מספיק לזכך את המח שבראש. שהרי, אם הלב, שהוא כאמור שרש כל המידות, אינו מזופך כראוי, כי אז לא יוכל האדם להיות בבחינת "מח שליט על לב", שהרי, אפילו אם מחמת חכמת התורה שבמח ידע האדם את החובה המוטלת עליו בקיום התורה והמצוות, הנה המח לא יוכל לבצע בפועל את רצון הנשמה(=תורה ומצוות), מכיון שהלב, המקולקל והמושחת במידות רעות, יעמוד בדרך.

ולכן צונו ה' יתברך, לפני קבלת התורה, לעשות הכנה ב-מט' ימי הספירה – לזכך את המידות שבלב – כדי שעל-ידי קבלת התורה בחג השבועות נוכל לזכך את המח, שיהיה בבחינת "מח שליט על לב".

ולכן, אומר ה"בני יששכר", זהו גם הטעם לכך שהקב"ה נתן לנו מט'(49) ימי ספירה בין פסח לעצרת. שכן, מט'(49) הוא כמנין "לב טוב"(49). ורמז לנו הקב"ה בכך, שהעבודה שלנו בימים אלו היא לזכך את המידות שלנו, כדי שנהיה בבחינת "לב טוב" – כהכנה לקבלת התורה הקדושה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

הסיפור הוא לכבוד יום ההילולא של הרה"ק רבי זאב וולף (ולולה) זיע"א, בעל "אור המאיר", שחל ב-ה' סיון)

כאשר הגיעה שעתו של הרה"ק, בעל ה"אור המאיר", להסתלק מן העולם (ערב חג השבועות), שכב הוא במיטתו ופניו אל הקיר. נכנס תלמידו הרה"ק רבי שניאור מפססוב לבקרו. הפנה ה"אור המאיר" את ראשו ושאל: "האתה זה שניאור?" ענה לו תלמידו: "כן". אמר לו ה"אור המאיר": שמע נא תלמידי, ימים קשים יבואו על ישראל לפני ביאת המשיח, ואז יצטרכו אפילו אנשים שכמוני וכמוך להתבודד בפינה ולערוך חשבון-נפש, האם אמונתם כנה, או חלילה לא. ואם הם מאמינים בלב שלם, בלי פקפוק, שיש בורא עולם, שהוא אדון הכל. שאלו רבי שניאור: רבי, ומה אתה מיעץ לעשות? השיב לו ה"אור המאיר": העצה היא לפרסם בין הבריות שאני אמרתי זאת מראש. וכך סים ה"אור המאיר" את דבריו, ולא עברו כמה רגעים עד שהחזיר את נשמתו ליוצרו. זכותו תגן עלינו אמן.

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

עֲרַשׁ"ק כו' אִייר תשע"ט (31.5.19) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26 (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצָבָאתָם אֹתָהּ וְאֶהְרֹן"

על הכתוב, "מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל..." , אומר "כִּסּא הַרְחֻמִּים": נראה, לעניות דעתי, שזה מרמז על עניית אמן. שכן, יש לדעת, שצריך האדם לומר "אמן" בנחת, ולא יענה האדם "אמן" חטופה, אלא יאמר לאט ובמתינות "יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי יתברך", כמונה מרגליות. וצריך להתחזק בענין זה מאד. ועל-כך רומז הכתוב "בְּיִשְׂרָאֵל" – ראשי תיבות לְהִתְחַזֵּק בְּעִנִּית אָמֵן יְהֵא שְׁמָה רַבָּא. ועל-כך אמרו חז"ל במדרש (מדרש רבי עקיבא א, ז): "פְּתַחוּ שְׁעָרִים, וְיָבֹא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים, אֵל תִּקְרִי שׁוֹמֵר אֲמוּנִים, אֵלָּא שְׁהוּא אוֹמֵר 'אָמֵן'. שְׁבִשְׁבִיל 'אָמֵן' אֶחָד שְׁעוֹנִים רְשָׁעִים מִתּוֹךְ גִּיהֵנוּם, מַעְלִין אוֹתָם (מִשָּׁם)... (שָׁפֹן) לְעֵתִיד (לְבוֹא) הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּגֵן עֵדֶן וְדוֹרֵשׁ בָּהּ, וְכָל צְדִיקֵי עוֹלָם יוֹשְׁבֵינִי... וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דוֹרֵשׁ לְפָנֵיהֶן טַעֲמֵי תוֹרָה חֲדָשָׁה, שְׁעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַן לָהֶם עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ וְכִיּוֹן שְׁמַגִּיעַ לְהַגְדָּה, עוֹמֵד זְרוּבָבֶל בֶּן שְׁאֵלְתִּיאֵל עַל רִגְלָיו, וְאוֹמֵר 'תִּגְדַּל וְיִתְקַדֵּשׁ', וְקוּלוֹ הוֹלֵךְ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. וְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם עוֹנִין וְאוֹמְרִים 'אָמֵן'. וְאִף רְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְצְדִיקֵי אוֹמוֹת הָעוֹלָם שְׁנִשְׁתִּירוּ בְּגִיהֵנוּם, כְּלָן עוֹנִין וְאוֹמְרִים 'אָמֵן' מִתּוֹךְ גִּיהֵנוּם, שְׁנִאֲמָר: 'וְיָבֹא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים' – עַד שְׁנִתְרַעַשׁ כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נִשְׁמָעִים קוֹל דְּבָרֵיהֶם לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מְשַׁאֵל עֲלֵיהֶם וְאוֹמֵר: מַה קוֹל רַעַשׁ גְּדוֹל שְׁשִׁמְעֵתִי?"

משיבין מלאכי השרת ואמרין לפניו: רבון העולמים, אלו רשעי ישראל וצדיקי אומות העולם, שנסתירו בְּגִיהֵנוּם, וְשְׁעוֹנִין 'אָמֵן' מִתּוֹךְ הַגִּיהֵנוּם. מִיַּד מִתְגַּלְגְּלִין רַחֲמָיו בְּיוֹתֵר... בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נוֹטֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִפְּתַחוֹת שֶׁל גִּיהֵנוּם, וְנוֹתֵן לְגַבְרִיאֵל וְלְמִיכָאֵל, בְּפָנֵי כָּל הַצְּדִיקִים כְּלָן, וְאוֹמֵר לָהֶן: לְכוּ וּפְתַחוּ שְׁעָרֵי גִיהֵנוּם, וְהַעֲלוּ אוֹתָם מִתּוֹךְ גִּיהֵנוּם, שְׁנִאֲמָר (ישעיה כו ב): 'פְּתַחוּ שְׁעָרִים, וְיָבֹא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים'. מִיַּד הוֹלְכִים גַּבְרִיאֵל וְמִיכָאֵל, וּפּוֹתְחִין אַרְבָּעִים אֶלֶף שְׁעָרֵי גִיהֵנוּם, וּמַעְלִים אוֹתָם (מִשָּׁם)... (וְגַבְרִיאֵל וְמִיכָאֵל בְּאוֹתָהּ שְׁעָה תוֹפְסִין בְּיָדוֹ (שֶׁל) כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶן, וּמַעְלִין אוֹתָן כְּאֵדָם שְׁהוּא מְקִים אֶת חֲבָרוֹ וּמַעְלָהוּ בְּחֻבֵּל מִתּוֹךְ הַבוֹר, שְׁנִאֲמָר (תהילים מ, ב): 'וַיַּעֲלֵנִי מִבוֹר שְׁאוֹן מְטִיט הַיּוֹן'. וְגַבְרִיאֵל וְמִיכָאֵל עוֹמְדִין בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְרוֹחֲצִין אוֹתָן, וְסָכִין אוֹתָן (=אֶת הַרְשָׁעִים), וּמְרַפְּאִים אוֹתָן מִמְּכּוֹת גִּיהֵנוּם, וּמְלַבִּישִׁין אוֹתָן בְּגָדִים נְאִים וְטוֹבִים, וְתוֹפְסִין בְּיָדָם, וּמְבִיאִין אוֹתָם לְפָנֵי הַקַּב"ה. וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב: "בְּיִשְׂרָאֵל" – רָאשֵׁי תִיבוֹת: לְעֵלוֹת בְּזָכוֹת אָמֵן יְהֵא שְׁמָה רַבָּא..."

וּמוֹסִיף "כִּסּא הַרְחֻמִּים" וְאוֹמֵר: "מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה" – רָאשֵׁי תִיבוֹת "שְׁמַע", שְׁרוּמוֹ עַל שְׁחִרִית, מְנַחָה, עֲרִבִית, וְכֵן לְ-שֶׁלֶשׁ עֲשָׂרֵה מִידוֹת (הַרְחֻמִּים), שְׁבִזְכוֹת אֵלוֹ וְעִנִּין ה'אָמֵן' יָבֹא הַגּוֹאֵל, וְיִנְצְלוּ הַרְשָׁעִים מִהַגִּיהֵנוּם. וּבְכָלֵם גַּם קִרְחַ וְעֵדוֹתוֹ, שְׁבִזְכוֹת שְׁלֶשֶׁת בְּנָיו הַנְּאֻמָּנִים שֶׁל קִרְחַ (אֲסִיר, אֶלְקָנָה וְאַבְיָאֶסֶף) יִזְכּוּ גַם הֵם לְעֵלוֹת מִהַשְּׁאוּל, וְלָקִים אֶת מֵאֵמֶר חז"ל בְּגַמְרָא (סנהדרין קד): "בְּרָא מְזַכָּה אֲבָא" (=הֵבֵן מְזַכָּה אֶת אֲבִיו).

(יְדוּעַ שְׁבַנֵי קִרְחַ תִּזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, כְּפִי שְׁכָתוֹב בְּתוֹרָה (בַּמִּדְבָּר כו, יא): "וּבְנֵי קִרְחַ לֹא מִתּוֹ". וְרַש"י מְבָאֵר: "הֵם (בְּנֵי קִרְחַ) הָיוּ בְּעֵצָה תְּחִילָה – וּבְשַׁעַת הַמַּחְלוּקַת הִרְהָרוּ תִשׁוּבָה בְּלָבָם, לְפִיכֵךְ נִתְבַּצֵּר לָהֶם מְקוֹם גְּבוּהָ (בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה)... וַיִּשְׁבוּ שָׁם". (וְלֵאחֵר מִכֵּן יֵצְאוּ מִשָּׁם וְהִקִּימוּ מִשְׁפָּחָה).

וְאִיךְ יַעֲלֶה קִרְחַ, שְׁנִבְלָע בְּאֲדָמָה? אֲמָרוּ חז"ל, שְׁכַשְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, "טְבָעוּ בְּאַרְץ שְׁעָרִיָּה" (איכה ב, ט). דְּהִינּוּ, הַשְּׁעָרִים שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ טְבָעוּ בְּאַרְץ, וְנִגְנְזוּ לְעֵתִיד לְבוֹא. עַל-כֵּן אֲמָרוּ בְּנֵי קִרְחַ "מְזֻמּוֹר לְאַסְף אֱלֹהִים בְּאוֹ גוֹיִם בְּנַחֲלַתָּךְ טָמְאוּ אֶת הַיִּכַּל קְדוֹשְׁךְ".

וְהָרִי, לְכֹארוֹהָ הָיָה צָרִיךְ לְהַגִּיד "קִינָה לְאַסְף..." עַל שְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְלֹא "מְזֻמּוֹר לְאַסְף". אֵלָּא, מְשַׁל לְשַׁפְּחָה שְׁהִלְכָה לְשֹׂאוֹב מֵיָם מִן הַבוֹר, וְהָיָה בְּיָדָהּ כְּלֵי חֶרֶס, וְנָפַל לָהּ הַכְּלֵי לְעַמְקַ הַבוֹר, וְהָיָתָה אוֹתָהּ שְׁפָחָה עוֹמֶדֶת וּבוֹכָה. פְּתָאוּם רָאֵתָה, שְׁבָאָה הַשְּׁפָחָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְכְלֵי זָהָב בְּיָדָהּ, כְּדֵי לְשֹׂאוֹב מֵיָם, וְגַם מִיָּדָהּ נָפַל הַכְּלֵי.

מִיד הַתְּחִילָה הַשְּׂפָחָה הָרֵאשׁוֹנָה מְרַקְדֶת מֵתוֹךְ שְׂמֻחָה, וְצוֹחֶקֶת. אֲמָרָה לָּהּ שְׂפַחַת הַמֶּלֶךְ: לָמָּה אַתְּ מְרַקְדֶת? עֲנֵתָּהּ לָּהּ: מִי שִׁבּוֹא לְשָׁלוֹת מִן הַבּוֹר אֶת כְּלֵי הַזָּהָב שְׁלֵךְ, יוֹצֵיא גַם אֶת כְּלֵי הַחֶרֶס שְׁלֵי.

וְלָכֵן אָמַר אֶסָּף "מְזֻמּוֹר", וְלֹא "קִינָה". שָׁכַן, בְּתַחֲלִילָה חָשַׁב אֶסָּף, "מִי יוֹכַל לְהוֹצִיא אֶת אָבִי, קֶרֶחַ, מֵתוֹךְ הַגִּיְהוֹנוֹם? שְׁהָרִי הוּא וְכָל עֲדָתוֹ בְּלוּעִים שָׁם". אוּלָם, כְּאִשֶּׁר נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְ"טָבְעוּ בְּאַרְץ שְׁעָרֵיהָ", אָמַר אֶסָּף: "עֲתָה, וְדָאִי שֶׁהִקְבֵּה בּוֹנֵה אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי, וּמוֹצִיא הַשְּׁעָרִים שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁטָּבְעוּ בְּאַרְץ. אוֹ אֲזַי תִּפּוֹס אָבִי, קֶרֶחַ, בְּשְׁעָרִים אֵלּוּ, וַיַּעֲלֶה אֹתָם לְמַעְלָה". וְעַל-כֵּן, אֹמֵר "כֶּסֶף הַרְחָמִים", רוֹמֵז הַכְּתוּב: "מִבֶּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה". "מִבֶּן", רֵאשִׁי תִּיבוֹת מְזֻכָּרוֹת בְּפָסֵק, שֶׁהֶאֱמִינוּ בְּמִשָּׁה וַחֲזָרוּ בְּתִשְׁבּוּבָה, וְהִתְבַּצֵּר (=נִשְׁמַר) לָהֶם מְקוֹם. בְּזִכּוֹת זֶה יַעֲלֶה קֶרֶחַ עִם הַ"שְּׁעָרִים" (אוֹתִיוֹת "עֲשָׂרִים"), וַיַּעֲלֶה מַעְלָה וּמַעְלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "מוֹרִיד שְׂאוֹל וַיַּעַל".

"וְהַחֲנִיּוֹם לְפָנֵי הַמֶּשֶׁכֶן קִדְמָה לְפָנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִזְרַחָה מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו"

עַל הַכְּתוּב, "וְהַחֲנִיּוֹם לְפָנֵי הַמֶּשֶׁכֶן קִדְמָה לְפָנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִזְרַחָה מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו", פֶּרֶשׁ רַש"י זצ"ל, שֶׁשְׂכָנֵינוּ שֶׁל מִשָּׁה רִבְנוּ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם, הָיוּ שְׁבִטֵי יִשְׂשַׁכָּר וְזַבּוּלוֹן. וְכִיּוֹן שֶׁמִּשָּׁה רִבְנוּ הָיָה עוֹסֵק בְּתוֹרָה, נַעֲשׂוּ אִף הֵם גְּדוּלִים בְּתוֹרָה, כִּיּוֹן שֶׁ"טוֹב לְצַדִּיק – טוֹב לְשָׂכְנוֹ". כְּמָה חָשׁוּב וּכְדָאִי לְהִתְקַרֵּב וּלְגוֹר לְיַד חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁהָרִי, הַשְּׁבִטִים הַלְלוּ (=יִשְׂשַׁכָּר וְזַבּוּלוֹן) הָיוּ בְּטַבְעָם וּבְמִזְגָם כְּכֹל יֵתֵר הַשְּׁבִטִים. וּמַחֲמַת מָה זָכוּ וְנִתְעַלּוּ עֲלֵיהֶם לְהִיּוֹת גְּדוּלִים בְּתוֹרָה? הַסִּיפָה הִיא אַחַת וַיַּחֲדָה: "כִּיּוֹן שֶׁהָיוּ הַשְּׂכָנִים שֶׁל מִשָּׁה רִבְנוּ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁהָיָה עוֹסֵק בְּתוֹרָה". לְפִי זֶה, מָה שֶׁנֶּאֱמַר שֶׁ"תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה מְגִדֶּלֶת וּמְרוֹמְמַת אֶת הָאָדָם עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים", יוֹצֵא אֶפְסוֹ, שֶׁלֹּא רַק הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה זוֹכֵה לְכָךְ, אֲלֵא אִף שְׂכָנֵינוּ (שֶׁל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה) זוֹכִים בְּזִכּוֹתוֹ.

וּמַעֲשֵׂה הָיָה בְּעִיר וּוְלוֹז'יִן בְּאִישׁ צִיבוֹר בְּשֵׁם רַבִּי יִצְחָק, שֶׁהָיָה סוֹחֵר לְפָרָנְסָתוֹ, וּמִיָּדֵי פַעַם נָסַע לְצוֹרְךָ מִסְחָרוֹ מִחוּץ לְגְבוּלוֹת רוֹסִיָּה. זָכָה אוֹתוֹ אָדָם לְאִשָּׁה חַכְמָה וְטוֹבֵת יָב, שֶׁפָּנְתָה אֵלָיו לְפָנֵי אַחַת מִנְסִיעוֹתָיו, וְאָמְרָה לוֹ: "בְּעַלִּי הַיָּקָר, בְּקִשָּׁה לִי אֵלֶיךָ, אִךְ אֲנִי, אֵל תְּשִׁיבֵנִי רִיקָם!!!". "מָה בְּקִשְׁתְּךָ?" שָׂאֵל ר' יִצְחָק. "כִּיּוֹן שֶׁיְדוּעַ לְךָ, שֶׁמַּחֲמַת יָקָר הוֹצָאוֹת הַדְּפוּס, אֵין לְהַשִּׁיג ש"ס שְׁלֵם בְּעִירְנוּ, אֲזַי אֲנִי מְמַךְ!! תִּקְנֶה בְּבִקְשָׁה ש"ס שְׁלֵם בְּנִסְיַעְתְּךָ זֶה, וְאֲנִי נִפְרָסֵם בְּעִיר, שֶׁאֶפְשֶׁר לְבוֹא וּלְלַמּוֹד תּוֹרָה בְּבֵיתְנוּ. וּבּוֹדָאִי, שֶׁכְּאִשֶּׁר יְבוֹאוּ תַלְמִידֵי חַכְמִים לְבֵיתְנוּ, יְבִיאוּ עִמָּם בְּרָכָה, וְנִזְכָּה לְבָנִים תַלְמִידֵי חַכְמִים" – עֲנָתָה רַעֲיָתוֹ. "אֲעֲשֶׂה כְּרִצוֹנְךָ" – עָנָה בְּעִלָּה, וַיֵּצֵא לְדַרְכּוֹ. וּבְאַמַּת, חוֹר לְבֵיתוֹ עִם ש"ס שְׁלֵם, מְפּוֹאֵר וַיָּקָר מְאֹד. וּמִיד הַתְּפָרְסֵם בְּעִיר, שֶׁבְּבֵיתוֹ שֶׁל ר' יִצְחָק יֵשׁ ש"ס שְׁלֵם. וְנִהְרָו אֵלָיו תּוֹשְׁבֵי הָעִיר בְּהַמוֹנֵיהֶם, וּבִינֵיהֶם תַלְמִידֵי חַכְמִים חֲשׁוּבִים, שֶׁהָיוּ עוֹסְקִים בְּמַלְחַמַּתָּה שֶׁל תּוֹרָה בְּחֹדֶר הַסְּפָרִים. וְהִיתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל ר' יִצְחָק עוֹמְדָת וּמְכַבֶּדָת אוֹתָם בְּשִׂתְיָה חֲמָה.

גַּם רַב הָעִיר, הַגָּאוֹן בְּעַל הַ"שְּׂאֲגַת אַרְיָה", הָיָה נוֹהֵג לְבוֹא לְבֵיתָם, וּלְלַמּוֹד בְּש"ס הַיָּחִיד הַנִּמְצָא בְּעִיר. בְּאַחַת הַפְּעָמִים, כְּשֶׁרָאָתָה בְּעַלְת הַבַּיִת אֶת טְרַחְתּוֹ שֶׁל רַב הָעִיר, פָּנְתָה אֵלָיו וְאָמְרָה: "כְּבוֹד הָרַב!!! אֲנִי, אֵל תְּטָרִיחַ אֶת עֲצֻמְךָ אֵלֵינוּ. אֲלֵא, בְּכָל פַּעַם שֶׁהֵנֶךָ צָרִיךְ לְאַחַת הַמְּסַכְּתוֹת, שֶׁלַח נָא שְׁלִיחַ אֵלֵינוּ, וְאַתָּן לוֹ אֶת הַמְּסַכְּתָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה, (כְּדִי) שֶׁתִּלְמַד בָּהּ". שְׂמַח מְאֹד הַ"שְּׂאֲגַת אַרְיָה" עַל הַצָּעָתָה הַנְּדִיבָה, וּמִיד בְּרָכָה, וְאָמַר לָּהּ: "הִנְנִי מְבָרְכְךָ, שְׂאֲבִינוּ שְׁבַשְׂמִים יִתֵּן לְךָ שְׁנֵי בָנִים: הָאֶחָד יִזְכָּה לְהַפִּיץ אֶת הַש"ס בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵילוֹ הַשְּׁנֵי יִהְיֶה בְּקִי בְּכָל הַש"ס בְּעַל-פֶּה, וְלֹא יִצְטָרֵךְ אֶפִּילוֹ לַעֲיֹן בּוֹ". "אָמֵן" – עֲנָתָה הָאִשָּׁה בְּשִׂמְחָה רַבָּה, כְּשֶׁהִיא סְמוּכָה וּבְטוֹחָה שְׁבָרְכָה זֶה תִּתְקַים בָּהּ.

וּבְאַמַּת, הַתְּקִימָה בְּרַכַּת הַ"שְּׂאֲגַת אַרְיָה" בְּמְלוֹאָה, וְנוֹלְדוּ לְרַבִּי יִצְחָק וְלְאִשְׁתּוֹ שְׁנֵי בָנִים. וּמִי הֵם שְׁנֵי בָנִים אֵלָיו? הָאֶחָד יְדוּעַ וּמְפּוֹרָסֵם בְּשֵׁם רַבִּי חַיִּים מוֹלוֹז'יִן, שֶׁיָּסַד אֶת יְשִׁיבַת וּוְלוֹז'יִן הַמַּעֲטִיָּה, וְהַפִּיץ מִמֶּנָּה תּוֹרָה לְכָל יִשְׂרָאֵל. וְהַשְּׁנִי, אַחִיו הַיְדוּעַ, רַבִּי שְׁלֵמָה זְלַמֵּן מוֹלוֹז'יִן, שֶׁהָיָה בְּקִי עֲצוּם בְּכָל הַתְּלַמוּד, שְׁמוֹרוֹ וְרַבּוֹ, הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא, הָיָה מְחַבְּבוֹ מְאֹד, וַיִּקְרָאוּ "זְלַמֵּן שְׁלֵי".

יְהִי רְצוֹן, שֶׁנִּזְכָּה כְּלָנוּ לְכַבֵּד בְּמְאֹד מְאֹד אֶת הַתּוֹרָה וְלוֹמְדֶיהָ, וַיִּזְכְּנוּ ה' שְׁנַתְּבָרֵךְ בְּכָל הַבְּרָכוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּתוֹרָה, אָמֵן וְאָמֵן. (ע"פ הָרַב מִשָּׁה יִזְדִּי, "עֲמוּדֵי הַשְּׁלוֹם").

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שְׂבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

לעילוי נשמת מרת אמי היקרה שרה מזרחי בת שפרה ת.נ.צ.ב.ה

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמְדַּבֵּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

עֲרַשׁ"ק כּו' אִיר תִּשַׁע"ט (31.5.19) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26 (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתֶת לְבַיִת אֲבֹתָם יַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִגֵּד סָבִיב לְאַהֲל מוֹעֵד יַחְנוּ" (ב' ב')

בַּסֵּפֶר הַקְּדוּשׁ "אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" להֵרָה"ק מֵאַפְטָא זִיע"א, מוֹבָא מְדַרְשׁ פְּלִיאָה עַל הַכְּתוּב בַּפְּרִשְׁתָּנוּ: "אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתֶת לְבַיִת אֲבֹתָם" – אֵל תִּקְרִי 'בְּאֵתֶת', אֵלָּא בְּאוֹתִיּוֹת, לְפִיכָךְ אָמַר בַּלְעָם: 'מָה אָקֵב לֹא קָבַה אֵל'". וְתִמְהוּ כָּל הַמְּפָרְשִׁים עַל מְדַרְשׁ זֶה הַפְּלֵא וּפְלֵא: וְכִי מָה הַקָּשֶׁר בֵּין "אוֹתוֹת" לְאוֹתִיּוֹת? וְאִיךְ מִתְקַשֵּׁר הַדְּבָר לְדְבָרֵי בַלְעָם הַרְשָׁע "מָה אָקֵב לֹא קָבַה אֵל"?

וּבֵאֵר ה'אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל" אֵת כּוֹנֵת הַמְּדַרְשׁ עַל-פִּי דְבָרֵי הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי הַרַמ"ע מִפְּאַנּוּ ז"ל, בַּסֵּפֶר "עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת": הִנֵּה, אוֹמֵר ה'אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", כְּתוּב בְּתוֹרָה שְׁ-יב' שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ חוֹנִים מִסָּבִיב לְאַהֲל מוֹעֵד לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם, שְׁלֹשָׁה שְׁבִטִים מִכָּל צֶדֶד. לְצֶדֶד מִזְרַח חֲנָה מְחֻנָּה יְהוּדָה, וְעִמּוֹ יִשְׁשַׁכַּר וּזְבוּלוֹן. לְצֶדֶד תִּימָן (=דְרוֹם) חֲנָה מְחֻנָּה רְאוּבֵן, וְעִמּוֹ שְׁמַעוֹן וְגַד. לְצֶדֶד יָמָה (=מְעַרָב) חֲנָה מְחֻנָּה אֶפְרַיִם, וְעִמּוֹ מְנַשֶּׁה וּבְנֵימִין, וְלְצֶדֶד צְפוֹן חֲנָה מְחֻנָּה דָן, וְעִמּוֹ אֲשֶׁר וּנְפֹתָלִי.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר ה'אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל": לְכָל מְחֻנָּה הָיָה דְגָל יַחְדָּי מְשֻׁלוֹ, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאֵתֶת לְבַיִת אֲבֹתָם יַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִגֵּד סָבִיב לְאַהֲל מוֹעֵד יַחְנוּ".

וְהִנֵּה, אוֹמֵר הֵרָה"ק מֵאַפְטָא, עַל דְּגָל מְחֻנָּה יְהוּדָה הָיוּ חֲקוּקוֹת הָאוֹתִיּוֹת הַרְאִשׁוֹנוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת אֲבָרְהָם יִצְחָק וְ-יַעֲקֹב, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת "אִי". עַל דְּגָל מְחֻנָּה רְאוּבֵן הָיוּ חֲקוּקוֹת הָאוֹתִיּוֹת הַשְּׁנִיּוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת – "בְּצַע" (אֲבָרְהָם יִצְחָק יַעֲקֹב). עַל דְּגָל מְחֻנָּה אֶפְרַיִם הָיוּ חֲקוּקוֹת הָאוֹתִיּוֹת הַשְּׁלִישִׁיּוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת "רַחֵק" (אֲבָרְהָם יִצְחָק יַעֲקֹב). וְעַל דְּגָל מְחֻנָּה דָן הָיוּ חֲקוּקוֹת הָאוֹתִיּוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת, שֶׁהֵן "מִקֵּב" (אֲבָרְהָם יִצְחָק יַעֲקֹב). וְאֵילוֹ הָאוֹת ה' שֶׁל אֲבָרְהָם שְׁנִשְׁאַרְהָ, הֵיְתָה פּוֹרַחַת מְעַל כָּל הַמְּחֻנּוֹת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם.

אִם כֵּן, וְאוֹתִיּוֹת הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים הָיוּ חֲקוּקוֹת עַל הַדְּגָלִים, נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה, מָה הֵיְתָה תְּכֵלִית הָאוֹת ה', שְׁלֹא הֵיְתָה חֲקוּקָה בְּדְגָלִים, אֵלָּא פְּרֻחָה מְעַל כָּל הַמְּחֻנּוֹת?

אוֹמֵר עַל-כֵּן הֵרָה"ק מֵאַפְטָא, בְּשֵׁם הַרַמ"ע מִפְּאַנּוּ: לֹא לְחִינָם הֵיְתָה פּוֹרַחַת הָאוֹת ה' מְעַל כָּל הַמְּחֻנּוֹת. שְׁכּוֹן, בְּאוֹת ה' הָיוּ שְׁלֹשׁ סְגוּלוֹת טוֹבוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל.

הַסְּגוּלָּה הַרְאִשׁוֹנָה הֵיְתָה, שֶׁהִיא הִגָּנָה עַל עַם יִשְׂרָאֵל מִקְּלָלַת בַּלְעָם הַרְשָׁע. הַסְּגוּלָּה הַשְּׁנִיָּה שֶׁל הָאוֹת ה' הִיא שְׁמִמְנָה נִתְּבָרְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשַׁפְּעַ רַב שֶׁל פְּרֻחָה. וְהַסְּגוּלָּה הַשְּׁלִישִׁית שֶׁל הָאוֹת ה' הִיא, שְׁנִתְּבָרְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבָנִים זְכָרִים.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הֵרָה"ק מֵאַפְטָא, שְׁעַל שְׁתֵּי הַסְּגוּלוֹת – הֵן הַפְּרֻחָה הַטוֹבָה וְהֵן הַבָּנִים הַזְּכָרִים – רוּמוֹז לָנוּ הַפְּסוּקָה בְּתוֹרָה (בְּרַאשִׁית מוֹ, כֵּג): "הָא לָכֶם זֶרַע...". – כְּלוּמָר, מִהָאוֹת ה' יֵשׁ לָכֶם זֶרַע – הִיא הַתְּבוּאָה הַרוּמוֹזִת לְפְרֻחָה. וְכֵן "הָא לָכֶם זֶרַע...". – יֵשׁ לָכֶם זֶרַע שֶׁל קִימָא, כְּפִי שְׁכַתּוּב בְּתוֹרָה: "כִּי בִיִּצְחָק יִקְרָא לְךָ זֶרַע".

וְלָכֵן, אוֹמֵר הֵרָה"ק מֵאַפְטָא, מִכִּיּוֹן שְׁכָךְ, וְהָאוֹת ה' מְסוּגְלַת לְבָנִים – לָכֵן, בְּכָל הַשְּׁמוֹת שֶׁל הָאֲמֵהוֹת הַקְּדוּשׁוֹת יֵשׁ אֵת הָאוֹת ה' (שְׂרָה, רַבְקָה, וְלֵאָה). וְאֵילוֹ רַחֵל, שְׁבִשְׁמָה אֵין אֵת הָאוֹת ה', לֹא יְכַלָּה לְלָדֵת, עַד שְׁאִמְרָה לְיַעֲקֹב (בְּרַאשִׁית כֵּט, ג'): "הִנֵּה אֲמַתִּי בְלָהָה בֵּא אֵלַיָּה וְתִלְדַּעַל בְּרַפִּי וְאַבְנָה גַם אֲנֹכִי מִמֶּנָּה". דְּהִינּוּ, מִהָאוֹת ה' שֶׁל בְּלָהָה, אֲתִבְרַךְ גַּם אֲנִי, וְתִהְיֶה לִי הַסְּגוּלָּה לְלָדֵת.

(וְנִרְאָה שְׁכּוֹנַת הֵרָה"ק מֵאַפְטָא הִיא כְּדְבָרֵי הָאֵר"י ז"ל, שְׁכַתּוּב בְּלִיקוּטֵי תוֹרָה (פְּרִשְׁת וִיצָא), שְׁבִשְׁם בְּלָהָה יֵשׁ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת ה' – אַחַת בְּשְׁבִילָה עֲצָמָה, וְהָאוֹת הַשְּׁנִיָּה בְּשְׁבִיל רַחֵל. וְלָכֵן אִמְרָה רַחֵל "וְאַבְנָה גַם אֲנֹכִי מִמֶּנָּה", דְּהִינּוּ שְׁאֲתִבְרַךְ גַּם אֲנִי מִהָאוֹת ה' הֵיְתָרָה שִׁישׁ לְבָלָהָה).

וְאוּלָּם, אוֹמֵר ה'אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל", יֵשׁ לְשְׁאוֹל: הֲלֹא בְּשִׁמוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם, הָאוֹת ה' קוֹדֶמֶת לְאוֹת מ'. וְאִם הוֹלְכִים לְפִי

סדר האותיות בשמות האבות, היה ראוי שבדגל מחנה דן יהיו חקוקות האותיות "הקב" (אברהם יצחק יעקב), והאות מ' תהיה פורחת באויר. ומדוע היו חקוקות האותיות "מקב", והאות ה' היא הפורחת באויר?
 ותרץ ה"אוהב ישראל", שהאותיות "הקב" הן אותיות "קבה" (=שהוא לשון קללה), ולכן היה חקוק "מקב" – שכן, הקב"ה לא רצה שיופיעו אותיות של קללה ("הקב") בדגל השבטים.
 על-פי האמור מבאר ה"אוהב ישראל" את כונת המדרש: "איש על דגלו באת לבית אבתם – אל תקרי 'באתת', אלא באותיות, לפיכך אמר בלעם: 'מה אקב לא קבה אל'". דהינו, האותיות של האבות היו חקוקות על הדגלים. וראה בלעם הרשע, שבדגל של דן שנה הקב"ה את סדר האותיות של אברהם, והקדים את האות ס' לפני האות ה', כדי שלא יופיעו על דגל השבטים האותיות "קבה", שהוא לשון קללה – לפיכך אמר בלעם: "מה אקב לא קבה אל". אמר בלעם הרשע: אם הקב"ה שנה את סדר האותיות כדי שלא יופיעו אותיות "קבה" בדגלים, איך אני יכול לקוב (=לקלל) את ישראל? (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"והקרבתם מנחה חדשה לה" – ראשי תיבות "לחם"

אומרים חז"ל, בכל חג שבועות, "זמן מתן תורתנו", שהוא יום הדין של מתן תורה, באים המלאכים לבדוק אם אכן מוצדק היה למסור את התורה לישראל, ולא להם, מלאכי מעלה. והנה, אם לא עמלו ישראל חלילה בתורה, ולא גילו חידושי תורה פראוי, הרי זה גורם כפיכול לחילול ה' גדול. שכן, המלאכים באים אז בטענה לפני הקב"ה, מדוע מסרת את התורה לישראל, ולא לנו מלאכי מעלה?
 לכן צוה הקב"ה בשבועות "הקריבו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פרות שבאילן". כלומר, הביאו לפני "שתי הלחם", שהם רמז ל- "לחם מן השמים", שהוא חלק התורה שמסר לנו הקב"ה מן השמים בהר סיני, ו"לחם מן הארץ", שהוא חלק התורה שאנו מגלים מידי יום ביומו כאשר אנו עמלים בתורה.
 וכאשר אנו מניפים את "שתי הלחם" לפני ה' – הרי הם בבחינת "ביכורים" לפניו יתברך, להודות לו ולהללו על שנתן לנו את התורה/הלחם מן השמים, ועל שתנן אותנו לחכמה בינה ודעת, כדי לחדש חידושים בתורה/בלחם מן הארץ. ועל-ידי כך מתכפר לישראל, והם יוצאים זכאים בדין, ומתברכים בשפע רב טוב של אור תורה למשך כל השנה. וזאת, כדי שיוכלו שוב לשלב בין "לחם מן השמים" לבין "לחם מן הארץ" – על-ידי עמל התורה. וזהו שכתוב בתורה (ויקרא כג, טז): "וספרתם לכם ממחרת השבת...חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה". ורמז הפתוב: "והקרבתם מנחה חדשה לה" – ראשי תיבות "לחם", וכן "לחמו". דהינו, לרמוז על הלחם – "לחם מן השמים" ו"לחם מן הארץ" – היא התורה הקדושה, שצריך להתיגע ולעמול בה, ולחדש בה חידושי תורה, כמו שכתוב "לכו לחמו בלחמי".

והנה כדי להגיע לשלימות בתורה, שפידוע יש בה נ' (=50) שערים, צריך להתיגע בתורה תדיר, ועל ידי כך נזכה לחמישים שערי בינה, כנרמז בסופי התיבות "והקרבתם מנחה חדשה לה" – גמטריה נ' (=50). כדי לעשות נחת רוח לה' (כמו שמסתים הפסוק) "מנחה חדשה לה", "מנחה" שזה לשון נחת.
 ויש עוד לומר שהנה "לחם" בגמטריה 78. והיות ואנו עוסקים ב"שתי הלחם", אנו מגיעים ל-156 – גמטריה "יוסף" – להראות, כי מי שעוסק תדיר ב"שתי הלחם" הוא בבחינת "צדיק", כמו שנקרא יוסף (משלי "כה"): "צדיק יסוד עולם". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"עם תורתם בלבם"

כאשר היה הגאון רבי זלמן מוילנא זצ"ל כבן עשרים וארבע, כבר היו חרוטים על לבו ושגורים בעל-פה על לשונו כל ספרי התנ"ך, מראשם עד סופם, עם תרגום אונקלוס ויונתן בן עוזיאל, ותרגום ירושלמי, הש"ס הבבלי והירושלמי, ספרא ספרי ומכילתא, רי"ף, כל ספרי הי"ד החזקה להרמב"ם, ילקוט שמעוני, סדר העולם, זהר ותקוני זהר – כלם כהויתם, עם דקדוק הפרשיות הפתוחות והסתומות, הקרי והפתיב, ובכלם דרש תילי תילים של הלכות. פעם למד רבי זלמן לפני רבנו הגר"א זצ"ל. בקש הגר"א להביא לפניו מסכת נזיר, כדי לעין בה בלשון איזו בריתא, והשלית התמהמה בדרכו. אמר הגאון: "ר' זלמן, בני, פתח פיה ויאירו דברך". מיד פתח רבי זלמן את הלשון ככתבו, מתחילתו ועד סופו, ולא החסיר אות אחת. צהלו פניו של הגאון זצ"ל, ומיד קרא עליו את הפסוק: "עם תורתם בלבם" (ישעיה נא, ז).

לעילוי נשמת מרת אמי היקרה שרה מזרחי בת שפרה ת.נ.צ.ב.ה

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12**

עֲרַשׁ"ק כו' אייר תשע"ט (31.5.19) **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26** (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי קִבֵּל מֵהֵלֶל וּמִשְׁמַאי. הוּא הָיָה אוֹמֵר, אִם לְמִדַּת תּוֹרָה הִרְבֵּה, אֵל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמְךָ – כִּי לְכַךְ נּוֹצְרֶת" (אבות ב' ח') (על פי "אורח של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

בַּהֲקִדְמָה לַסֵּפֶר "עֲרוּגוֹת הַבְּשָׁם", מְבוֹאֶרֶת מִשְׁנֵה זוּ בְּדֶרֶךְ נִפְלְאוֹה עַל-פִּי מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (ערובין יג'): "תִּנּוּ רַבָּנָן: שְׁתֵּי שָׁנִים וּמִחֲצָה נַחֲלָקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל. הֵלְלוּ אוֹמְרִים: נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא יוֹתֵר מִשְׁנִבְרָא, וְהֵלְלוּ אוֹמְרִים: נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שֶׁנִּבְרָא יוֹתֵר מִשְׁלֹא נִבְרָא. (לְבָסוּף) נִמְנוּ וּגְמָרוּ, שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא יוֹתֵר מִשְׁנִבְרָא". וְצִרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין מָה כּוֹנֵת חו"ל בַּגְּמָרָא בְּאוֹמְרָם "נִמְנוּ וּגְמָרוּ"? הַמְהַרְש"א מְפָרֵשׁ אֶת בְּאוֹר הַלְשׁוֹן "נִמְנוּ וּגְמָרוּ" כִּךְ: "נִמְנוּ" מִלְשׁוֹן מִנְיָן – שֶׁעָמְדוּ עַל מִנְיָן(=מִסְפָּר) הַמְצוֹת, וְרָאוּ שֶׁבִתְרֵי"ג(=613) הַמְצוֹת שֶׁנִּיתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל, יֵשׁ **שֵׁס"ה**(=365) מְצוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**", וְרַמ"ח(=248) מְצוֹת "**עֲשֵׂה**". אִם כֵּךְ, אַחֲרֵי שֶׁנִּבְרָא הָאָדָם, הוּא יְכוֹל לְקַיֵּם אִמְנָם אֶת כָּל רַמ"ח(=248) מְצוֹת "**עֲשֵׂה**", אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי הוּא עֲלוּל גַּם לְעִבּוֹר חֵס וְחִלְיָה עַל **שֵׁס"ה**(=365) מְצוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**". וּמֵאַחֵר וּמְצוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**" מְרוֹבּוֹת מִמְצוֹת הַ"**עֲשֵׂה**", סִיכּוּיָו לַחֲטוֹא גְדוֹלִים יוֹתֵר.

עַל-כֵּן "נִמְנוּ וּגְמָרוּ" – לְאַחֵר שֶׁמְנוּ אֶת מִסְפָּר מְצוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**" לְעוֹמֵת מְצוֹת "**עֲשֵׂה**", הַחֲלִיטוּ שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא, כִּינּוֹן שְׂאֵז לְפָחוֹת לֹא יוֹכֵל לְעִבּוֹר עַל מְצוֹת הַ"**לֹא תַעֲשֶׂה**".

וְתִמְהוּ עַל-כֵּךְ הַמְפָּרְשִׁים: הֲרֵי הַקַּב"ה הוּא תְּכַלִּית הַטּוֹב, וְדֶרֶךְ הַטּוֹב הִיא לְהִיטִיב עִם אַחֲרִים. אִם כֵּךְ, אֵיךְ יִתְכַּן שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אֶת הָאָדָם, כִּךְ שֶׁסִּיכּוּיָו לַחֲטוֹא גְדוֹלִים יוֹתֵר?

עַל-כֵּךְ עוֹנִים חו"ל (אבות ה', יח'): "כָּל הַמּוֹזֵה אֶת הָרַבִּים, אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ" – אָדָם, שֶׁכָּל מַגְמָתוֹ הִיא לְזוֹפוֹת אֶת הָרַבִּים, וְלִהְעֲנִיק לָהֶם מִזִּיו הַתּוֹרָה שֶׁלְמַד, "נַח(=עֲדִיף) לוֹ... שֶׁנִּבְרָא יוֹתֵר מִשְׁלֹא נִבְרָא", שֶׁהָרִי אֵינוֹ צָרִיךְ לְחֲשׂוֹשׁ שֶׁיַּעֲבֹר עַל מְצוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**", הַמְרוֹבִים מִמְצוֹת "**עֲשֵׂה**" – שֶׁהָרִי מוֹבְטָח לוֹ שֶׁ"אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ". וְהוּוּ גַם פְּרוּשׁ הַמִּשְׁנָה "רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי קִבֵּל מֵהֵלֶל וּמִשְׁמַאי", כְּלוֹמֵר רַבִּי יוֹחָנָן קִבֵּל מִמְחֻלּוֹקֵת הֵלֵל וּשְׁמַאי (שְׁנַחֲלָקוּ בֵּינֵיהֶם אִם נַח לְאָדָם שֶׁנִּבְרָא, אוֹ שְׁלֹא), וְלָמַד מֵהֶם שֶׁ"אִם לְמִדַּת תּוֹרָה הִרְבֵּה – אֵל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמְךָ" – כְּלוֹמֵר, אִם לְמִדַּת תּוֹרָה "אֵל תַּחֲזִיק טוֹבָה(=תּוֹרָה זוֹ) לְעַצְמְךָ", אֲלֵא לָמַד אוֹתָהּ לְאַחֲרִים, תַּעֲנִיק וְתִזְכֶּה אֶת הָרַבִּים, שְׂאֵז מוֹבְטָח לָךְ שְׂאֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ, וְדַע לָךְ "כִּי לְכַךְ נּוֹצְרֶת" – רַק בְּגִלְלָה זֶה(=זִכּוּי הָרַבִּים) כְּדַאי שְׁנוֹצְרֶת, שֶׁכֵּן "כָּל הַמּוֹזֵה אֶת הָרַבִּים, אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ", וְרַק אֵז "נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שֶׁנִּבְרָא יוֹתֵר מִשְׁלֹא נִבְרָא".

עַל-פִּי הָאִמּוֹר, אֲפֹשֶׁר לְפָרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק (איוב ה', ז'): "אָדָם לְעַמֵּל יוֹלֵד". "לְעַמֵּל" רֵאשִׁי תִיבוֹת: לְלָמוּד **עַל מְנַת לְלָמַד**. אוֹמֵר הַ"עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל": פְּסוּק זֶה בָּא לְתַרְץ, מְדוּעַ נּוֹלֵד הָאָדָם. שֶׁהָרִי חו"ל קָבְעוּ שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֹא נִבְרָא, כִּינּוֹן שֶׁכְּאִמּוֹר, מְרוֹבּוֹת מְצוֹת "**לֹא תַעֲשֶׂה**" מִמְצוֹת "**עֲשֵׂה**", וְלָכֵן אוֹמֵר הַכְּתוּב: "אָדָם לְעַמֵּל יוֹלֵד". "לְעַמֵּל" רֵאשִׁי תִיבוֹת: לְלָמוּד **עַל מְנַת לְלָמַד** – דַּע לָךְ שֶׁצָּרִיךְ לְלָמוּד תּוֹרָה עַל מְנַת לְהַעֲנִיקָה לְאַחֲרִים, שֶׁכֵּן "כָּל הַמּוֹזֵה אֶת הָרַבִּים, אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ", וְרַק כֵּךְ "נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שֶׁנִּבְרָא יוֹתֵר מִשְׁלֹא נִבְרָא". "בְּשַׁעַת קִבְלַת (ה)תּוֹרָה נַעֲקָר הַר הַמּוֹרֵה, וּבָא לְמִדְבָּר, כְּדִי שֶׁתִּנְתֵּן הַתּוֹרָה (עָלֶיךְ)".

עַל מַעֲמַד הַר סִינַי אוֹמֵר מְדָרֵשׁ יְלִקוּט רְאוּבֵנִי דְבַר פֶּלֶא (יתרו אות נ'): "בְּשַׁעַת קִבְלַת (ה)תּוֹרָה נַעֲקָר הַר הַמּוֹרֵה, וּבָא לְמִדְבָּר, כְּדִי שֶׁתִּנְתֵּן הַתּוֹרָה עַל מְקוֹם מְעוֹלָה זֶה".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, לְשֵׁם מָה עֲשֵׂה הַקַּב"ה גַּם נִפְלְאָ כְּזֶה, לְחַבֵּר יַחַדְיוֹ אֶת שְׁנֵי הַהָרִים – הַר הַמּוֹרֵה וְהַר סִינַי – כְּדִי לְתַת עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

יֵשׁ לוֹמֵר בְּעֵינֵינוּ זֶה עַל-פִּי מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (ב"ב קנח'): "אוֹיְרָא דְאַרְץ יִשְׂרָאֵל מַחֲכִים" (=הָאוֹיֵר שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מוֹסִיף חֲכָמָה). וְיֵשׁ לְהוֹסִיף מָה שֶׁכְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (בראשית רבה ב', יב'): "וְזֶהָב הָאֶרֶץ הֵוא טוֹב" – מִלְמַד, שְׂאֵין תּוֹרָה

כתורת ארץ ישראל, ולא חוכמה כחוכמת ארץ ישראל".

אם כן, ואויר ארץ ישראל מחכים ועל-ידי לימוד התורה בארץ ישראל נפתחים עוד שערי חוכמה – הנה, על אחת כמה וכמה שהר המוריה, שעליו נבנה בית המקדש, מסוגל להשגות עוד יותר גדולות בתורה הקדושה. וזאת, כמו שמצינו בגמרא (תענית טו): "מאי ה' המוריה?...הר שיצא ממנו הוראה לישראל". ופרש רש"י: "הוראה – תורה לישראל, כי מציון תצא תורה, יורו משפטיך ליעקב (ותורתך לישראל)". לפי זה יש לומר, שבקש הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, למסור את התורה לבני ישראל במדרגה הגבוהה ביותר, בבחינת ארץ ישראל, ועל-כן עקר את הר המוריה מארץ ישראל, והביא אותו למדבר, כדי שתנתן התורה עליו. ויש לומר, שעל-ידי כך זכו ישראל לקבל את התורה בבחינת "אורא דארץ ישראל מחכים" – שאין תורה כתורת ארץ ישראל.

על-פי זה יומתק לנו לישוב מה שהתחנן משה רבנו לה' (פרשת ואתחנן): "ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר: אדני ה', אתה החלול להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה, אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך: אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן, החר הטוב הזה והלבנן". וכבר נתגועו המפרשים (ראה רש"י) ליישב את הלשון "אתה החלול להראות את עבדך". שכן, משתמע מכאן, שהקב"ה כבר החל להראות למשה את ארץ ישראל.

אך לפי האמור יש לומר, כי היות ובמתן תורה עלה משה על הר סיני, נמצא שזכה לעמוד גם על הר המוריה, שנעקר ועמד על הר סיני, ועל-ידי כך הרגיש משה בקדושת תורת ארץ ישראל. וזהו שהתפלל משה: "אתה החלול להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה" – דהינו, בשעת מתן תורה, כשעמדתי על הר המוריה, התחלתי להרגיש את קדושת התורה של ארץ ישראל.

והוסיף משה ואמר: "אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך" – רק אתה, שאתה כל-יכול, יכול לעקור את הר המוריה מארץ ישראל, ולהעמידו על הר סיני, על-כן: "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה (=ארץ ישראל)...החר הטוב הזה והלבנן".

ויפרש ה"מגלה עמוקות" (ואתחנן אופן ט'), שמשה רבנו בקש להיכנס לארץ ישראל כדי להשיג השגות ושלמות בתורת ארץ ישראל, וזהו שאמר לה': "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה...החר הטוב הזה והלבנן". ובמלה "לבנן" התפון משה ל-"לב נתיבות חוכמה, ול-גן שערי בינה – שאותם יוכל להשיג רק ב"ארץ הטובה" (=בארץ ישראל), כיון ש"אורא דארץ ישראל מחכים". על-כך השיב לו הקב"ה "רב לך" – די לך ההשגה שגליתי לך, קודם מותך, את שער החמשים (=ג'). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "עמל התורה הקדושה"

מסופר על הגאון רבי שמעון סופר זצ"ל, בעל ה"כתב סופר", שפרגע שנה מטרדותיו קמעא (והיה זה בעיקר באישון לילה), ישב והגה בתורה, עמל בה, המית עצמו עליה, התגוע בה יגיעת-בשר, אמץ ורכז את כל חושיו. לילה אחד כמעט נחנק אחד מילדי קראקא, שסבל קשות ממחלת האסכרה, לא עלינו, והותקף בה באמצע הלילה. כל התחבולות כדי להקל את נשימתו עליו לא הועילו. בני המשפחה אבדו עצות בהביטם על רוע מצבו של הילד. לא יכול עוד האב להתאפק, ובעוגמת נפשו נס החוצה, והסתובב ברחובות שכונתו. עבר האיש ליד חלונו של הגאון רבי שמעון סופר, וראה שגרו עדין לא כבה, והוא עוסק בלימודו. החליט האב להיכנס ולשטוח בפניו את מר שיחו, על הסכנה האיומה האורבת לילדו. שמע הרב על מצב הילד, הסיר את צעיפו, וצוה להניחו על צואר הילד. אולם, הוסיף עוד שני תנאים: האחד, שיחזיר האב מיד בבקר את הצעיף, ותנאי שני, שישאר הדבר בסודי סודות.

מהר האב ועטף את צואר ילדו בצעיפו של הרב, וראה זה פלא – מיד החל הילד לנשום לרוחה, והסכנה חלפה. עם שחר החזיר האב את הצעיף לרב, והודה לו ברגש על הצלת ילדו. נענה לו הרב: "לא עשיתי מאומה, זכות עמל התורה הקדושה הספוגה בצעיף עמדה לילדך!". "ומדוע התנה עמי הרב את התנאים האמורים?" – הפציר בו האב שייסביר לו. הבהיר לו בעל ה"כתב סופר": "את הצעיף בקשתי משום שאין לי צעיף נוסף, ואני זקוק לו (יען כי סבל מעני וממחסור). ומדוע להשאיר את הענין בסוד? הרי, כל שעות היום טורדים את מנוחתי בענייני העיר, ולכן לומד אני רק בשעות הלילה המאוחרות. ועתה, אם יודע לאנשי העיר שאני ער בשעות אלו, יטריחוני גם אז, ואהיה בטל מלימודי לגמרי, ואז מנין יהיה לך צעיף לרפואה?". שבת שלום לכל בית ישראל

בס"ד לעילוי נשמת מרת אמי היקרה שרה מורחזי בת שפרה ת.נ.צ.ב.ה

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12**

עַרְשׂ"ק כּו' אִייר תשע"ט (31.5.19) **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26** (ר"ת 21:08)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי" (א' א')

בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים נִתְּנָה הַתּוֹרָה: **בְּאֵשׁ, בְּמִים וּבַמִּדְבָּר**. מָה אֵלוֹ בְּחִינָם לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם, כִּךְ גַּם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה – חִינָם הֵם. מֵעִירִים עַל-כִּךְ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלֶּה – **הָאֵשׁ, הַמִּים וְהַמִּדְבָּר** – מוֹרִים לְאָדָם אֶת הַדְּרֹךְ שֶׁעָלָיו לְלַכֵּת בָּהֶן, כְּדֵי לַעֲלוֹת בְּמַעְלוֹת הַתּוֹרָה וְהִירָאָה: **הָאֵשׁ** – זו שְׁלֵהֶבֶת יְהוָה, הַלֵּהֵט וְהַהֲתַלְהֵבוֹת שֶׁבִּלְבַב יִשְׂרָאֵל לְאֲבִיָּהֶם שְׁבַשְׂמִים. **הַמִּים** – זו שְׁפִלוֹת הַרוּחַ, הָעֲנֻתָנוּת. **וְהַמִּדְבָּר** – הוּא סְמָל הַצְּנִיעוּת וְהַסְתַּפְּקוּת בְּמוֹעֵט, כְּמֵאמֶר חו"ל: "כִּי הוּא דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה: פֶּת בְּמַלְחָת תֹּאכַל, וּמִים בְּמִשׁוּרָה (=בְּמִידָה קִטְנָה) תִּשְׁתֶּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישֵׁן. וְאִם אַתָּה עוֹשֶׂה כֵן – אֲשַׁרְיָךְ וְטוֹב לְךָ" (אבות ו', ד').

דָּבָר אַחֵר אָמַר רַבִּי אַבְא בַר כַּהֲנָא: בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת נִתְּנָה הַתּוֹרָה: בְּאָרֶץ מִצְרַיִם, בְּהַר סִינַי, וּבִאֲהֶל מוֹעֵד. בְּאָרֶץ מִצְרַיִם: פְּרַשְׁת פְּסָחִים, פְּרַשְׁת בְּכוֹרוֹת וּפְרַשְׁת תְּפִילִין (שְׁמוֹת יב', יג'). בְּהַר סִינַי נִתְּנוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, וְכֵן הַדִּינִים וּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן. וּבִאֲהֶל מוֹעֵד נִתְּנוּ הַקְּרָבָנוֹת וּשְׂאֵר הַמִּצְוֹת.

וְלָמָּה בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת נִתְּנָה הַתּוֹרָה? – לְלַמְּדֵנוּ שֶׁהַתּוֹרָה נִמְשְׁלָה לְשִׁלְשָׁה דְבָרִים: **לְמִים, לְיָן וּלְחֶלֶב**. חֶלֶב – מָה חֶלֶב, מִחֲתִיָּה אֶת הַתִּינּוֹק – כִּי הַתּוֹרָה מִחֲתִיָּה אֶת לוֹמְדֶיהָ, שְׁנֵאמַר (קהלת ז', יב'): "הַחֲכָמָה תְּחִיָּה בְּעַלְיָהּ". **יָן** – מָה **יָיִן**, מְשַׁמַּח אֶת הַלֵּב – כִּי דְבָרֵי הַתּוֹרָה מְשַׁמְחִים אֶת הָאָדָם, שְׁנֵאמַר: "פְּקוּדֵי(=פְּקוּדוֹת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת) ה' יִשְׂרָאֵל מְשַׁמְחֵי לֵב" (תהילים יט', ט'). **מִים** – מָה **הַמִּים**, מְסוּרִים(=נִתְּנִים) לְכָל – כִּי גַם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, כָּל מִי שְׂרוּצָה יִכּוֹל לְבוֹא וּלְלַמּוֹד.

וְעוֹד מוֹסִיפִים חו"ל, שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה בַּמִּדְבָּר, שֶׁהוּא הַפְּקָר לְכָל, לְלֹא בְּעֵלִים, וְכָל הַרוּצָה יִכּוֹל לְזַכּוֹת בָּהֶן. וְכֵן, מָה הַמִּדְבָּר הַזֶּה, שְׂאִין הָאָדָם יִכּוֹל לְהִלָּךְ עַד סוּפוֹ – כִּי הֵם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׂאִין לְאָדָם כַּח לְהַגִּיעַ עַד סוּפָם. "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי" (א' א')

אָמַר רַבִּי נִפְתָּלִי מְרוֹפְשֵׁיץ: מְצִינוּ שֶׁהַתּוֹרָה נִמְשְׁלָה לְמִים, הַהוֹלְכִים מִמְּקוֹם גְּבוּהָ לְמְקוֹם נְמוּךְ. וְזֹאת, כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ שְׂאִפִּילוֹ הָאָדָם הַפְּחוֹת שֶׁבְּפַחוֹתִים מְסוּגָל לְקְלוֹט אֶת אוֹר הַתּוֹרָה, הַמְּגִיעַ גַּם אֵלָיו. וְרִמּוֹ לְדַבֵּר זֶה: הַקַּב"ה נִתֵּן אֶת תּוֹרָתוֹ בַּמִּדְבָּר שְׁמָמָה, מְקוֹם נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב, בְּעוֹבֵי הַרִיקָנוּת וְהִישִׁימוֹן, הַמְּקוֹם הַנְּחוּת בְּיֹתֵר בְּכַדוֹר הָאָרֶץ הַמִּיּוֹשֵׁב – שֶׁם נִתֵּן הַקַּב"ה אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּדֵי לְהוֹרוֹת לָנוּ, כְּאֵמֹר, שְׁכָל אָדָם, וְאִפִּילוֹ בַּמִּדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה בְּיֹתֵר, אִם רַק רוּצָה הוּא, יִכּוֹל לְהִתְחַבֵּר אֶל הַתּוֹרָה וּלְקְלוֹט אֶת אוֹר הַקְּדוּשָׁתָהּ. "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי" (א' א')

הַחֲכָם הַמוֹפְלֵג רַבִּי חַיִּים יוֹסֵף דּוֹד אֲזוּלָאֵי, הֵלֵא הוּא "הַחִיד" א", מְצִינָן שֶׁ"בַּמִּדְבָּר סִינַי" הוּא בְּגַמְטְרִיָּה "שְׁלוּם" (386). וְכַבֵּר הָעִירוּ חו"ל בְּמַכִּילְתָּא לְפְרַשְׁת "יִתְרוֹ", שֶׁבְּבוֹאֵם לְמִדְבָּר סִינַי הָיוּ כָּל הַשְּׁבָטִים מְאוּחָדִים וּמְלוּכָדִים, כְּפִתּוּב (בְּלִשׁוֹן יְחִיד): "וַיִּחַן שֵׁם יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוֹת יט', ב') – כְּאִישׁ אֶחָד, בְּלֵב אֶחָד (עַפ"י רש"י). וּבְזָכוֹת זֶה, זָכוּ אֲבוֹתֵינוּ לְמַעֲמַד הַנִּשְׁגָּב שֶׁל קַבְּלַת הַתּוֹרָה מִפִּי הַגְּבוּרָה. מוֹסִיף "הַחִיד" א" בְּעֲנֵן זֶה, וְאוֹמֵר: כִּיֵּן שְׁבָרוּב הַשְּׁנִים, קוֹרְאִים אֶת פְּרַשְׁת "בַּמִּדְבָּר" בְּשַׁבַּת שְׁלֹפְנֵי חַג הַשְּׁבוּעוֹת – מִן הָרְאוּי לְהַרְבוֹת בְּעֲשִׂית שְׁלוּם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ קוֹדֵם חַג מֵתָן תּוֹרָה, כְּדֹרֵךְ שְׂאֵנוּ נוֹהֲגִים בְּכָל שָׁנָה לְפָנֵי הַיָּמִים הַנּוֹרְאִים.

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי" (א' א')

פְּרַשְׁת "בַּמִּדְבָּר" נִקְרָאת, בְּדֹרֵךְ כָּלָל, בְּשַׁבַּת שְׁלֹפְנֵי חַג הַשְּׁבוּעוֹת, חַג מֵתָן תּוֹרָתָנוּ. דָּבָר זֶה – אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל – הוּא מִתְקַנֵּת עֲזָרָא הַסּוּפֵר, כְּדֵי לְהַפְסִיק בֵּין דְּבָרֵי הַתּוֹכְחָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁבְּפְרַשְׁת "בְּחַקְתִּי", לְבִין חַג הַשְּׁבוּעוֹת – שְׁלֹפְנֵי חו"ל הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְפָרוֹת הָאֵילָן (רֹאשׁ הַשָּׁנָה א', ב'). נֵאמַר בַּמִּדְרָשׁ רַבָּה (א', ז'): בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים נִתְּנָה הַתּוֹרָה: **בְּאֵשׁ, בְּמִים וּבַמִּדְבָּר**. מָה אֵלוֹ, בְּחִינָם לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם,

כך דברי התורה – חִינָם הֵם. כְּמוֹ כֵן, אוֹמְרִים חו"ל, שְׁשֵׁלֶשֶׁת הַדְּבָרִים הַלְלוּ, שֶׁבָּהֶם נִתְּנָה הַתּוֹרָה – **בְּאֵשׁ**, **בְּמַיִם** וּבַמִּדְבָּר – רוֹמְזִים גַּם עַל מַסִּירוֹת נַפְשָׁם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שֶׁבַשְׁמַיִם. "**בְּאֵשׁ**" – רִמְזוּ לְמַעֲשֵׂה אֲבִירָהּ אֲבִינוּ, שְׁקַפֵּץ לְכַבֵּשׁן הָאֵשׁ לְמַעַן אֲמוֹנָתוֹ. "**בְּמַיִם**" – רִמְזוּ לְמַעֲשֵׂה נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינַדָּב, שְׁקַפֵּץ לְיָם-סוּף בְּרֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְפָנֵי שֶׁנִּבְקַע הַיָּם. "וּבַמִּדְבָּר" – רִמְזוּ לְמַעֲשֵׂי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁהִלְכוּ אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר, בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה. "וְשָׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן הָעֵדוּת" (א' נג')

תָּמָה חו"ל: הֲלֹא הַלְוִיִּם נִפְקְדוּ (=נִסְפְּרוּ) מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה, כִּכְתוּב: "פָּקֵד אֶת בְּנֵי לֹוִי... מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה תִּפְקְדֵם", וְעַם זֹאת נוֹעְדוּ לְהִיּוֹת "שׁוֹמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ". וְאִיזוֹ שְׁמִירָה יָכוֹל לְשִׁמּוֹר תִּינוּק בֶּן חֹדֶשׁ יָמִים? אֲלֹא – אוֹמֵר בְּעַל "אֲבִי אֹזֶל" – דָּבָר זֶה בָּא לְלַמְּדֵנוּ כִּי הַשְׁמִירָה מִסְכִּיב לְמִשְׁכַּן לֹא נִשְׁאַה אוֹפִי גּוֹפְנִי, אֲלֹא רוֹחְנִי בְּלִבְד. לֹא בְּפֹחֶם הַגּוֹפְנִי שְׁמָרוּ הַלְוִיִּם עַל הַמִּשְׁכָּן, כִּי אִם בְּקִדּוּשָׁתָם וּבְרַמְתָּם הַרוּחָנִית. וּבִסְגוּלוֹת אֱלֹהֵי הַיָּה בֶּן הַלְוִיִּם מְחוֹנֵן מִיַּד עִם צֵאתוֹ לְאוֹר הָעוֹלָם.

"כִּאֲשֶׁר יַחֲנוּ בֶּן יִסְעוּ" (ב' יז')

מַעֲרִיִּם כָּאֵן חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: פְּעָמִים רַבּוֹת אָנוּ נִתְקָלִים בְּבְנֵי אָדָם, הַקּוֹבְעִים עֵתִים לְתוֹרָה וּמִדְקָדְקִים בְּמַצּוֹה קְלָה כְּבַחְמוּרָה – כָּל עוֹד הֵם מְצוּיִים בְּעִיר מְגוּרֵיהֶם, וּמְנַהֲלִים אוֹרַח חַיִּים קְבוּעַ וּמְסוּדָר. אֵךְ בְּשַׁעָה שֶׁהֵם מְטַלְטְלִים בְּדַרְכֵי, הַרְחַק מִבְּתֵיהֶם וּמַעֲרִים, וּמְשָׁנִים אֶת אוֹרְחוֹתֵיהֶם הַקְּבוּעִים, הֵם מוֹרִים הֵיטֵר לְעֲצָמָם לְמַעַט בְּתַלְמוּד תּוֹרָה וּלְזִלְזָל בְּמַצּוֹת שׁוֹנוֹת.

כְּלָפִי מְנַהֵג נִפְסָד זֶה שֶׁל רַבִּים וְטוֹבִים בְּיִשְׂרָאֵל, קוֹרֵאת כָּאֵן הַתּוֹרָה: "כִּאֲשֶׁר יַחֲנוּ בֶּן יִסְעוּ" – עַל כָּל אָדָם לְהַתְנַהֵג בְּשַׁעַת מַסְעוֹ בְּדַרְכֵי כְּפִי שֶׁהוּא מִתְנַהֵג בְּבֵיתוֹ וּבְעִירוֹ. וְכֵן נֹאמֵר בְּפִרְשֵׁת "שְׁמַע": "וְדַבַּרְתָּ בְּסִימָהּ (=בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה) בְּשַׁבְּתָךְ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדַרְךְךָ". כִּי מִבְּחִנּוֹ שֶׁל הָאָדָם שׁוֹמֵר הַמַּצּוֹת הוּא לְעֲמוּד בְּנִסְיוֹן הַקֶּשֶׁה שֶׁל טְלַטוּלֵי הַדַּרְךָ, בְּלִי לֹוֹתֵר עַל קוּצוֹ שֶׁל יו"ד, וּלְהַקְפִּיד לֹא פְּשָׁרוֹת בְּקִיּוֹם הַמַּצּוֹת.

"וַיִּפְקֹד אֶתְּם מֹשֶׁה עַל פִּי ה'" (ג', טז')

אָמַר מֹשֶׁה לְפָנֵי הַקֹּב"ה: אֶתָּה אוֹמֵר לִי, שְׁאַמְנָה אֶתְּם (=אֶת בְּנֵי לֹוִי) מִבֶּן חֹדֶשׁ. כְּלוּם יָכוֹל אֲנִי לְהִיּוֹת מְחֹזֵר בְּחִצְרוֹתֵיהֶם וּבַתּוֹךְ בְּתֵיהֶם, וְלִסְפֹּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּשֶׁאֶתָּה אוֹמֵר לִי: "כָּל זָכָר מִבֶּן חֹדֶשׁ וּמַעְלָה תִּפְקְדֵם" (וּכְנֹנֶת מֹשֶׁה רִבְּנוּ הֵיטֵה, שְׁאִין הַדָּבָר צְנוּעַ לְחֹדוֹר לְבֵיתוֹ וּלְפִרְטִיוֹ שֶׁל הָאָדָם). אָמַר לוֹ הַקֹּב"ה: אֶתָּה עוֹשֶׂה אֶת שְׁלֶךְ, וְאֲנִי עוֹשֶׂה אֶת שְׁלִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הַלְוִי, בְּשֵׁם רַבִּי שְׁלוֹם: הֵיךְ מֹשֶׁה הוֹלֵךְ וְעוֹמֵד עַל פֶּתַח אֹהֲלֵיהֶם, וְהַשְׁכִּינָה מְקַדְמַת וְאוֹמְרַת לוֹ: חֲמִשָּׁה תִינוּקוֹת יֵשׁ בְּבֵית זֶה, שְׁמוֹנֶה תִינוּקוֹת יֵשׁ בְּאֹהֶל זֶה, עֶשְׂרֵה תִינוּקוֹת יֵשׁ בְּאֹהֶל זֶה, וְכו'. הוּא שְׁנֹאמֵר: "וַיִּפְקֹד אֶתְּם מֹשֶׁה עַל פִּי ה'" – כְּשֵׁם **שֶׁהַשְׁכִּינָה** אוֹמְרַת לוֹ.

"וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף הַפְּדִיּוֹם... (ג', מט')

מַסוּרַת מְקוּבְּלַת הַיָּא, שֶׁהַאוֹכֵל בְּסַעוּדַת פְּדִיּוֹן הַבֶּן, נִחְשָׁב לוֹ כְּאִילוֹ צֵם פֶּד' (=84) תַּעֲנִיּוֹת. וְכֵךְ כּוֹתֵב רַבִּי חַיִּים חֲזַקְיָהוּ מְדִינִי (רַבֵּה שֶׁל חֶבְרוֹן בְּתַחֲלִילַת הַמָּאָה), בְּסִפְרוֹ "שְׁדֵי חֲמֹד": בְּהִיּוֹתִי בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ, יְרוּשָׁלַיִם, בְּשַׁנַּת תַּרנ"ט, הוֹזְמִינוּ אוֹתִי לְפְדִיּוֹן הַבֶּן, וְאָמְרוּ לִי שִׁישׁ (=שְׁכַתוּב) בְּסִפְרִים, שְׁסַעוּדַת פְּדִיּוֹן הַבֶּן עוֹלָה פֶּד' תַּעֲנִיּוֹת! וְסִמְךָ לְדָבָר הַבִּיאוֹ רִמְזוּ מִן הַכְּתוּב: "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף הַפְּדִיּוֹם" – **פְּדִיּוֹם** אוֹתִיוֹת **פֶּד'** יוֹם, שְׁשִׁקוּלָה סַעוּדַת הַפְּדִיּוֹן כֶּ-פֶּד' יָמֵי צוּם.

"מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כָּל יֵצֵא צְבָא בְּיִשְׂרָאֵל"

מְסוּפָר עַל הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים מְצַאנּוּ, שֶׁבְּהִיּוֹתוֹ בֶּן אַרְבַּע שָׁנִים בְּלִבְד, יָדַע כְּבָר בְּעַל-פֶּה אֶת כָּל תַּרִּי"ג (=613) הַמַּצּוֹת, כְּפִי שְׁסוּדָרֵן הַרַמְב"ם. שְׁאַלּוּ אֶת חַיִּים הַפְּעוּט: מַה רְאִיתָ תוֹעֵלַת לְלַמּוּד בְּעַל-פֶּה אֶת כָּל תַּרִּי"ג הַמַּצּוֹת? עָנָה לָהֶם חַיִּים הַקָּטָן, וְאָמַר: נּוֹכַחְתִּי לְדַעַת, כִּי חֲלִילִים חֲיִיבִים לְדַעַת בְּעַל-פֶּה אֶת כָּל הַפְּקוּדוֹת הַיּוֹצְאוֹת מִפִּי הַמְּפָקֵד. גַּם אָנוּ, הַיְהוּדִים, חֲלִילִים בְּצַבָּאוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן עֲלִינוּ לְדַעַת בְּעַל-פֶּה אֶת כָּל הַפְּקוּדוֹתֵינוּ וְחֻקֵּינוּ. וְהִיּוֹת וְאֲנִי מִשְׁתַּוְּקָק לְהִיּוֹת חֵיל טוֹב וּמְצַטֵּין בְּצַבָּא ה', לְמַדְתִּי כְּבָר אֶת כָּל הַחֻקִּים בְּעַל-פֶּה...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!